

JESENI NAPROTI

Čeprav še nismo tik pred astronomsko jesenjo, pa se vendar sedaj počasi izteka poletni čas in s tem se tudi vrača naše vsakdanje delovanje. To je pravzaprav tudi skorajšnji vstop v mesec september, ki je že pred nami.

Za nami so zlasti med zadnjimi najbolj odmevnimi dogodki strahotne poplave po skoraj večini držav Srednje Evrope, ki so zapobile časopisne stolpce vsega svetovnega tiska. Narava se je spet pokazala v svoji negativni obleki, kar človeka kaj hudo prizadene. Znamenje, da tudi vsa sodobna znanost in tehnika ne premoreta sredstev za preprečevanje podobnih katastrof. Skoraj laže je danes preusmeriti ali uničiti asteroid, ki, recimo, grozi naši Zemlji in kot je prav nedavno skoraj obšel našo oblo. Pa vendar se človek še vedno srečuje z vsemi podobnimi problemi, zlasti nesrečami, in to vse od antike dalje (Nil itd.).

Drug dogodek avgustovskega poletja pa je bil gotovo papežev obisk na Poljskem. Janez Pavel II. je prav iz Krakova, svoje nekdanje nadškofije, sporočil svetu poslanico o božjem usmiljenju, ki jo je namenil današnjemu človeku in sodobnemu svetu sploh. To je prav gotovo po Torontu najpomembnejše papeževo sporočilo našemu času in še posebno vernikom.

Omenili smo že, da se bo v bližnji jeseni začelo z vsakodnevnimi dejavnostmi. To velja seveda tudi in zlasti za socialno in politično področje, ki navadno spet zaživi prav s prihajajočo jesenjo. Na vse to kažejo sicer pa tudi nekateri znaki.

Vsekakor je pred nami tudi skorajšnji 11. september, ki je lani pomenil vojno napoved človeštvu in civilizaciji sploh s strahovitim atentatom v New Yorku. Za to prvo obletnico islamskega terorističnega napada vlada že sedaj veliko pričakovanj, tudi negativnih. Upamo pa, da po pravkar odkritih Bin Ladinovih arzenalih kemičnega orožja le ne bo več prišlo do tako brezumnih in barbarskih dejanj.

Kaj pa Slovenci v Italiji? Manjšinska problematika je tudi poleti ostala nespremenjena, sicer je tlela pod pepelom. Jesen bo gotovo tudi na tem področju prinesla novih korakov in pobud. Zaščita mora vsekakor iti svojo pot naprej. Paritetna komisija za izvajanje zakona št. 38 bo imela gotovo veliko dela. Končno bo morala opredeliti ozemlje, na katerem naj se zaščitni zakon za Slovence izvaja. Prav pred dnevi je tudi občina Milje zahtevala vključitev v zaščiteno ozemlje. Vsako sprenevanje ali odlašanje je tu odveč.

Veliko se danes piše o Sloveniji in Evropi. Po teh izgledih pravzaprav kaže, da bodo padle vse dosedanje meje. Seveda, v bistvu meje na primer z Italijo in Avstrijo ne bo več, čeprav bodo vse te države, skupno s Slovenijo, ohranile svoje naravne meje in predvsem svojo identiteto. To pomeni, da bodo prišle v politično Evropo. Vendar nekatere meje bodo še vedno ostale.

STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

Vljudno ste vabljeni
na Travniki 25
v Gorico,

kjer imajo sedež
KATOLIŠKA KNJIGARNA,
ZADRUGA GORIŠKA
MOHORJEVA,
GORIŠKA MOHORJEVA
DRUŽBA,
NOVI GLAS,
PASTIRČEK,
GALERIJA ARS
in KATOLIŠKO TISKOVNO
DRUŠTVO.

Blagoslov in odprtje
prenovljenih
prostorov
bosta v ponedeljek,
9. septembra 2002,
ob 19. uri.

SLOVENSKA ZAMEJSKA SKAVTSKA ORGANIZACIJA

KAR NAJBOLJE - VEDNO PRIPRAVLJENI - SLUŽITI

NAVIHANI TIGER

Prijetno sonce je v nedeljo, 25. avgusta, sijalo visoko nad Svetimi Višarjami in pričaralo enkratno vzdušje, ki je botrovalo uspehu pomembne slovesnosti, 50. obletnice Slovenske zamejske skavtske organizacije (SZSO) in 80. obletnice skavtskega gibanja na Slovenskem. Na Sv. Višarje, kjer je potekala svečanost, so se odpravili skav-

ti s Tržaškega, Goriškega, rojaki iz Koroške ter predstavniki Zveze slovenskih katoliških skavtov in skavtinj (ZSKSS) iz matične domovine. Prisrčen pozdrav in čestitke so v pisni obliki poslali tudi slovenski skavti iz Kanade. Vseh udeležencev svečanosti na Sv. Višarjah je bilo približno 500.

Uradni program se je začel ob enajsti uri z glavnim zborom za romarsko cerkvijo. Slovesnost so kot vsako skavtsko srečanje

uvedli Skavtska pesem, klici vodov in posameznih enot ter molitev. Vse skavte, goste, prijatelje in simpatizerje sta najprej pozdravila deželna načelnika SZSO-ja Martin Sosič-Vztrajni galeb in Erika Černic-Modra mravlja. V priložnostnem govoru je Sosič najprej podal kratek zgodovinski oris in najpomembnejše etape skavtizma na Slovenskem in posebej v zamejstvu.

STRAN 16

SVETOVNI VRH O TRAJNOSTNEM RAZVOJU V JOHANNESBURGU

USPEH ŠE KAKO NEGOTOV

JURIJ PALJK

V južnoafriškem mestu Johannesburg se je v ponedeljek, 26. t.m., začel svetovni vrh o trajnostnem razvoju, ki ga prireja Organizacija združenih narodov in naj bi trajal vse do 4. septembra.

V Johannesburgu naj bi se v tem času že zbralo več kot deset tisoč voditeljev in ministrov več kot stotih držav ter njihovih strokovnjakov, ki naj bi na tem mednarodnem posvetu razmislili prihodnji razvoj po vsem svetu, predvsem pa naj bi našli odgovore na nekatera ključna vprašanja za vso Zemljo, predvsem pa za vse ljudi, revne in

bogate. Vrha o prihodnjem razvoju sveta naj bi se po poročanju Slovenske tiskovne agencije udeležilo približno 65.000 udeležencev, kar že samo govori o tem, kako pomembno bo to srečanje.

Vrh v Johannesburgu, imenovan tudi Rio+10, je organiziran deset let po svetovni konferenci Združenih narodov o okolju in razvoju v Rio de Janeiru, na kateri so bila sprejeta načela trajnostnega razvoja in Agenda 21 kot svetovni akcijski načrt za uresničevanje teh načel. Kljub obetavnim ciljem pa je konferenca v Rio uresničila le peščico pričakovanj, saj zanje ni bilo dovolj politične

volje, in to predvsem s strani najbolj razvitih, bogatih držav, ki svet tudi najbolj onesnažujejo.

V bistvu se bodo v Johannesburgu spet srečali predstavniki revnega in bogatega sveta, da bi skupaj začrtali smernice razvoja zemeljske oble; tudi tokrat se bosta zato spopadla dva med seboj zelo različna si svetova: svet revežev na eni strani, ki skoraj ne more odločati o ničemer, in svet bogatih, v katerega spadamo tudi mi, ki pa se svojemu bogastvu noče odreči in bo zato postavljali smernice takemu razvoju, kakršnega si sam želi.

STRAN 3

V FINŽGARJEVEM DOMU
NA OPČINAH

“VEČNA DRAGA!”

Tako se je dobrohotno posmejal prijatelj, ko sem mu mimogrede povedal, da bomo letošnji Dragi na pot zapisali na prvi strani Novega glasa nekaj besed.

Pravzaprav se v vzkliku “Večna Draga!” skriva več, kot smo si pripravljeni priznati, saj ta vzklik potrjuje dejstvo, da smo se na Drago navadili, po drugi strani pa govori tudi o tem, da so v Dragi vedno znova in zato “večni” problemi Slovencev in slovenskega sveta na prepihu, da se Draga vedno znova posveča najbolj žgočim težavam slovenskega sveta.

Večna Draga torej in tokrat brez narekovajev, saj se nam zdi, da je Draga od vedno; tudi konca počitnic, začetka jeseni, šole in trgatve si ne moremo predstavljati brez Drage, ki je letos uglašena izrazito primorsko.

Prav je tako, ker vemo, da smo Primorci dovolj široki in odprti, da bo v spekter primorskih zadev, o katerih bo govorila letošnja Draga, spadal ves slovenski svet!

Dragi seveda tudi letos želimo veliko burje in sonca, prešernosti, ki nas označuje, in tudi tega, da še naprej ostane doma edina slovenska pozornica, na kateri lahko v javnosti vsi spregovorijo o vseh težavah in uspehih slovenskega naroda.

Organizator sam izbira povabljenec in predavatelj, ki podaja iztočnice; včasih zadenejo v polno, včasih tudi usečejo v prazno. Pa vendar je odlika Drage predvsem v tem, da v Drago lahko pride prav vsak Slovenec in tam pove svoje mnenje, izrazi misel, ki je nikjer drugje ne bi mogel.

Tudi zato se bomo letos v Dragi ponovno dobili!

Da bomo poslušali predavatelje, predvsem pa, da bomo srečali prijatelje, znance, vse ljudi, ki jim Draga veliko pomeni, se med seboj pogovorili, morda sami posegli v vedno živahno debato, ki je bistvena lastnost “večne Drage”.

Naj torej živi Draga in naj predvsem v mladih ljudeh iz naše srede dobi privržence in nadaljevalce velikega dela, ki je od vedno označevalo organizatorje!

JUP

APZ Tone Tomšič najboljši

Akademski pevski zbor Tone Tomšič, ki ga vodi tržaški dirigent Stojan Kuret, je

v Arezzu prejel najzlahtnejšo zborovsko nagrado.

(stran 7)

02 Breda Susič
NEVIHTE, TOČA IN POPLAVE

03 Jože Horvat / intervju
VIKTOR BLAŽIČ

07 Davorin Devetak
ŠARM FILMSKE “MOVIDE” NA LIDU

12 Matjaž Rustja
STARODAVNA LUČ ZA NOVO EVROPO

16 Mateja Černic
ENKRATNA IZKUŠNJA V KANADI

ITALIJANSKA NOTRANJA POLITIKA

PEKOČI DRUŽBENI PROBLEMI

Predsednik vlade Silvio Berlusconi, ki od začetka tega leta opravlja tudi dolžnosti zunanjega ministra, preživlja poletne počitnice na Sardiniji, kjer v eni svojih sedmero razkošnih vil po potrebi sprejema ministre in domače ter tuje goste. Tako je konec prejšnjega tedna imel v gosteh notranjega ministra Pisanu.

Ker se naglo bliža prva obletnica terorističnega napada na stolpnici v New Yorku, je vlada mnenja, da je tudi v Italiji potrebna največja budnost. Notranji minister je v pogovoru s predsednikom Berlusconiem poudaril, da obstajajo razni znaki o zaostrovanju tega zločinskega pojava, a da je treba take znake "pravilno tolmačiti" in biti hkrati zelo previdni. Notranje ministrstvo je ne glede na pojav terorizma, ki ima svetovne razsežnosti, pripravilo vrsto ukrepov, ki poglobljeva zadevajo tako varnost državljanov kot nezakonito priseljevanje. Do konca tega leta bodo med drugim razdelili dva milijona elektronskih osebni izkaznic, od katerih bo vsaka imela tudi imetnikov prstni odtis. Druga novost bo prisotnost policijskega agenta v vsaki mestni četrti z nalogo, da nadzoruje zlasti najbolj rizične dejavnosti, kot so hazard in igre na srečo.

Te dni so bili objavljeni statistični podatki o sodnih prijavih v prvem letošnjem tromesečju. Takih prijavi je bilo 518 tisoč, in sicer 3,5 % manj kot lani v istem razdobju. Kot najmanj varno mesto v državi pa se je izkazala prestolnica Kalabrije Reggio s skoraj dvema umoroma na 100 tisoč prebivalcev.

Kar zadeva nezakonito priseljevanje, stanje po izjavah notranjega ministra ni tako zaskrbljujoče, kot so predvidevali pristojni uradi in pristojne službe. Od 1. januarja letos je do srede tega meseca nezakonito prišlo v Italijo 15 tisoč ljudi, to je dva tisoč manj kot lani v istem času. V Italijo prihajajo predvsem ljudje iz Severne Afrike, medtem ko je skoraj prenehalo priseljevanje iz Albanije. Berlu-

sconi pa je vsekakor pripočil vsem varnostnim silam največjo budnost. V tej zvezi velja omeniti, da je Uradni list v ponedeljek, 26. t.m., objavil besedilo zakona Bossi-Fini, po katerem bodo nezakoniti priseljenci prvič po letu 1998 lahko uredili svoj položaj v Italiji. Vse prefekture v državi te dni prejemajo navodila, kako naj prizadeti (tako delodajalci kot delavci) izpolnijo predpise omenjenega zakona. Enako gradivo bo na razpolago tudi na poštini uradih in na patrolatih. Vedeti pa je treba, da zakon Bossi-Fini omogoča ureditev položaja hišnih pomočnic in ljudi, ki skrbijo za ostarele in pomoči potrebne osebe. Do zdaj so to delo opravljali "na črno", saj niso bili zavarovani za primer bolezni in sploh niso imeli dovoljenja za bivanje v Italiji, tako da jim je vedno grozil izgon iz države. Dne 9. septembra bo začel potekati dvomesečni rok, v katerem bo treba vse listine dostaviti pristojnemu uradu, med njimi potrdilo o plačilu 290 evrov za vsakega tujega delavca ter še 40 evrov za stroške.

Zakon Bossi-Fini bo seveda omogočil, da se le v minimalni meri pošteno in pravično uredi tako zapleteni in boleči pojav nezakonitega priseljevanja celih množic na našo staro celino. Kar zadeva Italijo, moremo trditi, da tu ni ne pogojev ne dovolj dobre volje za zagotovitev dostojnega življenja množicam priseljkov. Kot dokaz naj navedemo dogodke izpred nekaj dni v bližnjem mestu Treviso, kjer je skupina kakih 40 Maročanov (med njimi je bilo 18 otrok) prebila noč pod milim nebom na stopnišču stolne cerkve. Občinska uprava Trevisa je namreč te ljudi izgnala iz zasilnih bivališč, v katera so se bili (sicer samovoljno) nastanili, ker drugje iso mogli dobiti strehe. Vedeti pa je treba, da ne gre za nezakonite priseljence, ampak za ljudi, katerih družinski poglavarji so v rednem delovnem razmerju in vsi imajo dovoljenje za bivanje v Italiji. Zanje pa ima posluš le tamkaj-

šnja Cerkev s škofom na čelu. Župan Trevisa pa vidi rešitev problema v "blindiranih vagonih", češ da je drugače v nevarnosti čistost "rase ob Piavi"! Ne gre za besede kakega neodgovornega obrtogačavca, ampak za modrovanje župana mestne občine Trevisa v "katoliški" Italiji.

Čez nekaj dni se bo popolnoma obnovilo strankarsko delovanje. Tako med drugim napovedujejo prvi redni kongres Berlusconijeve stranke "Naprej Italija", saj nekateri tudi vidnejši predstavniki hudo pogrešajo pomanjkanje demokratičnega izmenjavanja mnenj in stališč, tako da to najmočnejšo stranko v državi še vedno posebja predsednik Berlusconi. Da v tej stranki nekaj vre, dokazuje tudi stanje v deželi Furlaniji-Juljski krajini, kjer se zdi, da vsedržavni strankin koordinator, podtajnik v zunanjem ministrstvu Antonione nima več stranke trdno v rokah. Položaj je zlasti zato kočljiv, ker bodo prihodnje leto deželne volitve, še prej pa bo referendum za odpravo deželne volilnega zakona, ki ga je z več kot 50 tisoč podpisi zahtevalo ljudstvo. Pobudo za referendum pa je dala opozicija. Po našem je referendum predvsem zato pomemben, ker se spet odpira možnost debate o zajamčenem zastopstvu slovenske narodne manjšine.

Na koncu še nekaj besed o trenutnem gospodarskem in socialnem stanju v državi. Čeprav vlada hiti zatrjevati, da je v tem pogledu vse pod nadzorstvom, zlasti gospodinjne dobro vedo, da draginja narašča in da se kupna moč denarja manjša. Stopnja inflacije ni tista, ki so jo predvideli pristojni uradi. Nekateri celo menijo, da je ogrožen pakt stabilnosti in rasti, to je mehanizem, ki ureja proračunsko disciplino držav članic EU v tretji fazi ekonomske in monetarne unije. Gospodarski minister Tremonti je baje prepričan, da je treba o-militi stroge predpise omenjenega pakta, a evropska komisija vztraja, naj države članice spoštujejo obvezo, da bodo imele javne proračune uravnotežene, ker bodo v primeru kršitev podvržene ustreznim sankcijam.

DI

ZAŠČITNI ZAKON

NARAVNA NESREČA V SREDNJI EVROPI

OBČINA DEVIN-NABREŽINA: ZBIRANJE PODPISOV

Občinski svetovalci Oljke občine Devin-Nabrežina se pripravljajo, da bodo v prihodnjih dneh zbrali čimveč potrebnih podpisov občinskih svetovalcev in predvsem župana za vključitev občine Devin-Nabrežina v seznam občin, kjer bo veljal zaščitni zakon za slovensko manjšino. Kot znano, je potrebna vsaj tretjina občinskih svetovalcev. Nabrežinski svet sestavljajo šestnajst svetovalcev in župan; za dosego tega cilja bi torej zadostovalo že samo število opozicije, vendar lahko slovenski predstavniki v občinskem svetu in druge demokratične sile dosežejo še večje in torej trdnije soglasje o tem vprašanju.

S 1. STRANI

JESENI NAPROTI

Res pa je, da bodo tudi posamezne države in narodi še vedno obstajali. Lepo je nedavno izjavil predsednik Evropske komisije Romano Prodi (v zvezi s širjenjem Evrope uniije na vzhod), da morajo ti narodi oziroma države še vedno ohraniti svoje osnovne značilnosti, predvsem svojo narodnostno oziroma kulturno identiteto. To velja tudi za Slovenijo! Vse to je namreč pomembno, tudi če mnogi (zlasti v matični domovini) o vsem tem dvomijo...

Vse to, pa še kaj drugega, se nam sedaj kažejo kot pomembni dejavniki v sodobnem družbenem in političnem razvoju. Glejmo zato, da ne zamudimo koraka z zgodovino in za pravilno soočanje z njimi.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

ZA ČIM SPODBUDNEJŠO JESEN

Ko smo se vrnili z oddiha in smo polni novih moči, je več kot razumljivo, da si želimo spodbudno in srečno novo delovno leto. In ker se novo delovno leto prične z jesenjo, si torej vsi upravičeno želimo prijetno in srečno jesen. Tvrstna misel se zdi odveč, toda prijetni in srečni časi nikakor niso podarjeni in samo po sebi umevni. Bilo je namreč kar nekaj napovedi, da bo ta jesen vroča in da se bodo po počitniškem premoru vse bitke, ki so v teku, nadaljevale. Toda zakaj naj bi bila nova jesen polna najraznovrstnejših bitk? Od kod sploh ta misel in kaj ni vendar vedno mogoč dogovor in to kjer koli, dogovor ali vsaj zmanjšanje napetosti?

V Italiji naj bi se nadaljevalo trdo soočenje med vlado in sindikati, med Slovenijo in Hrvaško ne pojenjajo ribiški spori, nastajajoča Evropa se z vsemi silami bori za svojo ekonomsko in politično uspešnost, pri čemer še posebej za ekonomijo časi zares niso lahki. Niso lahki niti za Združene države Amerike, kaj šele za srednje ali celo manj razvite države. Prodaja dobrin se je zmanjšala, rahlo je upadel tudi turizem, boj za nova delovna mesta je trd. In ravno v luči vsega naštetega je želja, da bi bila nova jesen čim spodbudnejša, letos še posebno na mestu. Toliko bolj, ker je terorizem dobera pretresel naš planet, kot so ga pretresle naravne katastrofe v Evropi in še kje drugje. Terorizem je izzval napad na Afganistan ter zaskrbljujočo zaostrovanje med Izraelci in Palestinci. Izzval je misel napada na Irak in ravno sedaj o-

NEVIHTE, TOČA IN POPLAVE V EVROPI IN SVETU

BREDA SUSIČ

Vesoljni potop. Ob neverjetnih ujmah in poplavih, ki so letošnji avgust prizadele Evropo in Azijo, se nam lahko ustvari vtis, da so ljudje na prizadetih območjih občutili, kot bi šlo za katastrofo neslutnih razsežnosti. Ko poročamo o valu slabega vremena, lahko pri naštevavanju prizadetih območij, katero nehote izpustimo, saj jih je bilo toliko, da je skoraj nemogoče omeniti vse.

hodni in severni Nemčiji, kjer je samo v Dresdnu presegl rekordnih 9 metrov - medtem ko je reka tu običajno globoka le dva metra. V Avstriji, Nemčiji in Češki je prišlo tudi do več smrtnih žrtev.

Srednjo, vzhodno in jugovzhodno Evropo pa je ogrožala Donava. Zaradi naraslih voda so izredno stanje oziroma nevarnost razglasili v Bratislavi, Budimpešti in Vojvodini, vendar tu ni prišlo do kritičnih situacij.

Začnimo z nevihto, ki je povzročila razdejanje in okrog 100 žrtev ob obali Črnega morja na jugu Rusije v znanem letoviščarskem kraju. V Srednji Evropi pa se je nekako začelo Avstriji, kjer so narasle reke ogrožale Salzburg, Linz in preplavile več manjših mest v severni in vzhodni Avstriji, tudi v okolici Dunaja. V Srednji Evropi in severni Nemčiji sta reki Vltava in Laba preplavili večja in manjša mesta. Svetovno javnost so pretresli slike in posnetki poplavljenega Prage, kjer je voda prekrila predvsem predel Karlin. Porušilo se je več stavb, voda je hudo poškodovala tudi zgodovinske spomenike in stavbe neprecenljive vrednosti v vsem zgodovinskem delu mesta. Več tisoč Pražanov se je moralo zateči v zasilna zatočišča, Karlin pa je bil več dni zaprt in zapuščen.

Reka Laba pa je z neverjetno naraslo vodo pustila za sabo razdejanje v severni Češki, vz-

Zelo hudo je bilo tudi v Romuniji, kjer so toča in nevihte veliko škodo in nekaj žrtev povzročile predvsem na jugu in jugovzhodu države. Narasle vode so zalile kleti, nevihte so odnašale strehe in ruvale drevesa, ki ovirajo cestni in železniški promet.

Sicer so nevihte, ujme, toča in poplave v manjši meri prizadele tudi Italijo, Švico, Belgijo, zadnje dni tudi sredozemske države in dežele: Španijo, Alžirijo, Korziko.

Če v Evropi govorimo o desetisočih razseljenih in nekaj sto mrtvih, se te številke dramatično povečajo, če samo omenimo katastrofalne poplave v Aziji. Zaradi ogromne škode, tisočih mrtvih in stotisočih razseljenih pa žal ne moremo mimo še enega krutega naštevavanja: monsunske deževje je povzročilo poplave v Nepalju, Indiji, Bangladešu, Kitajski, Tajski in na Filipinih.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL gorica@noviglas.it
uprava@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 42 EVROV, SLOVENIJA 46 EVROV,

INOZEMSTVO 62 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 83 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

INTERVJU / VIKTOR BLAŽIČ

SPORI "LEVE" KOALICIJE

JOŽE HORVAT

Poletje je in čas počitnic, toda politično prizorišče pri nas je živahno, celo razburljivo, kot že dolgo ne. Seveda so pred vrati predsedniške in občinske volitve, toda zdi se, da ni ravno samo to tisto, kar dviga temperaturo. Zakaj nimamo bolj počitniškega vzdušja?

Po moje je tu več stvari, ki so se nekako zapletle. Zaznati je določeno spremembo, in sicer, da so se doslej konflikti, ki jih je bivša partija, razdeljena na tri stranke, to je na seniorje ali stranko upokojencev (DeSUS), juniorje ali LDS - ki je nekakšen naraščaj stare partije - ter staro jedro partije ali sedanjo združeno listo - doslej izživljali v spopadih z novimi političnimi strankami, nastopajočimi v demosovski koaliciji, zdaj pa teh spopadov ni več, saj je ta koalicija oziroma t.i. desnica bitko z nasledniki partije izgubila. V parlamentu danes ne premore nobene realne moči, tako da so se konflikti nekako preselili v samo to t.i. levo koalicijo. In pri tem gre za več zadev. Zajete so v vprašanju, kdo bo npr., ali LDS ali ZLSD, razpolagal z večjim delom denarja, t.j. družbenega kapitala. V mislih imam pojave korupcije, bitko za zavarovalnice, banke, obe pivovarji, nasprotja pa so tudi glede možnega vstopa v NATO. Proti slednjemu zelo agresivno nastopa podmladek združene liste, katerega pripadniki so med mirovniki, a financirani iz proračuna, pa skvoterji oziroma molotovci, ki so zasedli stavbo na Kurilniški, pa še drugi med študentarji.

Sama predvolilna tekma torej še ne dviga toliko temperature? Je manj pomembna od tega, kar ste našli?

Našteto je znamenje nekakšne nevroze, seveda v pričakovanju volitev, čeprav o predvolilni kampanji še niti ni mogoče govoriti. Isto direktne agitacije za tega ali onega kandidata še ni opaziti, prav tako ne pravih nastopov kandidatov. Vsi se še nekako skrivajo, od Arharja do Drnovška, ki je na počitnicah. Izšel je sicer večji intervju z Barbaro Brezigar, toda volilni štabi se šele oblikujejo, zbira se denar - a vse to je šele začetek. Stvari se bolj osredotočajo na zadeve, o katerih sem govoril. Pogledajte le, kako intenzivno se TV ukvarja z molotovci na Kurilniški, skupino mladih, za katerimi se prav tako čutijo ideologiji podmladka združene liste. To se pravi, da so njihovi, se pravi tisti, katerih je tudi televizija. In oblast jim bo celo priskrbel nadomestne prostore, ko bodo odšli iz stavbe, ki so si jo nezakonito prisvojili. Pri tem

O političnem ozračju tega počitniškega časa v Sloveniji smo se pogovarjali z Viktorjem Blažičem, znanim slovenskim esejistom in komentatorjem političnega življenja, sodelavcem Nove revije in tednika Mag. Blažič je tudi pri Zalivu, Prostoru in času, Delu, Slovencu. Zadnja njegova knjiga je izšla 1999 z naslovom *Svinčena leta*.

pa jih nihče ne vpraša, kaj mislijo, hočejo, načrtujejo. Zato javnost sploh ne čuti, da jim za kaj zares gre, da imajo program, razen da izzivajo in se gredo neko svobodno življenje. Nekdo v ozadju se očitno igra kakega Lenina v Zürichu.

Tu ste najbrž zadeli ob slovenske medije, ki so velikovečinsko enostransko obarvani in dogajanje prikazujejo po svojem okusu. Vzvezi z mediji se ni nič spremenilo in kaže, da se tudi ne bo?

Z vami vred smo si prizadevali, da bi to stanje predrugačili. V času Bajukove vlade smo nekako uspeli pridobiti tedanjega kulturnega ministra Rudija Šeliga, da je v zakon o medijih zapisal tudi določilo o skladu za pluralizacijo medijev, se pravi, da bi vlada imela na voljo določena sredstva, s katerimi bi lahko posegala v razmere, ki so še vedno monopolne, saj so npr. najbolj razširjena dnevna tiskana glasila tista, ki jih je pred izdajala socialistična zveza (SZDL), to so Delo, Dnevnik, Večer. Slovenec je žal propadel, saj se tisti, ki so ga ustanovljali, niso zavedali, da morajo narediti boljši časopis od že obstoječih, pa so nasprotno, mislili, da bo zadostovalo že to, da je na trgu časopis, ki ga izdajajo ljudje, ki se imajo za drugačne. To je bila velika pomota in ta zgodba je znana.

Zdaj je glede novega glasila videti vse mračno, toda kritični pogledi na slovensko medijsko situacijo vendarle izhajajo. Niso v zadnji publikaciji Dignitas (Nova revija) zbrani meritorni članki, v katerih avtorji analizirajo pristransko pisanje? Toda ali ima to kak tven, praktični odziv?

Seveda ta učinek ni opazen. In če bi že bil, bi ga mediji skrili. Toda iz nekaterih razdraženih komentarjev (kot npr. v Delu) je videti, da je nekaterim raziskava šla zelo na živce. Posebno zbrana dokumentacija o določeni zvrsti pisanja. Navsezadnje ni prijetno, če si nekaj medijski voditelj, pa zadene ob zbrano dokumentacijo, ki prikazuje tvojo kulturo pisanja, ki je nikakršna, saj so v njej primeri zelo nizkotnega, grdega nastopanja, pravicatih medijskih linčev. Spomnimo se samo medijskega ravnanja z Bajukovo vlado. Tovrstne raziskave niti ni mogoče povsem skriti, kajti četudi izi-

de v neki nizkonakladni publikaciji, ostane dokument časa, ki utegne biti kdaj zelo neprijeten. Zato menim, da je ta publikacija svoje vendarle dosegla. Sicer pa je nekak dokaz za to, da naša medijska ali javnomnenjska situacija ni dobra, najnovejši primer: raziskavo oziroma anketo o tem, kaj menijo Slovenci o vstopu Slovenije v NATO, bodo ZDA opravile posebej in so jo zaupale neki neznani skupini pri nas. To je nezaupnica metodam, ki jih uporabljajo naše znane ustanove, ko izvajajo ankete.

Prej ste govorili o neuravnoteženi medijski situaciji in omenili nekaj razlogov zanjo. Vendar ali ni za to še drugih "ovir", npr. ali kakega novega dnevnika ni na vidiku tudi po krivdi tiste strani, ki bi ga v resnici potrebovala, tako imenovana desnica, saj očitno ne najde ljudi, ki bi jim vodenje in pisanje v tak dnevnik tudi zaupala - in ga zato raje nima? Ali pa so proti novemu projektu tudi sedanji monopolisti, saj vedo, da bi vsak drugačen dnevnik nazadnje bil nevarna konkurenca? Čeprav se ti zavedajo, da bi tudi tu bila potrebna konkurenca, saj brez nje v kapitalizmu na daljši rok nič ne "uspeva"?

Mislil, da je oboje res. Po propadu Slovenca smo vsi, ki pišemo, opazili, kako se je obnašanje medijskih vodij in urednikov v osrednjih časnikih spremenilo. Dotlej so nas, ki smo kritično pisali o oblasti t.i. leve koalicije, vabili, da bi vsaj enkrat mesečno sodelovali s kakšnim prispevkom, po tem dogodku pa nas, vsaj moj primer je tak, niso več sprejemali. Spomnim se, da sem bil vabljen, naj se udeležim javne ankete o Josipu Brozu, ker pa sem to odklonil, sem slišal pripombo, da bom to že obžaloval. Od tedaj sodelovanja ni več, saj me nočejo objavljati. Celo ko sem v imenu komisije za ureditev množičnih grobišč, ki jo je ustanovila vlada, napisal neko pojasnilo, sem kar trikrat moral obiskati uredništvo Dela, preden so besedilo objavili. Pri tem moram povedati, da izjave nisem pisal v svojem lastnem imenu, ampak v imenu komisije, ki sem ji predsedoval, in sem mislil, da nekatere stvari moram javnosti razložiti. Po drugi strani pa je tudi res, da demosovska stran, ki jo imajo za desno, nikdar ni prav razumela pomena dnevnih tiskanih medijev za politično življenje in doseganje uspeha v politiki. Pri teh strankah, posebno pri

Janševih socialdemokratih, sem na to večkrat javno opozarjal, toda zgodilo se ni nič. Seveda nisem imel v mislih kakega strankarskega časopisa, saj so tovrstna glasila bolj internega značaja - drugi, odprti časniki so bolj splošne narave, čeprav se nagibljejo k tej ali oni nazorski smeri. Tak časnik bi potrebovali tudi pri nas, časnik, ki bi med drugim prinašal neponarejene informacije. Prepričan sem namreč, da vsaj v našem prostoru javno mnenje oblikujejo prej informacije kot

formativna besedila, se pravi mnenja, komentarji ipd. - pomembno je torej, kako so prirejene in objavljene informacije, saj gre tu lahko za selekcijo in način priredbe ali celo za zamolčevanje neke važne informacije. Najbolj drastičen je bil primer z evropsko resolucijo o lustraciji, ki jo je sprejel evropski parlament, pri nas pa so jo mediji gladko zamolčali, pa bi jo bili dolžni dobesedno, v celoti objaviti. In takih stvari je več. Naj še enkrat omenim komisijo za grobišča - čeprav jo je ustanovila vlada in je za svojo nalogo imela urediti zelo veliko zadev, mi, njeni člani, s svojimi stališči preprosto v medije tako rekoč nismo prišli. In glede že omenjenega načina objave bolj kočljivih informacij: zlasti na TV ni vseeno, ali jo objavijo o pravem večernem terminu ali opolnoči, ko je gledalcev veliko manj. A prav to se dogaja.

In glede sedanjega nezanimanja t.i. desnice za novo glasilo - je tako zato, ker zanj ne najde zaupanja vrednih ljudi, ki bi ga vodili?

Kaže, da je tako. Toda mislim, da noben časopis ne bi mogel uspeti, če bi pristal na to, da bi si tudi te stranke podredile medije tako, kot so si t.i. leve podredile sedanje medije; v tem primeru niti ne bi mogli govoriti o nekem alternativnem časopisu; ta bi pač moral biti kritičen tudi do "svojih" strank, čeprav s simpatijo in zavemanjem za temeljne ideje, za katere se je zavzemal Demos, a z zelo kritičnim odnosom do tega, kako se te temeljne ideje - osamosvojitve, uvedba demokracije, pravna država idr. - ureničujejo. To bi mogel izvajati medij z veliko distanco, tudi do svojega "ozadja", ki bi ga omogočal. Drugače tak časnik oziroma dnevnik ne bi bil kredibilen.

V začetku ste govorili o stvarih, ki vzmernirjajo sedanje politično prizorišče. Kolikor poznam vaše kritično pisanje v nekaterih publikacijah - Nova revija, Mag - vidite razlog političnega nemira, ki pa traja že leta, tudi v neurejenem ali nerazčiščenem odnosu države do medvojnega spopada in revolucije ter povojnih pobojev. V poskus, da bi le storili kak korak naprej, je morda sodila tudi ustanovitev komisije za grobišča, o kateri ste govorili. Kje je zdaj njeno delo?

Mislil, da smo vsi ujetniki strahu pred t.i. revanšizmom, saj so se vrnili na oblast idejni in politični dediči tistih, ki so zagrešili najhujša hudo-

delstva nad našim narodom, in to že potem, ko je bila vojna končana. A tega strahu zdaj objektivno ne more biti, saj revanšizem danes ni več mogoč. Možen bi bil kmalu po preobratu, danes pa zanj ni nikakršnih možnosti več. Toda, zgoditi se mora popolno razkritje te humanitarne katastrofe, ki je bila načrtovana, ukazana z najvišjega mesta oblasti in izvedena kot dobro organizirana vojaška operacija. Naš narod ima vso pravico do vseh podatkov o tem dogajanju: o imenih in primkih tako storilcev kot tudi o datumih in krajih ter številu žrtv. Postkomunistična oblast v Sloveniji še vedno skriva te podatke. Nekateri se izgovarjajo na Beograd, drugi na lokalne faktorje, toda to so bili tisti, ki so uresničili navodilo višjih, iz centra, od koder so zahtevali, da se odstrani ta in ta kategorija ljudi - oni pa so morali poiskati konkretne ljudi, ki so spadali v to kategorijo. Le kdo bi lahko vedel za kraške jame, za rudniške rove in gozdna brezna, če ne domačini? Brez aktivne soudeležbe slovenskega dela tedanje (komunistične) oblasti bi te "operacije" ne bile izvedljive.

In vaša komisija, kako nadaljuje delo?

Potem ko sem uvidel, da ni nobene volje, da bi uredila najvažnejše, za kar je bila ustanovljena, sem izgubil precej upanja. Pobudo zanjo smo dali že leta 1991, ker smo predvidevali, da se bodo območja, kot je bilo kočevsko z jamami pobitih, odprla; da pa ne bi prišlo do divjih posegov v sama grobišča, smo jih želeli zavarovati in sprejeti za vsa enotna pravila za njihovo ureditev. Doslej se nam to še ni posrečilo. Prav danes (op.p.: pogovor je bil 1. avgusta) bom šel spet na sejo te komisije, razpravljali pa bomo o sanaciji spomenika na Teharjih.

Za kakšno sanacijo naj bi šlo?

Ker spomenik propada. Od Celjanov smo sicer dosegli, da so prenehali odlagati smeti in odpadke na prostor grobišča na Teharjih, posrečilo se nam je tudi postaviti spomenik žrtvam, a ni bil dokončan. Ob njem so se začeli zbirati narkomani, okoli so dirkali motokrosisti, cinkarna pa blizu spet odlaga industrijske strupe - zdaj pa hočejo tam postaviti igrišče za golf za tamkajšnje gospode. Tako si prizadevamo, da bi ta prostor vsaj zavarovali, tako da ne bi posegali vanj, spomenik pa enkrat dokončali. Tako pa vidite, da se moramo nenehno boriti proti napadom nanj.

Ali torej ni velikega upanja, da bi se ta odnos do preteklosti "uredil", politično prizorišče pa se bolj umirilo?

Predstavniki vladajoče strani bi radi, da bi se uredil po vzorcu iz leta 1990, ko so ljubljanskega nadškofa Alojzija Šuštarja pripravili do tega, da je v Kočevskem Rogu zastopal drugo vojskujočo se stran. Tam so tedaj organizirali simbolično spravo, a iz nje seveda ni nastalo nič realnega: niti mrljkih listov po dolžnosti oblasti niso izdale. In tudi o tem, kako naj bi država dala resnično zadoščenje žrtvam, ni bilo doseženega še nič. Vendar kaže, da se kljub vsemu namerava postaviti osrednji spomenik vsem žrtvam vojne, toda zdaj je nastal preprič o tem, kako naj se glasi napis na njem. Predstavniki združene liste v skladu s hotenjem po tem, da bi tudi v zakonu o vojnih grobiščih bil imenovan osvobodilni boj, in partizani, so uprizorili svojo predstavo in Nova Slovenija svojo; mi pa si prizadevamo, da bi na spomeniku bil napis simbolj nevtralen, zato smo predlagali, da bi se glasil: *Žrtvam vojne in povojnih usmrtilcev*. S tem bi zajeli vse. Je pa druga stran prvotno vztrajala le pri "žrtvah vojne", po vojni pa kot da se ni zgodilo nič, z besedo nasilje ali totalitarno nasilje se ni strinjala. Prav nič si ne upam napovedati, ali bo o tem jeseni v državnem zboru doseženo soglasje.

S 1. STRANI

SVETOVNI VRH

Sodeč po sklepnih pripravah v indonezijskem Baliju junija letos pa je uspeh vrha v Johannesburgu še kako negotov. Na prelepem indonezijskem otoku se namreč ministri niso kdo ve kako jasno dogovorili o tem, kako naj bi sedaj v Južnoafriški republiki dosegli skupen dogovor o "čistem" gospodarskem razvoju v 21. stoletju. Prav o tem bodo namreč govorili: o onesnaževanju, ki je že grobo načelo ves svet, vso svetovno naravo in jasno tudi današnjega človeka, pa naj bo ta reven ali bogat. Sklepi bodo najbrž neobvezujoči za vse, podobno kot se je to že zgodilo za Rio, da o Kjotu niti ne govorimo.

Mimogrede: v japonskem mestu Kjoto so se pred leti bili dogovorili, da bodo bogate države zmanjšale "emisijo strupenih plinov", kar pomeni: upo-

3

ČETRTEK,
29. AVGUST,
2002

PAPEŽ OBISKAL RODNO POLJSKO

ZMAGOSLAVNI OBISK V DOMOVINI

Papež Janez Pavel II. je v ponedeljek, 19. t.m., sklenil svoj že deveti obisk v rodni deželi Poljski. Sicer razmeroma kratak, a ploden obisk rodne Poljske je papež načrtoval že več časa. Tokratni obisk je bil še posebno lep predvsem zato, ker je med obiskom sveti oče, ki mu je že 82 let, obiskal grobove svojih staršev in pokojnega brata in kraje, kjer se je izoblikoval kot človek in kasneje kot duhovnik, škof, kardinal.

Tudi tokrat se na Poljskem, podobno kot na vsakem svojem pastoralnem potovanju, sveti oče ni "hranil za boljše čase", ampak se je razdal vsem, ki jih je srečal. Imel je vrsto pomembnih srečanj in nagovorov, še posebej pa bo ljudem ostala v spominu maša na prostem, ko je sveti oče v Krakovu maševal pred več kot dvema milijonoma in pol vernikov.

Poslovilni govor na krakovskem letališču Balice je 82-letni papež Janez Pavel II. začel z besedami "Poljska, moja draga domovina", nato pa se je po poročanju Slovenske tiskovne agencije dotaknil tudi načrtovanega vstopa Poljske v Evropsko unijo.

"Upam, da bo ljudstvo Poljske, ki že stoletja spada k Evropi, našlo svoj prostor v strukturi Evropske unije in ne le ohranilo svojo identiteto, temveč tudi obogatilo ta kontinent in ves svet s svojo tradicijo," je dejal papež.

Čprav je bil sveti oče vidno izčrpan, je sam in brez dvigala vstopil v letalo in med svojim slovesom tudi dejal, da bo morda "drugič lahko srečal in pozdravil vse tiste, ki jih tokrat ni mogel". Pred vrnitvijo v Rim tudi ni izključil ponovnega obiska na Poljskem in se tako najlepše odzval na številna namigovanja, da naj bi bil to njegov zadnji obisk domovine.

Papež je tudi tako dal svetu jasno vedeti, da želi in namera voditi Cerkev do svoje smrti in ne razmišlja o predčasni upokojitvi, o odhodu.

V molitvi med dopoldansko mašno slovesnostjo v samostanu Kalwaria Zebrzydowska v bližini Krakova je namreč sveti oče isti dan med drugim zaprosil tudi za "telesno in duhovno moč, da bi lahko svoje poslanstvo opravljal do konca".

Na krakovskem letališču se je ob papeževem slovesu zbralo okoli 10.000 ljudi. Kot že v preteklih dnevih svojega obiska na Poljskem se je papež tudi tokrat spomnil žrtev gospodarskih sprememb v državi. Predsednik poljske države Aleksander Kwasniewski je ob tem papežu zatrdil, da so Poljaki pozorno poslušali njegove besede, zato bodo naredili vse, kar je v njihovi moči, da bi izpolnili njegova pričakovanja. Vprašanje ljudi bodo odslej postavljali kot prednostno nalogo vsake

javne aktivnosti, je obljubil Kwasniewski, in se zahvalil papežu za podporo pri vključevanju Poljske v Evropsko unijo.

Tokratno potovanje na Poljsko je bilo sicer že 98. papežev potovanje v tujino v 24. letih, odkar je na čelu Cerkev. Letošnji papežev štiridnevni obisk na Poljskem je bil sicer precej manj natrpan kot prejšnja leta. Obisk je imel tudi izredno osebno noto, saj so sv. očeta odpeljali na kraje, kjer je preživel otroštvo in mladost ter skoraj tri desetletja služboval kot duhovnik in pastor, najprej kot duhovnik, nato kot škof in kardinal.

Papež se je na zadnji dan obiska v svoji domovini s helikopterjem popeljal čez ljubljene Visoke Tatre in si ogledal tudi svoj rojstni kraj Wadowice. Tamkajšnji prebivalci so se zbrali na osrednjem trgu in sprejeli svojega "sovaščana" s pozdravi in mahanjem. Prebivalci bližnjih hribov pa so posebej za papeža prižgali več kresov. Svetega očeta je v Wadowicah pozdravil tudi deček, ki mu je dejal: "Sedaj jaz stanujem v hiši, kjer si ti nekoč imel svoj dom."

Jasno je, da ne moremo v tem zapisu povedati vseh misli, ki jih je sveti oče povedal na Poljskem v štirih dneh, prav pa je, če se spomnimo izjemno stroge in jasne pridige, ki jo je imel pred več kot dvema milijonoma vernikov v Krakovu, ko je glasno in jasno obsodil divji kapitalizem, ki se sklicuje na liberalizem in ga je polna tudi današnja Poljska.

"Danes smo priče zelo glasni propagandi liberalizma, svobode brez resnice in brez odgovornosti. Edina filozofija svobode je v resnici Kristusovega križa!" je vzkliknil papež in takoj zatem obsodil tudi vsako obliko genetske manipulacije, evtanazije in vseh tistih dejavnosti, "pri katerih si človek jemlje pravice Stvarnika in hoče odločiti, s pomočjo genetskih manipulacij, o življenju človeka in istočasno določiti tudi njegovo smrt!"

Po papeževih besedah je to početje greh, saj je Bog narejen po Božji podobi in je samo Bog Stvarnik in to tudi v današnjem svetu, ki hoče izriniti vero in Boga iz javnega življenja. Brez ovinkarjenja je papež napadel današnjo družbo, ki hoče živeti brez Boga, ki je temelj vsake poštene človeške družbe, in to na mestu, kjer je bil pred 23 leti javno napadel komunizem. Danes ateističnega komunizma ni več, Poljska in njej podobne dežele so v polnem objemu divjega kapitalizma, ki se sicer imenuje z lepo besedo tudi tranzicija, in papež se zaveda, da je liberistični in divji kapitalizem do človeka žaljiv in krivičen prav tako kot nekoč komunizem. Tudi zato so močno odmevale papežev besede: "Skrivnost neenakosti še vedno globoko označuje zemeljsko stvarnost!"

Papež je na Poljskem tudi odločno povedal, da si današnji kapitalizem lasti svobodo brez svobode za izkoriščanje revnih in nemočnih in obsodil ga je tudi tega, da ga vodi "materialistična vizija sveta".

Večkrat je sv. oče tudi odločno dejal, da se mora vsaka družba, ki hoče biti poštena, zavedati težav najmanjših, najbolj revnih, in večkrat je papež tudi opozoril na dejstvo, da nihče ne sme izkoriščati sočloveka, še posebej ne tistega, ki je v težavah.

Tudi tokrat na Poljskem je sv. oče v središču človeštva postavil Kristusa, čigar pričevalc in neustrašni ter neutrudni označevalec je sam, "kajti samo v Bogu je Resnica, Pot in Življenje".

JUP

NOVA MAŠA NA DOLENJSKEM

NEDELJA NEKOLIKO DRUGAČE

Upam, da mi p. Cerar ne bo zameril, ker sem deloma prevzel od ene njegovih knjig naslov tega članka. Sicer pa je danes delni prepis člankov ali naslovov precej v navadi.

25. avgust. Nedelja nekoliko drugače. Zame in za nekaj članov moje družine. Že zaradi tega, ker nas je pot peljala na Dolenjsko, v Stopiče, kjer je jezuit p. Albert Bačar pel novo mašo. Zamisel, da se mlad fant popolnoma posveti Bogu in božjemu ljudstvu, te prevzame do dna srca, sapa ti zastane in solze silijo na dan, ko si v majhni cerkvi, nabit polni potnih vernikov, in misliš na srečo tistih, ki so ostali zunaj cerkvice, v senci košatih lip. Manjkal pa jim je neposreden pogled na gospoda novomašnika, druge sobrate, notranjost cerkve.

Bodite usmiljeni, kakor je usmiljen tudi vaš Oče. To geslo si je p. Albert izbral za novo mašo. A kaj mi pomeni biti usmiljen danes, v mojem okolju, sem se spraševal in prepeval skupaj z verniki novomašniško himno. Saj, sem se nato skušal opravičevati, moj vsakdanji posel ne nudi več priložnosti, da bi izkazal čut usmiljenja. Ali morda do okoli 400 pobitih domobrancev iz vasi Stopiče in bližnje okolice! Ali pa usmiljen do znanca, ki mu je nenadoma umrla žena in pustila dvoje še malih otrok. Pa res ni drugih priložnosti, da bi izrazil svoje usmiljenje? Kaj pa moderni begunci z vseh strani sveta, kaj pa lačni po svetu, na tisoče otrok, ki vsak dan umirajo zaradi lakote? Človeško usmiljenje, ki gleda v preteklost, morda nekoliko čustveno, in ono, zagledano v prihodnost, dinamično, ustvarjalno, ki prekipeva v dobroti življenja. Albert in sobratje so v današnjem svetu skriti junaki našega časa, ki je čas udobja, televizije, čas športa in tudi kultur-

Detajl mozaika, ki ga je p. Rupnik naredil marca letos v cerkvi sv. Pavla ap. v kraju Barletta (Bari)

nih društev, ne pa čas duhovnosti, in vendar je to edini dejavnik, ki gradi in ne le ohranja.

Pot domov nas je peljala do Grosupljega, k cerkvi na gričku nad mestecem. Tam smo našli umetnika papeške kapelice Redemptoris Mater in še veliko drugih del, p. Marka Rupnika, ki je dopolnjeval mozaik na steni nad glavnim oltarjem, posvečenim nadangelu Mihaelu. Izredno lepa umetnina in vrhunsko delo, ob katerem se bo prava slovenska duša vnaprej napajala v povečevalni Lepoti. Na vprašanje, ali je to delo teologa ali pa umetnika, je p. Marko odgovoril, da je to pravzaprav sinteza teologije in umetnosti, so kamen in barve, ki živo govorijo o Bogu in pričajo o Njegovem usmiljenju. To drži in zato navidenje v objemu tiste božje umetnine, ki je narava v Tamarju pod Jalovcem in vse to za večjo božjo slavo.

KB

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU A

ZLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

22. NAVADNA NEDELJA, ANGELSKA

"Gospodova beseda mi je ves dan v sramotenje in zasmeh" (Jer 20, 8).

"Mojo dušo žejajo po tebi, moje telo koprni po tebi" (Ps 63, 2).

"Darujte svoja telesa v živo, sveto in Bogu všečno daritev" (Rim 12, 1).

"Poberi se! Proč od mene, satan!" (Mt 16, 23).

V današnjem evangeliju imamo prvič zapisano napoved trpljenja, smrti in vstajenja (Mt 16, 21) našega Gospoda.

Samo osem vrstic prej, t.j. vv. 13-20, je evangelist Matej opisal vlogo apostola Simona-Petra v skupnosti verujočih, v Cerkev, ki jo Jezus ustanavlja.

Umetnost in smelost različnih mojstrov sta dogodek Cerkev primerno prikazali zlasti v baziliki sv. Petra v Rimu. Že napis na obeh straneh glavne cerkvene ladje je nekaj veličastnega, ki človeka prevzame, pa kip sv. Petra, čeprav je prej služil pogansko cesarju, nato glavni oltar ali "confessio" (kraj mučeništva), pod katerim leži grob sv. Petra, ter razni mozaiki, kot npr. o barki Cerkev, ki kljubuje pošastnim valovom in viharji burji, zgovorno pričajo o sporočilu Božje pričujočnosti v vsem dogajanju Cerkev v zgodovini z mogočnimi besedami: "In peklenska vrata je ne bodo premagala" / ali: "vrata podzemlja" (Mt 16, 18). Ni mogoče pozabiti prvotnega duha in okolja dogodkov, ko namreč Jezus izroča veličastno blagovest odrešenja krhkemu človeku, ki Jezusa prosi, naj gre proč od njega, ker je grešen človek (Lk 5, 8), a ga Jezus kljub temu priznanju imenuje "satana" (Mt 16, 23). Povrhu mu še napove, da ga bo celo zatajil. Jezus vidi vsa

pohujšanja in nevero ter izdajstva tudi cerkvenih ljudi, medtem ko bi ti morali biti za zgled drugim.

Pri Janezu Jezus kar trikrat sprašuje Petra, ali ga ljubi, da se mož zave, da mora popraviti trikratno zatajo (Jn 21, 15-17).

Priznanje svoje grešnosti ni lahko, ni ceneno. Saj nas naša dejanja, tako dobra kot slaba, spremljajo do smrti in zahtevajo očiščenje, včasih tudi krvavo: zlasti priznanje ali vero, da smo odrešeni le po krvi Kristusa, da nismo nič boljši od drugih, da smo vsi potrebni usmiljenja in zato ponižnosti. Že Elija govori: "Nisem boljši kakor moji očetje" (1 Kr 19, 4). In: celotna Cerkev je sveta in obenem grešna, potrebna nenehnega očiščenja (Vat. II., C 8).

Bog kliče in postavlja v svojem imenu za klicarje grešne ljudi. Ti se svoje nevrednosti zavedajo. Le Kristus je svet, nedolžen, brez zla, ločen od grešnikov, višji od nebes (Heb 7, 26).

Toda Jezusov poklic zavezuje. Ukaže namreč preroku, naj vpije o krivicah in zločinih, o grehih, da se ljudje lahko spreobrnejo. Naloga preroka je zelo kočljiva. Ljudi namreč moti, če jim kdo očita krivdo, še posebno, če je prerok rojak. Jeremija se ustraši preroške službe. Izgovarja se, češ da je še premlad, da ne zna govoriti, da je boječ. A Gospod mu razodene, da ga je poznal, preden ga je upodobil v materinem telesu, da mu bo on polagal besede v usta in podobno. Božja beseda je v njem kakor goreč ogenj, ki ga ni mogoče ugasiti (Jer 1, 5, 9; 20, 7-9).

Sicer že vsakega človeka žejajo po Bogu; koprni po njem kakor suha in izčrpana zemlja po vodi (Ps 63, 2). Vendar prerok mora veliko bolj kot kak drug človek hrepeneti po Bogu, ker ga mora drugim oznanjati. Cerkev pa nas uči, da smo vsi krščeni deležni Kristusove preroške službe, njegovega duhovništva in kraljevanja. Od krsta dalje se nam razodeva obširno polje službe pri graditvi Božjega kraljestva. Vsak kristjan pride v poštev po daru, ki ga je prejel. Naše življenje mora biti zato v duhu ali "po pameti" (Rim 12, 1; M. Zerwick, An. Ph. NT gr., 1953, 355). Kajti vse življenje je duhovno bogoslužje, kjer se človek obnavlja po mišljenju in delovanju. Je iskanje Božje volje, dobrote, kaj je Bogu

všeč in popolno (Rim 12, 2). Je nasprotno svetu, v katerem je poželenje mesa, poželenje oči in napuh življenja (1 Jn 2, 16). "In vsak, kdor ima to upanje vanj (v Boga), se očiščuje, kakor je tudi on čist" (1 Jn 3, 3).

Delež laikov pri oznanjevanju Božjega kraljestva temelji na krstu. Zato po pravici in dolžnosti tudi oni oznanjajo križanega (1 Kor 2, 2) in vstalega Kristusa, ne samo zaradi pomanjkanja duhovnikov. Je pa oznanjevanje Kristusa vedno pohujšanje, kamen preizkušnje, križ. Z ničimer se namreč ne da prikriti ali pokriti pohujšanje lesa, na katerem je visel naš Odrešenik, niti z zlatim križcem okoli vratu. Tudi bazilika sv. Petra ne zmore tega z vsem svojim sijajem, čeprav to ni šlo v račun Petru, ki si je zaslužil ime "satana", t.j. spotike. Pa tudi drugi apostoli niso tega takoj prebavili, niti vstajenja, saj so se spraševali, kaj pomeni vstati od mrtvih (Mr 9, 10).

Jezus nas stalno vabi po Cerkev, naj razmišljamo o njegovi smrti in vstajenju za nas, da ne zapademo pogubljenju. S psalmistom se bomo zavedeli takole: "Zares, meso so (smo), dih, ki odhaja in se ne vrača" (Ps 78, 39). Smo ubogo "meso", iz prahu in zemlje (1 Mz 3, 19).

Toda Jezus nam zagotavlja, da bomo vstali, da nas bo na novo ustvaril. Sv. maša nas na to vedno spominja, da je namreč naš Bog umrl, da bi mi živeli. In je vstal iz kraljestva smrti. To bogoslužje obhajamo po cerkvah in tudi sredi sveta, dokler on sam ne pride v slavi (vzklik po povzdigovanju; 1 Kor 11, 26).

Nosimo križ tudi pri delu za župnijo, za naše rojake. Jezus nas poučuje, da najdemo življenje samo, če ga uporabljamo za službo drugim.

Trpljenje staršev za otroke, za njihovo vero in vztrajnost v dobrem, trpljenje in potrpežljivost zakoncev, vztrajnost do konca, ko križ tako žuli in jemlje moči, da se zdi, da je vse izgubljeno, nagiba Očeta, da nam vidno prihaja na pomoč. Smo namreč v njegovi roki. Toda samo ob koncu bo povrnil vsakemu po njegovem delu (Mt 16, 24-27).

VELIKI ŠMAREN V SLOVENIJI

MARIJA, ZGLED VERE IN LJUBEZNI VSEM RODOVOM

Na Veliki šmaren je tudi letos ljubljanski nadškof daroval sveto mašo na Brezjah pri Mariji Pomagaj, kjer se je zbralo več kot deset tisoč slovenskih vernikov. Sicer pa je bil tudi letos največji Marijin praznik tako pri nas kot v Sloveniji v znamenju številnih romanj; tudi slovenski škofje so maševali in pridigali na romarskih poteh.

Msgr. Metod Pirih, koprski škof, je na Veliki šmaren zjutraj maševal na Sveti Gori, zvečer pa v koprski stolnici, ki je posvečena Marijinemu vnebovzetju. Koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak je maševal v župnijski cerkvi v Strunjanu v počastitev 490. obletnice Marijinega prikazanja. Ljubljanski pomožni škof msgr. Alojzij Uran je maševal v cerkvi Marijinega obiskanja v Olimju, mariborski škof dr. Franc Kramberger je maševal na Ptujski gori v svetišču sv. Marije, ki je znana romarska pot, medtem ko je mariborski pomožni škof dr. Anton Stres maševal v župnijski cerkvi Marije vnebovzete v Gradu.

Po vseh slovenskih vaseh in romarskih krajih je bil Marijin praznik lepo doživet, saj so poročali iz vseh romarskih krajev o velikem obisku.

In tudi letos je dr. Franc Rode na Brezjah spregovoril tako, kot mora spregovoriti vrhovni pastir slovenske Cerkve. Njegovo pridigo objavljamo v celoti tudi zato, ker je bila deležna kritik in odobravanja, kritik predvsem s strani tistih, ki je niso slišali in je niso prebrali.

**PRIDIGA NADŠKOFA
RODETA, BREZJE 15.8.2002**

"Ko je brezmadežna Devica, obvarovana madeža izvirnega greha, dovršila tek zemeljskega življenja, je bila končno s telesom in dušo vzeta v nebeško slavo. Gospod jo je povišal za kraljico vesoljstva, da bi bila v popolnejši meri upodobljena po svojem Sinu, najvišjem vladarju in zmagovalcu nad grehom in smrtjo."

S to slovesno izjavo je leta 1950 papež Pij XII. razglasil dogmo o Marijinem vnebovzetju, ki jo je sicer krščansko ljudstvo v veri sprejemalo že od prvih stoletij dalje, kot pričujejo najstarejše cerkve, posvečene Materi Božji. Zaradi poslušnosti Božji volji v svojem zemeljskem življenju je

bila Marija zgled vere in ljubezni vsem krščanskim rodovom, zaradi svojega slavnega vnebovzetja pa je postala vir upanja in tolažbe Božjemu ljudstvu na poti v večno domovino. Zgled vere in ljubezni, vir upanja in tolažbe - to je Marija tudi za nas in za čas, ki v njem živimo.

Naša doba se počasi in s težavo rešuje lažnih upov in sanj o odrešenju z lastnim naporom in v mejah tega sveta, ki so jih gojile ideologije 20. stoletja. Stare iluzije o nenehnem napredku, prepričanje v odrsno vlogo znanosti, vera v očiščujočo moč revolucije, pričakovanje nove, pravične družbe enakih - vse to je ostalo za nami. Današnji človek, utrujen in razočaran, sprejema svojo končnost in skuša iztržiti čimveč od sedanjega trenutka. V pehanju za materialnimi dobrinami se redkokdaj sprašuje o "poslednjih rečeh", o smislu življenja in smrti, o onstranstvu in večnosti, o pomenu njegovih naporov, uspehov in porazov.

V tem svetu brezobzirnega tekmovanja za oblast in bogastvo smo priče nezadržnemu propadanju vrednot in vse bolj pogostemu pojavljanju nelepkih potez v človekovem značaju: zvižanost, povzdigovanje uspeha ne glede na sredstva, samovšečnost, zaverovanost vase, nekritičnost do sebe, objest, skratka to, kar Sveto pismo imenuje "poželenje mesa, poželenje oči in napuh življenja" (1 Jn 2,16).

Ta človek je brez bivanjske radosti in brez upanja, "zdaj ves vznesen, zdaj potrpt, med paranoično gotovostjo, da je edini in središče vsega, in shizofreničnim naprezanjem, da bi sebe kot sebe izničil, med ljubeznijo do sebe, ki spodrija vse drugo, in voljo, da sebe izbriše, v nenehnem nihanju med absolutno - biti in biti nič".

Naj povem, da te besede niso moje, ampak znanega nevernika, ki je v svojem ateizmu mnogo bolj iskren kot mnogo njegovih epigonov, predvsem pri nas (Marcel Gauthier, *Le désenchantement du monde*, Pariz 1985).

Kaj lahko pomeni takemu človeku praznik Marijinega vnebovzetja s svojim sporočilom, da je z dušo in telesom v Božji slavi? Morda bo malomarno zamahnil z roko in tako kot Atenci apostolu Pavlu z nevernim nasmeškom odgovoril: "O tem bi te poslušali kdaj drugič" (Apd 17,32). Mogoče pa je tudi, da v ženi, ogrnjeni s soncem in z luno pod njenimi nogami in z vencem dvanajstih zvezd nad njegovo glavo (prim. Raz 12,1), kot jo je videl sv. Janez v razodetju, spozna možno dopolnitev svojih najglobljih želja, vse predstave presegaajočo večno dopolnitev svoje zemeljske usode.

In prav to je jedro naše vere: "Zaupanje kristjanov je vstajenje mrtvih. Ko to verujemo, obstajamo," pravi Tertulijan. Zato danes slovenski kri-

stjani, zbrani v Marijinih svetiščih po vsej deželi, izpovedujemo vero v vstajenje. Kakor je Kristus resnično vstal od mrtvih in živi na veke, kakor je resnično vzel svojo Mater v nebo, tako verujemo, da bomo po smrti večno živeli s Kristusom. Bog bo v svoji vsemočnosti podelil neminljivo življenje našim telesom, ki se bodo ponovno združila z našimi dušami. Tako bomo "vsi vstali s svojimi lastnimi telesi, katera nosimo sedaj" (4. Lateranski koncil), a to telo bo preobrazeno po podobnosti Kristusovega poveličanega telesa. Vekomaj bomo podobni Bogu, ker ga bomo gledali takšnega, kakršen je, iz obličja v obličje. To so nebesa, poslednji človekov cilj, uresničenje njegovega najglobljega hrepenenja, stanje najvišje in dokončne sreče. Skrivnost, ki presega vse naše predstave, ki pa jo srce sluti in pričakuje.

Ob koncu časov pa bo obnovljeno tudi vesoljno stvarstvo. Nastopilo bo novo nebo in nova zemlja. Bog sam bo prebival med ljudmi. "In obrisal bo vse solze z njihovih oči, in smrti ne bo več, pa tudi ne žalovanja, vpitja in bolečin ne bo več. Zakaj prejšnji svet je minil" (Raz 21,2,27).

To nam je obljubljeno. V tem nas potrjuje Marijino vnebovzetje, kot predujem našega vstajenja. To verujemo in to pričakujemo. "Vendar nas pričakovanje nove zemlje ne sme uspavati, marveč nas mora spodbujati k delu na tej zemlji, kjer se že oblikuje tisti zametek novega človeštva, ki je nekakšen obris prihajajočega sveta" (CS 39,2).

V tem času in na mestu, kamor nas je postavila Božja previdnost, smo poklicani, da gradimo tisto Kraljestvo, ki ženi v sebi klice večnosti, z uveljavljanjem evangeljskih vrednot, kot so spoštovanje človeškega življenja od spočetja do naravne smrti, priznavanje dostojanstva in enakopravnosti vsakega človeka, zavzemanje za pravičnost in poštenost v javnem življenju, prizadevanje za pluralnost na področju medijev, zaščita družine in pravice staršev, da svojim otrokom zagotovijo versko in moralno vzgojo, ki je v skladu z njihovim prepričanjem, kot to določa slovenska ustava, solidarnost do brezposelnih in vseh, ki so socialno ogroženi.

STRAN 16

SVETNIK TEDNA

27. AVGUST

SILVESTER ČUK

MONIKA, MATI IN VDOVA

V življenjepisu svete Monike, ki je bila "poganu žena in svetniku mati", je profesor Janez Dolenc zapisal, da ljudski glas marsikatero našo mater prištevajo med svetnice. Lahko da bodo v nebeški slavi dosegle ali celo presegle največje razglašene svetnice. Plemenitost njihovih duš vsaj malo zaslutimo, ko beremo, kar sta o svojih materah napisala Ivan Cankar in Janez Evangelist Krek. Druge slovenske matere so ostale skrite, ker ni bilo pisatelja, ki bi znal svetu odkriti lepoto in veličino njihovega življenja.

Izredno veličino svoje matere Monike je opisal njen sin sveti Avguštin v svoji knjigi Izpovedi, ki sodijo med bisere svetovne književnosti. Po zaslugi hvaležnega sina zgled svete Monike že skoraj 1600 let sveti na obzorju božje Cerkve.

Monika se je rodila okoli leta 311 v severnoafriški pokrajini Numidiji (sedanji Alžiriji) v krščanski družini. Poročila se je s poganom Patricijem v numidijskem mestu Tagaste. Možno je bil sicer dobrega srca, toda nagle jeze. Monika mu ni nikdar ugovarjala, dokler je bil jezen, temveč je vedno čakala, da se je umiril, in potem mu je povedala, kar je mislila. Tako se z možem nista nikdar sprla.

Monika je rodila dva sina: Avguštin in Navigija. Avguštin je bil izredno nadarjen otrok in stariši so želeli, da bi postal profesor govorništv. Poslala sta ga v šole. Ko je bilo Avguštinu šestnajst let, pa jima je zmanjkalo denarja in sin je eno leto ostal doma. V brezdelju se je predal vrtincu mladostnih zablot. Monika je neprestano jokala in molila, da bi se sin obrnil od razuzdanega življenja. Avguštin pa se je vdal tudi krivi veri manihejev, ker ta ni grajala

njegovega razbrzdanega življenja. Monika je vztrajno nadlegovala nekega izobraženega škofa, naj Avguštin vendar odvrne od krive vere in lahkomišelnega življenja. Škof je postal že nejevoljen in ji je rekel: "Pojdi in pusti me! Kakor resnično živiš, nemogoče je, da bi se otrok tolikšnih solz pogubil!" Monika je kasneje sinu povedala, da je ta odgovor sprejela tako, kot da bi bil glas z neba. Molila je neprestano in bila je trdno prepričana, da bo uslišana. To se je uresničilo čez devet let. S svojo ljubeznijo in potrpežljivostjo je Monika dosegla, da se je njen mož dal krstiti, preden je umrl, ko je bilo Avguštinu sedemnajst let. Avguštin je postal učitelj govorništv v Tagastu, Kartagini, nato pa v Rimu in Milanu. Tam so ga prevzeli govori škofa Ambrozija. V Milanu je prišla za njim tudi mati in vdova Monika. Tudi ona je visoko cenila Ambrozijevo modrost in pobožnost. Ko je Ambrozij srečal Avguštinu, mu je čestital, da ima tako mater. Ta je bila srečna, ko je videla, da se Avguštinovo srce vedno bolj odpira resnici. Ko je bil storjen odločilni korak - ko je sklenil dati slovo krivi veri in zgrešenemu življenju, - je mati Monika prikipevala od veselja. To je pesniško vzneseno opisal sin Avguštin v svojih Izpovedih.

Tam je popisana tudi njena smrt. Mati Monika je sinu Avguštinu povedala, da je smisel njenega življenja izpolnjen. "Eno samo je bilo, zaradi česar sem si želela pomuditi se še nekoliko med živimi, namreč, da bi videla tebe kot katoliškega kristjana, preden umrjem. To željo mi je Gospod Bog izpolnil več kot obilno, saj mi je dano, gledati v tebi celo božjega služabnika, ki se je povsem odpovedal zemeljski sreči. Kaj torej še delam tu?" Njena pobožna duša se je ločila od telesa leta 387, ko je dopolnila šestinpetdeset let. Pokopali so jo v Ostiji.

Danes godujejo tiste redke Slovenke, ki jim je ime Monika ali Moni.

PREMESTITVE IN UPOKOJITEV ZNANIH DUHOVNIKOV NA PRIMORSKEM

Po sklepu cerkvenih predstojnikov s škofi na čelu, so tudi v koprski škofiji izvedli nekatere premestitve duhovnikov. Posamezniki bodo odšli tudi v pokoj. Gre tudi za nekatera bolj znana imena, ki jih zato posebej navajamo.

Tako dosedanji župnik v Šmartnem v Goriških Brdih Eferm Mozetič odhaja v pokoj, toda prebival bo v župnišču. Mons. Vincencij Lapanje, rektor Škofijske gimnazije v Vipavi in eden najbolj zaslužnih za gradnjo njenega poslopja, je bil imenovan za duhovnega pomočnika v župnijah Kanal in

Marijino Celje. Igor Lovišček, župnik v Biljani v Goriških Brdih, je bil imenovan za župnijskega upravitelja župnije Šmartno v Brdih. Mons. Franc Rupnik, zelo znan tudi kot časnikar, publicist in ljubiteljski zgodovinar, župnik župnije Kobariid in župnijski upravitelj župnije Livek, je bil razrešen te službe in odhaja v pokoj. Preselil se bo na svoj dom v Zadlog pri Črnem Vrhu nad Idrijo. Omenjamo še gosпода Stanislava Siveca, doslej župnika župnije Bovec in župnijskega upravitelja župnij Log pod Mangartom in Soča. S sklepom svojih cerkvenih predstojnikov je bil razrešen omenjeni služb in imenovan za župnika župnije Prvačina. M.

PRIČEVANJE IZ SVETE DEŽELE

PISMO IZ IZRAELA (2)

TEREZA SREBRNIČ

Ain Karem (Jeruzalem), 19. julija 2002 - Po prihodu v zavod St. Vincent za mesec dni prostovoljnega dela sem si takoj ogledala stenčar, na katerem visijo urniki za vse osebe - uslužbenke in prostovoljce. Za male varovance je treba poskrbeti podnevi in tudi z nočno službo: nekaj je tudi poklicnih bolničarjev, ki so vedno izmenično prisotni. Otroci so namreč krhkega zdravja, tako nebogljeni, zato je prvenstvena skrb vseh njihovo dobro počutje. Ko se pa prikaže na obrazu katerega nasmeja, je, kot bi v megli posijal

droben sončni žarek, ki poplača ves trud. Dobim urnik za ves teden in začne se preprosto in s potrpljenjem. Okrog 6.15 zjutraj smo s sodelavci začeli z delom v sobi številka tri, kjer "domuje" sedem otrok. Štirje so Palestinci, trije pa Judje. Najstarejša Rina je stara 16 let, a jih izgleda kvečjemu šest. Hassan je edini deček. Dve deklici dobivata tekočo hrano skozi cevko direktno v želodec, ostali pa kar sami dobro jejo oz. treba jih je nahraniti, a znajo žvečiti. Pitje je povečini za vse težavno, a treba je imeti potrpljenje. Mi, ki smo zdravi, neodvisni, se težko živimo v stanje

sočloveka s posebnimi potrebami, ki je v vsem odvisen od stredbe drugih ljudi... Imena otrok so še Hanani, Rahel, Hejdzar, Šahira, Danit.

Otroke najprej dobro okopamo, preoblečemo in nahranimo. Nato jih peljemo v šolo. Vsi so na vozičkih, šola pa je seveda prilagojena in kar pod isto streho. Učiteljice so povečini Rusinje - priseljenke. Vsakdo, ki je judovskega rodu in živi v diaspori, ima namreč pravico, da se naseli v "obljubljeno deželo" in dobi tam podporo, tečaj hebrejščine, stanovanje in nekoč tudi službo. Trenutno je v državi več brezposelnosti. Še vedno pa se veliko zida; nova naselja in stanovanjski bloki rastejo vsenaokrog. Ob devetih je jutranje delo končano, lahko gremo na zajtrk in smo nato nekaj časa

prosti. Po zajtrku se odpravim na obisk vasiце Ain Karem. To je rojstni kraj Janeza Krstnika, ki mu je posvečena glavna cerkev s frančiškanskim samostanom v bližini.

Patri so zvesti in skrbni varuhi svetih krajev. Vas leži na skalnatem, gričevnatem pobočju in vsenaokrog so posajeni razni iglavci. Vidi se, da tu nekako od junija ne dežuje več, saj je vse suho, razen okrog hiš, kjer ljudje skrbijo za cvetje in zelenje z namakanjem. Pa tudi javni parki in gredice so prepredeni z drobnimi cvetkami za zalivanje. Izrael porabi ogromno vode in ravnno sem prebrala v dnevniku *Jerusalem Post* novičko, da jo bodo "kupovali" od Turčije. Seveda, za denar se vse dobi, tudi voda.

DALJE

5

ČETRTEK,
29. AVGUSTA
2002

“PRIMORSKA” DRAGA

IVAN ŽERJAL

Organizatorjem lahko samo pritrdimo, ko pravijo, da bo letošnja Draga bolj primorsko obarvana. 37. študijski dnevi, ki bodo potekali od petka, 30. avgusta, do nedelje, 1. septembra, v parku Finžgarjevega doma na Opčinah, bodo namreč v veliki meri posvečeni primorski in zamejski problematiki, vsi govorniki (tudi tisti, ki se ne bodo posvetili striktno “primorskim” temam) pa so Primorci.

Prvo Dragino srečanje, ki bo v petek, 30. avgusta, bo posvečeno političnemu trenutku slovenske narodne skupnosti v Italiji. Ob 17. uri bo namreč okrogla miza na temo *Manjšinske politične dileme*, na kateri bodo spregovorili Jože Pirjevec, Aldo Rupel, Bojan Brezigar in Damjan Paulin. Udeleženci bodo analizirali politično situacijo Slovencev v Italiji, pri čemer je po pričakovanju organizatorjev upati, da bo srečanje doprineslo k optimalnim skupnim izbiram.

V soboto, 31. avgusta, bo ob 16.30 okrogla miza na temo *Zakaj tretja slovenska univerza?* Predvideni so posegi slovenske ministrice za šolstvo, znanost in šport Lucije Čok, Darka Darovca, Livija Jakomina in Andreja Malničiča. Razprava o tem vprašanju je še kako aktualna, ko obstaja na italijanski strani meje vrsta univerzitetnih, znanstvenih in kulturnih centrov, ki že danes privlačujejo veliko število mladih slovenskih visokošolcev, slovenska zahodna meja pa je v tem oziru v bistvu nekrita.

V nedeljo, 1. septembra, bosta kot običajno dve predavanji, dopoldansko in popoldansko. Prvo bo ob 10. uri in bo, kot veleva ustaljena praksa, verskega značaja. Spregovoril bo izseljeniški duhovnik David Taljat, ki trenutno deluje v Švici, na temo *Z vero do veselja*. S tem organizatorji upajo, da bo predavanje doprineslo k bolj optimističnim pogledom na razpravljanje o verskih zadevah, saj smo Slovenci po besedah Sergija Pahorja “malo pesimisti in melanholični”.

Ob 16. uri pa bo *Drago 2002* zaključilo predavanje Martina Breclja na temo *Med Evropsko zvezo in svetovno državo*. Predavatelj se bo posvetil etično-politični krizi, ki pretresa človeštvo, potem ko je evropska civilizacija dosegla svoj višek in potem ko je postalo razvidno, da je snovanje Evropske

unije le delen odgovor na izzive globalizacije, saj so obstoječe mednarodne organizacije neustrezne.

V nedeljo dopoldne bo ob 9. uri tudi tradicionalna maša za udeležence *Drage*, ki jo bo daroval tržaški škof Evgen Ravignani. Letošnja Draga bo potekala tudi v znamenju predstavitve nekaterih knjižnih novosti in ogleda razstave ob 100-letnici openskega tramvaja v tamkajšnjem Prosvetnem domu.

Ob Dragi bo od 29. do 31. avgusta potekala tudi *Draga mladih*, njena tema pa bo *Zedinjena Slovenija v zedinjeni Evropi*. Udeleženci se bodo posvetili vprašanju, kako bo padec meje vplival na življenje mladih tako v osrednji Sloveniji kot v mejnih regijah. Priložnost za to bo že v četrtek, 29. avgusta, ko se bodo mladi iz Slovenije in zamejstva zbrali na treh različnih lokacijah - v Komnu, Ljubljani in Belčincih -, kjer bosta ob 19. uri debatni večer in videokonferenca na temo Slovenija v EU: nove priložnosti za mlade. Zamejci in Primorci se bodo udeležili večera v občinskih dvorani v Komnu, kjer jim bo spregovoril javni delavec iz slovenske Istre Milan Gregorič (v Ljubljani je napovedano srečanje v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa, kjer bo govoril diplomat Stanislav Raščan, v Belčincih pa v občinskih dvorani, kjer bo govoril Andrej Horvat, predstavnik Agencije Republike Slovenije za regionalni razvoj).

V naslednjih dneh se bo *Draga mladih* preselila v park Finžgarjevega doma na Opčinah. V petek, 30. avgusta, se bodo udeleženci cel dan posvetili kreativno razvedrilnim delavnicam, v soboto, 31. avgusta, pa bo ob 10. uri okrogla miza *Več Evrope, več Slovenije*, s katero se bo Draga mladih tudi končala. Spregovorili bodo bivši guverner Banke Slovenije France Arhar, odgovorni urednik Primorskega dnevnika Bojan Brezigar ter slikarka in publicistka Veselka Šorli Puc.

Ob izvedbi letošnje *Drage* je pri založbi *Mladika* v Trstu izšel tudi zbornik lanskih študijskih dni, ki ga je uredila Nadia Roncelli. Zbornik, ki nosi naslov *Narodna identiteta in skupna evropska usoda*, objavlja prispevke lanskih predavateljev in diskusantov v celoti, kot jih je zabeležil magnetofonski trak, zato ima bralec pred seboj tudi prosti govor, kot se je udeležencem spontano oblikoval ob mikrofonu.

NEPOZABNI DNEVI NA ZBOROVSKEM SEMINARJU ZCPZ

Tradicionalni poletni seminar za organiste, pevovodje, pevke in pevce, ki ga prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, je tudi letos potrdil, da gre za pobudo, ki je močno usidrana med članstvom in koristna za napredek zborovske kulture med nami. V dneh od 11. do 17. avgusta je bilo namreč v termah Olimia, bivših Atomskih toplicah pri Podčetrtku, kar intenzivno in živahno, saj je v jutranjih urah redno vadil skoraj 60-članski mešani pevski zbor, ob svojih dejavnostih pa se je zbirala skupina otrok. Na starodavnih orglah iz leta 1765 v cerkvi Marije Vnebovzete v Olimiju je vadila skupina petih udeležencev orgelskega tečaja, ki ga je tudi letos vodila priljubljena mentorica, prof. Angela Tomanič, ki že nekaj let vodi orgelske tečaje v organizaciji ZCPZ. Poleg aktivnih članov so bili v Podčetrtku tudi nekateri ožji sorodniki udeležencev, ki pa niso sodelovali pri vajah. Skupno je ta teden na seminarju preživelo 100 ljudi s Tržaškega od Mačkolj do Štivanja.

Kdor se udeleži takega seminarja, se odloči za aktivno preživljanje enotedenskega bivanja v toplicah. Intenzivne pevske vaje sta letos vodila dva dirigenta. Eden je bil prof. Adi Danev, ki ga trenutno poznamo kot uspešnega pevovodjo mešanega zbora Igo Gruden iz Nabržine, je pa svetovno poznan in uveljavljen dirigent opernih pevskih zborov, ki jih je vodil ne le v Benetkah pri La Fenice, ampak tudi v številnih drugih svetovno znanih opernih hišah. Druga pa je bila prof. Dina Slama, sicer poznana pedagoginja s tržaškega konservatorija Tartini, članica komorne skupine za staro glasbo Gallus Consort in organistka pri Sv. Jakobu v Trstu. Oba zborovodja sta tudi skladatelja in prav za ta seminar sta tudi napisala vsak svoje pesmi, ki sta jih z udeleženci tudi vadila. Tako je Adi Danev predstavil božično pesem. Uglasbil je besedilo Ljubke Šorli v *hlevcu pastirskem*. Originalni sta bili tudi pesmi Dine Slama, ki je za to priložnost uglasbila znani besedili *Bratje, molimo* in *Gospodov dan*. Te pesmi so udeleženci seminarja tudi predstavili v petek, 16. avgusta, na zaključnem koncertu, ki je bil v župni cerkvi v Olimiju, po

maši, ki jo je daroval mariborski škof msgr. dr. Franc Kramberger. Na tem večeru so kot prvi nastopili obiskovalci orgelskega tečaja, se pravi Pavel Biancuzzi od Svetega Ivana, Marija Kerže, organistka pri Svetem Vincenciju v Trstu, Nada Petaros iz Boršta, Katja Lavrenčič iz Doberdoba in Tomaž Simčič, sicer slovenski organist pri Novem sv. Antonu v Trstu. Predstavili so skladbe različnih avtorjev, ki so bile tako izbrane, da so ob njih idealno zazvenele Janečkove orgle celjske delavnice s kratko oktavo.

Tudi letos so svoje delo predstavili otroci, ki so med tednom poslušali pravljice Miroslava Leban, risali, plesali in peli. V cerkvi so predstavili Kalanov *Gospod usmili se* iz Livške otroške maše in skavtsko pesem *Vesela*. Otroke je na električne orgle spremljal Pavel Biancuzzi, vodila pa jih je Marja Feinig.

Cerkev v Olimiju hrani veliko umetniško zgodovinskih zanimivosti. V njej je svojo novo mašo daroval tudi blaženi škof Anton Martin Slomšek in prav na to dejstvo se je v svoji homiliji skliceval mariborski škof med nagovorom tržaškim udeležencem seminarja. Same terme Olimia nudijo obiskovalcem seveda veliko ponudbe in možnosti koriščenja bazenov in struktur okrog njih. Bivanje v Podčetrtku pa je bilo za tržaške pevce tudi priložnost za številne izlete. Tako so si ogledali znamenito baročno cerkev na Sladki gori, obiskali so grad Podstreda in spoznavali lepote Kozjanskega, si ogledali znano božjepotno cerkev na Svetih gorah s petimi manjšimi cerkvicami, ki jo obkrožajo, ter odkrivali Bizelsko in spoznavali skrivnosti izdelave penin in šampanjca in drugih vin z Bizelskega. Same Olimije z omenjeno cerkvijo in samostanom ter znamenito samostansko lekarno, ki je tretja najstarejša ohranjena lekarna v evropskem prostoru, pa so nudile udeležencem možnost, da so ob petju bogatili svoja spoznanja tudi z ogledom teh lepot.

Tudi letošnji seminar je bil torej priložnost za vrsto lepih doživetij in pridobivanje bogatih pevskih in glasbenih izkušenj, ki jih bodo udeleženci s svojo vrnitvijo v domače zборе in skupine lahko koristno uporabljali.

AKORD V LAMONU

Dne 10. avgusta je moška pevska skupina Akord iz Podgore nastopila v kraju Lamon v pokrajini Trento. Pod vodstvom dr. Mirka Špacapana so goriški pevci predstavili niz slovenskih in italijanskih skladb na večeru, posvečenem glasbenemu utrinku za gostujoče turiste in domačine. Koncert je potekal v veliki baziliki Matere Božje, pred na-

šimi predstavniki pa sta se občinstvu predstavila organist Cominotto iz Valtelline in solopevka Bellelli iz Ancone. Večer je organizirala domača pevska skupina Numeri Atque Voces, ki jo vodi Renato Pante, sicer trobentač in član orkestra La Fenice iz Benetk in učitelj glasbe na raznih ustanovah, poleg tega pa še vodi godbe na pihala iz kraja Primiero pri Trentu.

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 30.8. DO 5.9.2002)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo

103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 30. avgusta** (v studiu Anka Černic): V poletne dni: Iz zakladnice ansambla Alpski kvintet. - Svetnik tedna: sv. Avguštín. - Za prijeten konec tedna: slovenska narodnozabavna in zabavna glasba.

- **Sobota, 31. avgusta** (v studiu Jan Leopoli): Glasba za prijeten konec tedna.

- **Ponedeljek, 2. septembra** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni mozaik z Andrejem: slovenska lahka in narodna glasba.

- **Torek, 3. septembra** (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 4. septembra** (v studiu Danilo Čotar) Pogled v dušo in svet: Prečenje Krna v snegu. - Izbor melodij.

- **Četrtek, 5. septembra** (v studiu Niko Klanjšček) - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE

Osrednja informativna oddaja je vsak dan ob 15. uri. Med novicami so tudi take, ki jih drugi “neodvisni” mediji izpuščajo.

V dokumentarni oddaji *Graditelji* bo v nedeljo, 1. septembra, ob 10.30 predstavljen Ivan Juvančič. Vsak petek ob 17. uri prisluhnite politično satirični oddaji *Ob petkih pospravljamo podstrešje*, ki jo pripravlja Zlata Krašovec.

Vsako soboto je od 16. ure do 17. ure razvedrilna oddaja z nagradnimi vprašanji, glasbenimi željami in radijskimi čestitkami. Svojo čestitko lahko brezplačno pošljete v eter, če pokličete po telefonu: 003865 6281114 ali 003865 6281113

Radio Ognjišče lahko poslušate na UKV frekvencah 107,5 - Sveta Gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst). POZOR: Oddajnik na Tinjanu je po novem močnejši, tako da je sluhnost na Tržaškem boljša kot prej!

OTROŠKA SLIKANICA LJUBEZEN JE...

Pri založbi *Družina* je v zbirki *Modre mavrične knjižnice* pravkar izšla otroška slikanica *Ljubezen je...* avtorice Andreje Rustja.

Preprosto, kratko besedilo, strnjeno v kitično obliko, otroka uči spoštivega in prijaznega odnosa do sebe, do drugih, do okolja in do svoje prihodnosti.

Slikanica *Ljubezen je...* bo majhne in velike otroke pa tudi starše naučila marsikaj neznanega o znanih stvareh.

Radožive akvarelne ilustracije avtorice Katarine Goltež otroka popeljejo v svet vsakodnevnih malenkosti, skozi katere lahko sam izrazi ljubezen do drugih.

Slikanica je izšla v manjši nakladi tudi v angleščini in daje otrokom priložnost, da se seznanijo s tujim jezikom, hkrati pa je to lahko lepo darilo za male prijatelje v tujini.

Slikanica *Ljubezen je...* bo gotovo našla svoje male bralce tudi pri nas v zamejstvu.

LIKOVNA KOLONIJA UMETNIKI ZA KARITAS NA SINJEM VRHU

UMETNIKI ZA BREZDOMCE

Na Sinjem vrhu nad Ajdovščino se je konec minulega tedna na domačiji družine Hieronima Vidmarja končala osma mednarodna likovna kolonija, poimenovana Umetniki za Karitas, ki je letos potekala pod motom “...tujec sem bil in ste me sprejeli”. Umetniki za Karitas je naslov likovnih srečanj umetnikov, ki v slabem tednu dni v prelepem okolju na Gori na Sinjem vrhu slikajo in ustvarjajo likovna dela, katera potem prodajo in izkupiček od prodaje gre v dobre namene. Likovni teden so si zamislili krajevni prostovolci dobrotelne organizacije Karitas.

“Ljubezen je iznajdljiva,” je nekoč zapisal apostol Pavel in tega načela so se držali prostovolci organizacije Karitas, ki jih na Ajdovskem vodi ga. Jožica Ličen, ki je tudi glavna organizatorica srečanja umetnikov na Gori. Pripravljenost, odprtost in širokogrudnost likovnih umetnikov so prispevale svoje in tako je ta likovna delavnica postala že tradicionalna stvarnost. Za vse tiste, ki je še niste obiskali in še nikdar niste bili pri gostitelju Hieronimu Vidmarju in njegovi družini na Sinjem vrhu, naj bo ta zapis tudi prijazno vabilo, da si

ogledate njegovo domačijo, predvsem pa sedaj že zajetno zbirko sodobnih likovnih umetnin in naravnost nebeski pogled na Jadransko morje, Vipavsko dolino, Kras in Goro. V petih dneh je osem umetnikov iz Slovenije ter po ena umetnica iz Avstralije in Makedonije letos na Sinjem vrhu ustvarilo 25 likovnih del. Udeležencem se je za en dan pridružil in svoja dela darovalo še 28 drugih umetnikov. Likovna dela bodo še do konca septembra na ogled v ateljeju Vidmarjeve domačije na Sinjem vrhu, nato pa bodo romala po Sloveniji in že 23. novembra bodo odprli prvo prodajno razstavo v dvorcu Zemono pri Vipavi; ob tej priložnosti bo izšel tudi katalog letošnje likovne delavnice. Izkupiček prodaje likovnih del bo šel v dobre namene, za brezdomce.

Letos so na Sinjem vrhu ustvarjali naslednji umetniki: Lucijan Bratuš, Silva Copic, Ivo Mrčnik, Damjana Plešnar, Tone Seifert, Marjan Skomavc, Marjan Tršar in Nikolaj Vogel ter Jodie Russian iz Avstralije in Nataša Milovančev iz Makedonije. Pri delu je umetnike vodil skupni cilj: pomagati ljudem v stiski.

JUP

6. ŠTEVILKA MLADIKE

FOLKLORNO SLOVENSTVO? NE, HVALA!

Zelo preprosto in zgoščeno povedano, je to osrednja poanta uvodnika nove, že 6. številke tržaške revije *Mladika* v letošnjem letu. Številka, ki se na prvi strani platnic spominja stoletnice openškega tramvaja, na drugi pa objavlja spored letošnjih študijskih dnevov Draga 2002, postreže bralcu s praviloma nepodpisanim uvodnikom (kot veleva tradicija) z naslovom *Slovenstvo kot folklor*? V njem je obravnavano vprašanje različnih pogledov na zaščito in slovenstvo, do katerih prihaja v naši skupnosti: "Dejstvo je, da del pripadnikov slovenske manjšine hoče zaščito predvsem za to, da bi ostali Slovenci z vsemi pritisklinami, ki zadevajo jezik, kulturo, tradicije, teritorij, na katere je manjšina upravičeno ljubosumna, ker jih ima za vrednote. Za drug del pa so to vrednote samo, če so v tesni zvezi z neko naprednostjo, ki naj bi nas povezala z vso italijansko levico in iskanju idealnega političnega bratstva." In še: "Bolj kot zaščitni zakon nas vznemirjajo tisti slovenski manjšinski krogi, ki jih iskanje nekega mesta in vloge v italijanski družbi sili v veliko upoštevanje in razumevanje italijanskih političnih potreb in istočasno v zmanjševanje manjšinskih. To je iskanje konsenza na škodo manjšine in ni sprejemljivo." Gre za kar krepko kritiko zadržanja dela naše narodne skupnosti, tudi v luči nedavne afere o osebnih izkaznicah in primerjave s položajem italijanske manjšine v Sloveniji in na Hrvaškem. Pri tem *Mladika* nasprotuje sprjaznjenju z nižanjem doseženih pravic in pristajanju na reduktivno interpretacijo zaščitnega zakona ter na postopoma vse bolj skromne zahteve: "To bi pomenilo", lahko še beremo, "da pojem narodne identitete postaja vse bolj blede senca tiste trdne zavesti, ki nam je omogočila, da smo zdržali do sedaj (...). To vprašanje terja nujen odgovor, in pojasnilo, ali smo zares že pripravljeni pristajati na ponudbe na najnižji ravni, kar bi nas navezadnje še bolj omejevalo, nas zapiralo v še ožji krog folklorne slovenstva, pred katerim nas hoče levica rešiti.", se zaključuje uvodnik. V nadaljevanju si lahko preberemo pesmi Lidije Golc, ki so prejele tretjo nagrado na literarnem natečaju *Mladike*, poleg tega pa še novelo Ide Mlakar *Hiša številka 47*, peto nadaljevanje romana Čarodejke in drugo nadaljevanje dopisa Brune Pertot *Z jadrnico od Bostona do barkovljanskega portiča*. Peter Merku' je prispeval 21. nadaljevanje svojih spominov na starše, Mitja Petaros članek o zanimivostih evro bankovcev, Zora Tavčar pa spominski zapis o nedavno umrlem duhovniku in književniku Rafku Vodebu (objavljena je tudi ena njegova pesem). *Mladika* tudi nadaljuje z objavljanjem gradiva o t.i. "prenovi" slovenskega krščanskega občestva na Tržaškem, ki je nastalo v 80-ih letih, poleg tega pa si lahko tudi v tej številki preberemo tradicionalni rubriki *Antena* in *Mogoče vas bi zanimalo zvedeti, da...* Ljubitelj leposlovja in umetnosti si bo lahko prebral še pesmi Vladimira Kosa ter več likovnih in literarnih ocen izpod peresa Magde Jevnikar, Neve Zaghet, Zore Tavčar in A.R. Čisto na koncu je v prostoru, namenjenemu knjižnici Dušana Černeta, objavljeno še peto nadaljevanje objavljanja cerkvenih oznanil zdomskih Slovencev, zadnjo stran platnic pa krasi reprodukcija olja goriškega slikarja Roberta Faganela.

Skupaj z *Mladiko* je tudi tokrat izšla njena mladinska priloga *Rast*. V uvodniku se Tjaša Korelc posveča pomenu udejstvovanja mladih v kulturnih društvih, od ostalih prispevkov pa je treba omeniti zapis Sare Magliacane o letošnji *Dragi mladik*, članek Matjaža Rustje o 5. Zamejskem rock festivalu ter pogovor Mateja Susiča z znano italijansko voditeljico na Radiu DeeJay Paoletto. Objavljeni sta tudi pesmi Mattea Dimaia.

KOGOJEVI DNEVI 2002 V KANALU OB SOČI

V petek, 30. avgusta, se bodo na Kontradi v Kanalu ob Soči začeli letošnji Kogojevi dnevi, ki jih že 23. leto zapored organizira Prosvetno društvo Soča. Posebnost festivala so novitete slovenskih skladateljev. V 23 letih je bilo v Kanalu ob Soči v okviru Kogojevih dnevov predstavljenih že okrog 200 domačih glasbenih novosti, na letošnjem festivalu pa bo predstavljenih šest skladb, ki niso bile še nikoli javno izvedene. Kogojeve dneve 2002 bo odprla slovenska ministrica za kulturo Andreja Rihter.

V galeriji Rika Debenjaka bodo ob tej priložnosti odprli razstavo del akademskega slikarja Štefana Planinca, ki bo na ogled do 30. septembra, sledil pa bo koncert Orkestra iz Padove, ki se bo pod vodstvom dirigenta Antona Nanuta v cerkvi sv. Marije Vnebovzete predstavil s programom, v katerem bodo pretežno dela slovenskih skladateljev. V petek, 6. septembra, se bodo Kogojevi dnevi nadaljevali z večerom poezije Cirila Zlobca v Gotski hiši v Kanalu. Pesmi bo recitiral Polde Bibič, za glasbeno spremljavo pa bo poskrbel kitarist Gianluca Pinto.

Dne 13. septembra bo v cerkvi sv. Marije Vnebovzete v Kanalu nastopil Trio Baraga, v petek, 20. septembra, pa se bo festival preselil v bližnje Deskle, kjer bo v kulturnem domu nastopil Big band RTV Slovenije pod taktirko Milka Lazarja. (STA)

VELIKA EVROPSKA NAGRADA ZA ZBOROVSKO PETJE

APZ TONE TOMŠIČ TRIUMPHAT

V sredo, 21. avgusta, je bila v Arezzu 14. izvedba velike evropske nagrade za zborovsko petje. Na tem tekmovanju lahko sodelujejo le tisti zbori, ki so osvojili absolutno prvo mesto na zborovskih tekmovanjih v Gorici, Debrecenu, Varni, Arezzu in Tolosi. Letošnji tekmovalci so bili odlični dekliški zbor Estonske televizije iz Tallina, ki ga vodi Aarne Saluveer, dekliški zbor konservatorija iz Debrecena na Madžarskem, ki ga vodi Zsolt Szesztay, mešani pevski zbor University of the Philippines Ambassadors iz filipinskega mesta Quezon, ki ga vodi Ed Manguiat, Mladinski mešani zbor Kamer iz Rige, ki ga vodi Maris Sirmais in Akademski pevski zbor Tone Tomšič iz Ljubljane, ki ga vodi Stojan Kuret. Kot si lahko vsakdo predstavlja so bili tekmovalni nastopi na izredni kakovostni ravni in v treh urah koncerta (vsak zbor je odpel skoraj 30 minut čiste glasbe) smo poslušalci uživali ob brezhibnih izvedbah. Med vsemi pa je nedvomno izstopal tekmovalni nastop pevcev iz Ljubljane, ki so dobesedno prevzeli publiko in tudi žirijo. APZ je na Grand Prixu zapel Gallusov 8 glasni motet *Elisabethae vero impletum est tempus*, Mendels-

sohnov *Mitten wir in Leben sind*, Dominuttijev *Requiem aeternam*, Merkujevo kantato *Postavljam ti spomenik in Lebičevo delo Iz kamna v vodi*. Ko je izzvenel še zadnji akord, so APZ-ju ploskali tudi člani žirije in publika je kar vstala od navdušenja in s tem se dodatno nagradila trud pevcev in dirigenta. Vsi so morali pri-

znati premoč ljubljanskih pevcev, ki so zaslužno zmagali in s tem postali prvi slovenski zbor, ki je segel po tej najzlahtnejši nagradi. Za nas pa je ta zmaga toliko bolj pomembna, kajti dirigent Stojan Kuret je s tem podvigom zapisal svoje ime v knjigo najboljših zborovodij na svetu.

7

ČETRTEK, 29. AVGUSTA 2002

59. BENEŠKI FILMSKI FESTIVAL 59. BENEŠKI FILMSKI FESTIVAL 59. BENEŠKI FILMSKI FESTIVAL

ŠARM FILMSKE "MOVIDE" NA LIDU

DAVORIN DEVETAK

Od danes do 8. septembra se bo zvrstila na edinstvenem prizorišču na beneškem Lidu že 59. izdaja najstarejšega filmskega festivala na svetu, ki letos obhaja 70. rojstni dan. Za razliko v letnicah so krive razne prekinitve zaradi vojne in kontestacijskega "političnega" obdobja po letu 1968, ki je festival skoraj pokopal.

Ta festival od vedno doživljamo nekako v dvojni luči - tradicije in novosti. Predsednik Beneškega bienala je bivši upravitelj Telecom Italija Franco Bernabè, izrazit menedžer, ki izhaja iz gospodarstva in se je proslavil z drznimi izbirami za mesta vodilnih na raznih sekcijah Bienala, npr. za umetnostno sekcijo, a tudi za film. Po uspešnem krmarju prejšnjih izdaj Albertu Berbri je nov direktor beneške Mostre (prvič!) tujec, in sicer več kot dvajsetletni nekdanji direktor berlinskega festivala Moritz de Hadeln.

Po prvi bežni oceni izbranih del in programa pa lahko rečemo, da je struktura festivala v bistvu nespremenjena. Kopica filmov, ki bodo na ogled v 12 dneh manifestacije, je porazdeljena po običajnem ključu. Uradni tekmovalni spored Benetke 59 obsega preko 20 naslovov, v katerih se obeta že nekateri favoriti: znana imena kot Anglež Stephen Frears, Poljakinja Agnieszka Holland, Japonec Takeshi Kitano, Rus Andrej Koncalovskij, Avstrijka Doris Dorrie. Med Italijani, kljub polemikam o tujem selektorju de Hadelnu, beležimo kar tri avtorje. Znani igralec-režiser Michele Placido predstavlja "noro" ljubezensko zgodbo med pisateljico Sibillo Aleramo (Laura Morante) in pesnikom Dinom Campano (Stefano Accorsi) z naslovom *Un viaggio chiamato amore*; ostala dva sta manj znana Piergiorgio Gay z *La forza del passato* (Sergio Rubini, Bruno Ganz) in Daniele Vicari z *Velocita massima*.

Festival je odprl glamourski portret mehiške slikarke Frida Kahlo, naslovljen enostavno *Frida*, ki ga je realizirala "disneyska" režiserka Julie Tay-

mor, na pobudo glavne protagoniste, mlade mehijške zvezde Salme Hayek (z njo igra Alfred Molina). Letos je v tekmovalnem spredu tudi hollywoodska uspešnica *Road to Perdition*, ki jo je režiral Sam Mendes, (v

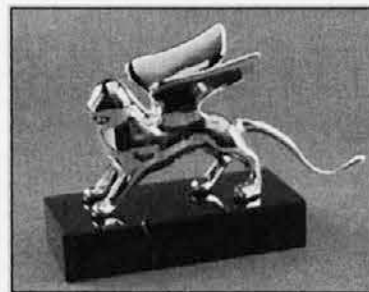

glavnih vlogah Tom Hanks, Paul Newman, Jennifer Jason Leigt...), ki je gotovo eden izmed kandidatov za letošnje nagrade.

Sicer bo letos imela žirija, ki jo vodi kitajska igralka Gong Li, nehvaležno nalogo, da bo zadovoljila dvojno naravo in specifiko beneškega festivala, ki se vedno bije med čisto estetski kategorijami umetniškega (še najraje izvenevropskega) filma in cenenim spektaklom hollywoodskega box-officea. V žiriji so še drugi out-siderji filma in kulture (npr. ruski pesnik Evgenij Evtusenko, ki se je sicer posku-

sil tudi v režiji, ali izvrstni madžarski direktor fotografije László Kovacs), ki bodo pripravili marsikatero presenečenje.

V ostalih izsekih je tudi mnogo zanimivih del in avtorjev. V uradnem

netekmovalnem programu Benetke 59 bo na ogled zadnji Eastwood *Bloodwork* (z Anjelico Huston) in še druge uspešnice: *K-19 - The Widowmaker* režiserke Kathryn Bigelow z Harrisonom Fordom in Liamom Neesono, zadnji trud režiserke Liliane Cavani *Ripley's Game* (John Malcovich, Chiara Caselli), posnet po istoimenskem romanu Patricie Highsmith, ki ga je pred njo ekraniziral že Wenders (*Ameriški prijatelj*). Potem so tu še filmi igralca Johna Malcovicha, Godfreyja Reggia (*Nayoqtsi*, z glasbo Phillipa Glassa), sina Sophie Loren in Carla

Pontija, Paola Virzija, Aurelia Grimaldija. Med posebnimi dogodki omenimo kolektivne filme *Ten Minutes Older - The Cello* (Bertolucci, Godard, Menzel, Radford, Schlöndorff, Szabo itd.) in *11/09/01*, posvečen atentatu 11. septembra na newyorški WTC (Gitai, Lelouch, Loach, Makhamalraf, Nair, Oudraogo, S. Penn, Tanovič...).

Iz stranskih in informativnih pregledov imenujmo vsaj nekaj avtorjev. V sekciji *Controcorrente*: italijanskega igralca-režiserja Sergia Rubinija in Stevena Soderberga. V magmatski zbirki vseh vrst formatov in žanrov, ki se značilno imenuje *Nuovi territori*, pa Turka Mehmeta Ozelika, Rusa Alekseja Balabanova, Italijana Giuseppeja Bertoluccija, Marca Bellocchia, Daniela Segreja, Nemca Rosa Von Praunheima, pisatelja Luisa Sepulveda...

Za zahtevnejše okuse bo prav prišel Mednarodni teden kritike, izbor kvalitetnih in angažiranih del, ki ga že 17. leto pripravlja sindikat italijanskih filmskih kritikov. Letos so predvidene spomske projekcije filmov *Shadows* (1960) umrlega ameriškega igralca-režiserja Johna Cassavetes, *Il sorpasso* (1962) osemdesetletnega režiserja Dina Risija, ki bo prejel zlatega leva za življenjsko delo, in posebni pokloni očetu neorealizma Cesaru Zavattiniju, filmski reviji *Positiv*.

Kot rečeno, bomo v naslednjih dneh spet pričla običajnemu spektaklu polemik v vezi z izbirami žirije, defilejev leptic, režiserjev, producentov, kritikov, postopanju vsega, "kar leze in gre", italijanskega filma in televizije, profesionalcev, ki so tu zaradi svojih del, a tudi "brezposelnih", ljubiteljev filma z nahrbtniki in radovednežev, ki bodo uživali filmsko "movido" na Lidu, da ne govorimo o vsesplošni monopolizaciji televizijskih ekip in reportaž, ki bodo za 12 dni dobesedno "vampirizirale" šarm filmske umetnosti.

Morda vsi navedeni in napovedani zvezdniki - zlasti Hollywoodčani - se ne bodo prikazali pod žarometi filmske palače ali na plažah in drugih posvečenih prostorih beneškega festivala, a filmi, zlasti tisti manj proglašeni in zato izven komercialnega obtoka, ki jih ne bomo nikjer več mogli videti, nam bodo pričarali ves čar umetnosti tudi novega stoletja.

PRAZNIČNO NA REPENTABRU

TUDI LETOS VELIKO ROMARJEV

FOTO KROMA

8

Repentabor je tudi ob letošnjem prazniku Marijinega vnebovzeta oz. Velikem šmaru doživel množičen obisk romarjev. Letošnje praznovanje je potekalo v znamenju 490-letnice prve uradne omembe cerkve, 200-letnice zvonika in 25-letnice delovanja župnika Toneta Bedenčiča med domačimi farani. Ob priložnosti vseh teh obletic so bile izdane štiri nove razglednice, na praznik Velikega šmaru, 15. avgusta, pa so poštni uslužbenci od 16. do 22. ure delili priložnostni dvojezični poštni žig ob 200-letnici zvonika.

Slovesnosti so se pravzaprav začele že na predvečer praznika, 14. avgusta, ko so v srenjski hiši odprli razstavo umetnikov Silvane Guštin, Manuele Frisone in Mitje Zonte, v cerkvi pa je potekal koncert skupine Viozzi Guitar Duo v

okviru niza *Med zvoki krajev*. Osrednje praznovanje je bilo vsekakor v četrtek, 15. avgusta: že ob 8. uri je bila prva jutranja maša, osrednjo dopoldansko službo božjo ob 10. uri pa je daroval tržaški škof Evgen Ravignani. Tradicionalno popoldansko romarsko mašo ob 17. uri je daroval župnik Bedenčič ob somaševanju vseh salezijanskih sobratov (Franca Pohajača, Iva Miklavca in Mirka Rakovnika). Repentabskemu župniku-jubilantu je spregovoril tudi predsednik Duhovske zveze Žarko Škerlj, romarsko slavje pa se je po končani maši nadaljevalo v domači cerkvi s petjem litanij. V petek, 16. avgusta, pa so na Repentabru praznovali farnega zavetnika sv. Roka z jutranjo in večerno mašo, slednji pa je sledil koncert nabrežinske godbe.

NA OPČINAH, V MAČKOLJAH IN V BARKOVLJAH

PRAZNIK SVETEGA JERNEJA

FOTO KROMA

Na Tržaškem so v soboto, 24. t.m., praznovali farnega zavetnika sv. Jerneja tri župnije: Opčine, Mačkolje in Barkovlje. Tudi tokrat, po že ustaljeni navadi, je prišlo ne samo do slovesnih verskih, ampak tudi do pomembnih kulturnih dogodkov. Tako, če so v Mačkoljah slovesno praznovali tudi 350-letnico domače župnije, so na Opčinah priredili pravi Jernejev teden. Slednji se je pričel že v ponedeljek, 19. t.m., z odprtjem razstave starih restauriranih knjig župnijskega arhiva, ki je tako zdaj popolnoma obnovljen. Openci so v naslednjih dneh obiskali Mačkoljane, ki so tudi praznovali sv. Jerneja, poleg tega pa so se podali peš

po svoji župniji. V petek, 23. t.m., na predvečer praznika, je v openski cerkvi bil izjemen koncert bas-baritonista Marka Finka in organista Toneta Potočnika, v soboto, 24. t.m., je bila slovesna večerna maša, v nedeljo, 25. t.m., pa je bila prav tako slovesna maša s procesijo. V nedeljo so se openski župljani proti večeru zbrali na prostoru za cerkvijo, kjer je potekala prirčna družabnost ob zaključku Jernejevega tedna. Naj povemo, da je bilo praznovanje sv. Jerneja na Opčinah tudi priložnost, da se je do mašinom prvič predstavil novi duhovni pomočnik, salezijanec Mirko Rakovnik.

ZAŠČITNI ZAKON / POBUDA SLOVENSKE SKUPNOSTI

TUDI MILJSKA OBČINA NAJ SE VKLJUČI V OBMOČJE ZAŠČITE

Na pobudo predstavnika Slovenske skupnosti Danila Šavrna (na sliki) so vsi svetovalci opozicijske leve sredine v miljskem občinskem svetu (Oljke, Stranke komunistične prenovne in občanske liste) podpisali izjavo, v kateri zahtevajo, naj se občina Milje vključi v območje, kjer bodo veljali predpisi zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji (zakona št. 38/2001). Izjavo so, poleg Šavrna, tako podpisali svetovalci Andrea Mariucci, Gianmarco Scarpa, Stefano Tarlao, Stefano Gregori, Antonio Riosa, Moreno Valentich in Piero Veronese. Dokument nosi datum 31. julija letos, podpisniki pa so ga tudi že posredovali paritetnemu odboru, ki ima med drugim nalogo določiti območje veljave zaščitnih norm.

Dogodek je zelo pomemben, saj so Milje dosedaj predstavljali v glavnem kot "istrsko-beneško" mesto oz. občino, v kateri je slovenska prisotnost zanemarljiva. Pa vendar je Danilu Šavronu uspelo, da so vsi njegovi opozicijski kolegi podpisali prošnjo za vključitev Milj v območje zaščite, in to brez oklevanja. Podpise je iskal tudi pri zmernejših predstavnikih vladajoče desne sredine, a pri tem ni uspel, ker, kot je sam dejal, na drugi strani ni bilo volje. Vsekakor so Milje zdaj že tretja občina, katere svetovalci (oz. del svetovalcev) so zaprosili za vključitev v območje, kjer bodo veljale zaščitne norme, saj se je pred časom to zgodilo že na Repentabru in v Zgoniku. Občina Dolina bi morala zaprositi v kratkem, optimizem pa vlada tudi kar se tiče občine Devin-Nabrežina, kjer potekajo pogovori med predstavniki levsredinske opozicije, ni izključeno pa, da bi se jim pri tem pridružil celo žu-

pan Giorgio Ret. Kar zadeva občino Trst potekajo tudi v tem primeru pogovori med levsredinskimi silami, svetovalcem katerih je predstavnik SKP Igor Canciani svojčas že poslal poziv, naj se izrečejo o tem vprašanju.

Za SSK ima Šavronov uspeh v Miljah tudi dodaten pomen. Kot je na tiskovni konferenci na strankinem sedežu v Trstu v soboto, 24. t.m., dejal pokrajinski tajnik SSK, ki je hkrati tudi občinski svetovalec, ni mogel izogniti negativni oceni zadržanja tržaške občinske uprave glede izvajanja zaščitnega zakona. Zgovoren dokaz je t.i. urad za Slovence, ki dejansko obstaja le na papirju, saj ni osebja in tudi dokumentacija ni bila urejena, tako da se uprava sicer ponša z uradom za manjšino, ki pa dejansko ne obstaja. Za to pa nista odgovorni npr. le občina in pokrajina, ampak tudi deželna uprava, prefekt idr. Vse te institucije bi se lahko v skladu z zaščitnim zakonom povežale v konzorcij in poskr-

drža goriške občinske uprave, ki je pred kratkim zaprosila za vključitev v območje, kjer naj veljajo predpisi zakona št. 482 iz leta 1999 o zaščiti zgodovinskih manjšin na italijanskem polotoku. Kot "pomirjevalo" pred neutemeljenimi strahovi je Močnik omenil dejstvo, da vključitev občine v območje zaščitnega zakona še ne pomeni avtomatične dvojezičnosti povsod. Pri tem pa se pokrajinski tajnik SSK, ki je hkrati tudi občinski svetovalec, ni mogel izogniti negativni oceni zadržanja tržaške občinske uprave glede izvajanja zaščitnega zakona. Zgovoren dokaz je t.i. urad za Slovence, ki dejansko obstaja le na papirju, saj ni osebja in tudi dokumentacija ni bila urejena, tako da se uprava sicer ponša z uradom za manjšino, ki pa dejansko ne obstaja. Za to pa nista odgovorni npr. le občina in pokrajina, ampak tudi deželna uprava, prefekt idr. Vse te institucije bi se lahko v skladu z zaščitnim zakonom povežale v konzorcij in poskr-

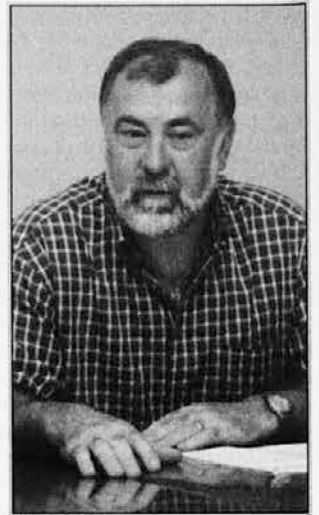

FOTO KROMA

bele za delovanje uradov za Slovence, za kar so predvidene tudi postavke državnega denarja, ki pa ost anejo tako neizkoriščene, je še dejal Močnik.

Če se vrnemo k občini Milje, moramo še reči, da je svojčas svetovalec Šavron dosegel še nekaj uspehov. Tako mu je uspelo, da je v novem občinskem statutu zabeležena prisotnost slovenske narodne skupnosti, da je bilo poskrbljeno tudi za slovensko dokumentacijo (npr. v zvezi z obrazci za ljudsko štetje) in da so ponovno postavili dvojezične table, potem ko so s pretezo obnove in pomanjkanja denarja hoteli poskrbeti le za enojezične, italijanske table.

12

IN MEMORIAM

GANLJIVO ZADNJE SLOVO OD ALOJZA SEMOLIČA

Vasi pod Grmado je v sredo, 21. avgusta, hitro obšla vest, da je po krajši boleznini na svojem domu v Sosljanu umrl Alojz Semolič, ki bi v nedeljo, 25. t.m., dopolnil 72. rojstni dan. Neverjetno velika množica ljudi, sorodnikov, prijateljev in bivših kolegov iz vse tržaške pokrajine in iz Laškega je v soboto pospremila rajnega na pokopališče v Mavhinjah. Bil je daleč naokoli znan kot prijazen in vesel človek, ki je vsakemu rad pomagal. Cenili smo ga prav zaradi te pripravljenosti in zaradi njegovega vedrega značaja ter šaljive besede. O njem lahko trdimo, da je bil človek visoke srčne kulture, duhovno bogat in vedno radoveden, da bi spoznal, kaj se zanimivega in lepega dogaja v njegovi neposredni okolici. Zato je rad obiskoval kulturne prireditve, koncerte in gledališke predstave ter je bil naročnik in pozoren ter kritičen bralec vsega zamejskega tiska in mohorjevka, a tudi reden in zvest poslušalec sporredov Radia Trst A. Zlasti je pozorno sledil zborovskim oddajam, ki jih je poslušal s svinčnikom v roki, da si je zapisal osebno opombo ali pripombo in si zabeležil naslov pesmi, ki mu je bila všeč. Bil je dragocen prosvetni delavec in zborovski pevec. Človek, ki je razumel bistvo tega delo-

vanja sredi naše narodne skupnosti. Sodelovanje pri Smučarskem klubu Devin, pri društvu Cerovlje-Mavhinje, pri Fantih izpod Grmade, ki jih je leta 1966 pomagal ustanovljati, ali pomoč drugim zborom, kakor tudi igranje z domačo gledališko skupino, mu ni pomenilo le določene skrbi in odogovnosti. Trud za vaje ali organizacijsko delo je vedno najprej imel za osebno obogatitev in hkrati za način, kako lahko sam pomaga celotni naši skupnosti, da doživi nekaj lepega in pozitivnega, da je torej tudi širši krog deležen onih duhovnih dobrin, ki jih človeku da prepričljivo zapeta pesem, doživeta gledališka predstava ali drugačna prireditev.

Doma je bil iz Brestovice in prav v tej vasi je v težkih letih fašizma in vojne vsrkaval ljubezen do slovenske pesmi in petja, do sodelovanja v domači župniji in vaški skupnosti. V svojem otroštvu in mladostniških letih pa je doživel tudi veliko hudega, o čemer je tudi sam napisal pričevanje v Novem listu. Nemci so namreč zajeli njegovega brata Venka, ko je bil komaj nekaj mesecev pri partizanih, v žepu so mu našli izkaznico Marijine družbe in tako ugotovili naslov bivališča. Prišli so torej na dom in ga na dvorišču pred

sorodniki ustrelili in zažgali hišo. Kmalu po tem tragičnem dogodku je Lojzeto umrl tudi bolehn oče. Odraščajoči fant je tako ostal z mamo in sestro in kmalu poprijel za delo. Izšolal se je za mizarja in svojo delovno dobo začel v tržiški ladjedelnici, končal pa v tovarni Velikih motorjev v Boljuncu.

Po koncu vojne je družina doživela hude pritiske in zapostavljanja, ki so ga bolela do zadnjega. Zaradi ideološke nestrpnosti sta ob razmejiti leta 1947 z mamo prišla v Mavhinje in že isti dan ga je tamkajšnji župnik in pevovodja Mirko Filej povabil v cerkveni zbor, ki je tista leta veliko pel tudi izven cerkve. Kmalu nato pa se je vključil tudi v nabrežinski mešani zbor Avgust Tance. Lojze Semolič pa je gotovo neločljivo povezan z zborom Fantje izpod Grmade, ki ga je pomagal ustanovljati in s katerim je veliko nastopal, večkrat tudi s solističnimi točkami. Rajni Lojze je bil kot ne-

kakšna "blagovna znamka" te skupine, saj ni bil le občutljiv pevec s prepoznavnim glasom, ampak tudi član, ki je znal zabavati zbrano občinstvo. S svojimi vzkliki in provokativnimi vprašanji, ko je v šali večkrat povedal tudi kako bridko resnico, je bil pogosto v središču dogajanja.

Ganljivo je bilo slovo od njega, ko sta se ga v cerkvi spomnila bivši mavhinjski župnik g. Jože Markuža in njegov naslednik g. Caha ter v italijansko sleslanski župnik don Ugo Bastiani. Njegovi Fantje so mu peli med mašo in s stisnjenim grlom in solzami v očeh še v slovo ob odprtem grobu, medtem ko je v imenu zbora spregovoril Marko Tavčar.

Zeni Zori, hčerkama Alenki in Marinki, njunima družinama in vsem ostalim sorodnikom izrekata tudi uredništvo in uprava Novega glasa globoko občuteno sožalje!

SESLJANSKI ZALIV: DOSJE O DOMNEVNIH PREKRŠKIH

Naravovarstveno združenje Prijateljev zemlje je poslalo raznim italijanskim oblastem dosje o domnevnih hudih prekrških mafijskega značaja, ki naj bi bili povezani z dogajanjem okoli načrtov preureditve Sleslanskega zaliva v preteklih letih. Več o tem prihodnjič.

USPEŠEN POLETNI NIZ POBUD

POLETJE 2002 IN PRAZNOVANJE SV. ROKA V NABREŽINI

V okviru pobude *Poletje 2002* je v tednu okrog Velikega šmarna v Nabrežini potekal cel sklop prireditev, h katerim so poleg občine pristopila še domača društva Devin, Igo Gruden in Sokol ter župnijska skupnost, ki je s tem še slovesneje praznovala vaškega zaveznika sv. Roka.

V občinski knjižnici je razstavljal svoje fotografije Miloš Zidarič, ki je dokazal res pravi umetniški občutek za kraške prizore, ki se žal zaradi malomarnosti izgubljajo. V obnovljeni dvorani SKD Igo Gruden je istoimensko društvo priredilo res edinstveno razstavo *Ustvarjalnost skozi čas*, kjer so domači umetniki prikazali svoje slikarske in keramične stvaritve, poleg tega pa še stare predmete, ki nam prikazujejo našo kulturno dediščino: od vezenin, ki so krasile naše domove, do oltarja, ki se je postavljalo ob procesijah, in še drugih predmetov, ki pričajo,

FOTO KROMA

kako so si naše matere in none kratile svoj čas. V kamnarski hiši pa smo lahko občudovali prave umetnine v kamnu in slikah domačih umetnikov.

Za prijetno razvedrilo, so poskrbeli člani domačih društev, ki so od Velikega šmarna do nedelje priredili dobro

obiskano šagro na igrišču ŠD Sokol s končno tombolo, občinska uprava pa je poskrbela za ognjem.

Za praznik sv. Roka je domači župnik Breclj povabil novomašnika Sama Babnika, ki je vodil slovesno sv. mašo in procesijo. Tokrat je bilo vre-

me organizatorjem naklonjeno, saj se je vseh prireditev udeležilo lepo število obiskovalcev, ki so bili deležni še koncerta vokalne skupine Akord pod vodstvom Mirka Špacapana. Kljub nepopolni zasedbi je skupina požela topel aplavz pred župniščem, preden se je pričel srečolov, dobiček katerega je bil namenjen potrebam cerkve.

Vse pobude so bile zgledno organizirane in mislim, da je to predvsem sad požrtvovalnega skupnega dela. Kar pomnim, je verjetno prvič, da se je sodelovanju društev, Cerkev in posameznikov stvarno pridružila tudi občina, ki je s prisotnostjo svojih vidnih predstavnikov, od župana do odbornikov, pokazala, da se tudi brez velikih načrtov in stroškov s skupnimi močmi naredi nekaj, kar zadovoljuje občane. Upam, da to ne bo maša enodnevnica.

NK

PRI BIVŠI UČITELJICI ŠTEFANIJI RAVNIK V ZDA

DOLGO PRIČAKOVANI OBISK

ANTEK TERČON

Pravzaprav je minilo komaj nekaj nad pol stoletja, ko je v Nabrežino prišla temnolasa učiteljica, da sprejme v svoje varstvo 4.A razred osnovne šole. Takrat, bila so prva povojna leta, nas je bilo v enem samem razredu nekoliko več, kot jih danes premore cela nabrežinska osnovna šola!

No, in končno sem se leta Gospodovega 2002 odločil, da to priljubljeno in prijazno učiteljico obiščem, saj sem jo po osnovni šoli srečal le enkrat samkrat pred kakimi dvajsetimi leti.

Tako sem s prijateljem, s katerim sem se mudil v Arizoni, stopil na letalo in se po kakih treh urah izkrcal v Oaklandu (Kaliforniji), kjer gospa Štefanija Ravnik, še vedno čila in zdrava, živi skupaj s hčerko Mirjam. Na letališču naju je pričakal Ivo, eden izmed sinov, in naju po bežnem ogledu mesta nastanil v prekrasem hotelu z edinstvenim pogledom na celoten zaliv San Franciscisa, da si bova zapomnila prvi kalifornijski večer oz. noč. Pravo presenečenje pa se je šele začelo, ko smo se na učiteljicinem domu zbrali s celotno družino in še z dvema mladoporočencema iz Slovenije na skupni večerji. Najprej sem ostrmel, ko sem pred sabo imel bivšo učiteljico, danes nad devetdeset let staro, ki ni le bistra, ampak tudi polna zanimanja za sedanje in bivše dogajanje. Pozanimala se je imensko za skoraj vsakega posameznega učenca, čeprav je odšla v Novi svet davnega 1951. leta prejšnjega stoletja. Postregla nam je s pravo zelenjavno mineštro, kar je za Američane nekaj neobičajnega, saj sami nimajo toliko časa, da bi si skuhal take jedi, ki potrebujejo več časa in

predvsem fantazije. Končno smo torej jedli prav po primorsko, kot so nam kuhale naše mame! Večer se je zaključil ob obveznem fotografiranju in obujanju spominov na tista davna povojna, težka leta, zlasti zanj, begunko iz Kanala. Pozno zvečer smo se poslovili in se domenili, da se po par dneh, ko si bova že ogledala mesto in okolico, spet dobimo pri nedeljski slovenski maši v San Franciscu.

Kmalu po devetih naju pride iskat v hotel neutrudni Ivo. Tudi sam je kot brata in sestra nekaj let obiskoval šolo v Gorici, in ker je družina stanovala prav nasproti takratnega Alojzijevega, je spoznal precej prijateljev in sošolcev, katere je pred leti skupno z bratom Aljošo tudi obiskal. Sicer je Ivo izredno delaven med kalifornijskimi Slovenci in zaseda odgovorna mesta v slovenskem društvu ter, kot fotograf, skupno s prijatelji pripravlja posebno knjigo, ki naj bi izšla prihodnje leto ob stoletnici organiziranih Slovencev v Kaliforniji. A vrnimo se k nedeljski pobožnosti. V samem centru, nedaleč od prelepe občinske hiše, stoji

slovenska cerkev z dvorano, ki služi za razne prireditve in srečanja. Danes je sicer cerkev na razpolago Slovincem in Hrvatoma, ki imajo skupno nedeljsko mašo, ter Poljakom, ki imajo svojo mašo, saj jih je več in imajo tudi svojega duhovnika. Za slovenske vernike pa skrbijo duhovniki, ki se mudijo v bližini, sicer je maša v angleščini, čeprav je petje pretežno slovensko. Tokrat je bil duhovnik Slovenec in bili smo trojezični maši: angleški, hrvaški in slovenski. Zbor pa je uglašeno prepeval naše pesmi, še posebej pa me je prevzel Oče naš. Naj omenim, da cela družina Ravnik poje, vključno z gospo Štefanijo. Po maši smo se vsi udeleženci srečali, kot je tam navada, v dvorani, kjer so "domačinke" pripravile poleg kave še domače slaščice. Poleg naju dveh sta bila prisotna še dva evropska Slovence, sicer Goričana na obisku sorodnikov. Neutrudni Ivo je "evropske turiste" predstavil in tako smo si lahko ustvarili bežno sliko, kako tam živijo naši Slovenci. V glavnem starejše še vedno muči domotožje in jih veže velika ljubezen do domačih

krajev, ki so jih morali zapustiti; mlajši pa so že povsem Američani, čeprav se s ponosom priznavajo za Slovence, četudi marsikdo bolj slabo obvlada materinščino. To seveda velja za drugi rod, ki je tam rojen.

Še povabilo na kosilo v bližnjo restavracijo ter ogled nove moderne katedrale, v kateri smo se udeležili dela slavnostne svete maše, ki jo je daroval škof za Mehičane. Ti so bili oblečeni v svoja narodna oblačila, z zastavami verjetno posameznih društev ali župnij. Edinstven pogled na to živo pisano družbo, ki je popolnoma napolnila veliko cerkev in ki je spremljala obrede z ljudskim petjem. Kalifornija je bila sestavni del Mehike do ustanovitve ZDA, zato ni čudno, da se na vsakem vogalu pozna mehiški vpliv predvsem v imenih ulic in okrajev, seveda je tudi mehiška narodna skupnost še kako prisotna. Bilo je že sredi popoldneva, ko nas je najina gostiteljica pozdravila s korajznim "nasvidenje", Aljoša pa naju je še popeljal na daljši ogled mestnih zanimivosti z obveznim prehodom čez slovit Golden Gate.

Ta obisk, ki sem si ga že dolgo let želel in ga obljubljal, je bil zame res nekaj izrednega in je presegel vtise vseh zanimivosti (in teh ni bilo malo), ki sem jih videl na Daljnem zahodu od Mehike preko Arizone in Kalifornije z edinstvenimi pokrajino, od puščav do narodnih parkov s kanjoni, gorovjem, ki raste do tisoč metrov visoko kar na travniku, pa do tisočletnih sekvoj ter ravnih in širokih avtocest, po katerih se mirno in počasi voziš zastoj, in vse, kar je tam, je veliko, za naše (vsaj za moje) pojme preveliko, a zanimivo.

Good bye America!

SKLAD MITJA ČUK

vabi na

SOLIDARNOSTNI VEČER Z VZS MITJA ČUK

NASTOPATA: Aleksander Ipavec - harmonika, Antonio Kozina - violina
ponedeljek, 2. septembra 2002, od 18. ure

in na posvet:

LJUDJE S POSEBNIMI POTREBAMI - POTA MOŽNOSTI

torek, 3. septembra 2002
od 9. do 12. ure - predšolska in šolska doba
od 14. do 19. ure - soočanje z življenjem

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA, OPČINE, DUNAJSKA CESTA 35

DAROVI

ZA NOVI glas: v spomin na Marto Požar daruje Severina Sakolič 25 evrov.

ZINKA IN Darko v spomin na drago sestro in svakinjo Marto 250 evrov za Novi glas, 250 za Slovenik in 500 za obubožane slovenske Argentinke.

PO ŽELJI pok. Marte Požar za misijonarje Ernesta Saksido (Brazilija), Danila Lisjaka (Ruanda), Lojzeta Letonjo (Sibirija), Franca Pavliča (Bolivija) po 500 evrov ter za Marijin dom pri Sv. Ivanu 200 evrov.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: v drag in trajen spomin na Marto Požar darujejo: Zinka in Darko Cerkenik 200 evrov; družina Marijan Bajc 25; Laura 20; Luciano Živic 20; Severina Sakolič 25; Vera Tuk 20; Gracijela 10; Vera Sforza Kjuder 25; Paolo in Nives 100; Edvard in Adrijana Krapež 40 evrov.

ZA CERKVENI pevski zbor pri Sv. Ivanu: v drag spomin na Marto Požar darujejo: družina Boris Čok 50 evrov; Hilda in Marko Kandut 50; N.N. 10; Nadja Hrvatina 10 evrov.

ZA SKAVTSKI vod pri Sv. Ivanu: v spomin na drago Marto Požar darujeta Zinka in Darko Cerkenik 100 evrov.

ZA SKLAD "Marta Požar" za narodne noše: v hvaležen spomin na drago Marto Požar darujejo: Pini Kocijančič 20 evrov; Boži in Marta z družinama 100; Magdy in Grazia Baretto 50; Elvira, Marica in Vera 70; Zmago Filipčič 20; Hilda 100 evrov.

ZA POSTAVITEV spomenika Ubaldu Vrabcu na njegovi rojstni hiši v Trstu: v spomin na Marto Požar daruje družina Anton Korsič 50 evrov.

ZA ŽUPIJŠČE v Sočergi: v spomin na Marto Požar daruje Severina Sakolič 50 evrov.

ZA MISIJONARJA Ernesta Saksido v spomin na pok. Marto Požar: ga Gosar 10 evrov; Paolo in Nives 100 evrov.

ZA ODSEK Slovenske Vincencijeve konference pri Sv. Ivanu: v spomin na samozavestno, pogumno in srčno dobro Eulalijo Šorli darujeta Magda Biancuzzi in Ksenija Levak Budal 40 evrov.

ZA SLOMŠKOV dom v Bazovici: ob trideseti obletnici smrti pokojnega Ljubota Križmančiča darujejo žena in hčerke 60 evrov; ob srebrni poroki darujeta Paolo in Zdenka Križmančič 40 evrov.

ZA CERKEV na Padričah: ob smrti sina Konstantina daruje domača družina 100 evrov.

OBVESTILA

URA MOLITVE za duhovne poklice, mladino in družine bo tokrat v četrtek, 5. septembra, ob 19. uri v cerkvi na Proseku. Vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljstva.

ŽUPNIJA PROSEK vabi dne 15. septembra na tradicionalno procesijo s kipom Fatimske Matere Božje. Sv. maša bo ob 15.30, po njej pa bo procesija. Vabljeni, zlasti še narodne noše.

SOŽALJE

Prezgodaj je hudi boleznii podlegla dr. Mirjam Brajkovič por. Radovič. Ob tej težki izgubi izrekata hudo prizadetim svojem iskreno sožalje tudi uradništvo in uprava Novega glasa.

ZAHVALA

Ob smrti

MARTE POŽAR

se najtopleje zahvalujemo vsem osebam, ki so rajnico oskrbovali in skušali omiliti njene bolečine v tržaški bolnišnici. Hvala vsem, ki so z besedo, z udeležbo pri zadušni maši in pogrebu, s cvetjem, z darovi in tudi z mislijo sočustvovali z nami.

Nepozabna bo sv. maša, ki so jo darovali g. M. Nemač, g. Giursi, g. V. Žerjal, g. Suard v spremstvu ljudstva, pevskega zbora, predstavnikov skavtov in s prisotnostjo gospe v narodnih nošah.

Hvaležni Darko, Zinka in ostali

POLETNO SREDIŠČE ŠTANDREŽ 2002

ŠČEPEC UČENJA IN VELIKO ZABAVE

Medene hruške, fige in prva zrela jabolka ter nabrekle jagode grozdja, ki bodo kmalu privabile trgače v vinograde, nanašajo, da se približuje dobrot polna jesen in z njo tudi začetek šolskega leta za velike in male študente.

V dveh učilnicah OŠ Fran Erjavec v Štandrežu se je pouk v sicer lahkotni, igrivi obliki že pričel v ponedeljek, 19. t.m. Didaktično ravnateljstvo Gorica je namreč kot že nekaj let dalo na razpolago šolske prostore, da bi v njih lahko potekale dejavnosti poletnega središča Štandrež 2002, ki ga je tudi letos za predvsem štandreške otroke priredila župnija sv. Andreja v Štandrežu ob podpori vaškega rajonskega sveta in v sodelovanju domačih športnih društev (Šilec, Juventina, Val). Prav župnik Karlo Bolčina je odgovorni vodja poletnega središča, ki bo delovalo vsak dan, od ponedeljka do petka, od 8. do 13. ure, in bo trajalo do 6. septembra.

Štandreško poletno središče je edino, ki v prvih dveh tednih nudi poleg razvedrilnih uric tudi dve uri "resnejšega", skoraj že šolskega pouka. Vsak dan se namreč osnovnošolski otroci, pa tudi tisti, katerim bo šolski zvonček letos prvič naznanil začetek šolskega življenja, počasi uvajajo v šolsko delo z učiteljicama Majdo Zavavljan in Mirko Bric, ki sta si tudi tokrat odtrgali nekaj počitniškega oddiha. Najmlajši spoznavajo že črke in številke ter se z začrtovanjem, barvanjem in pisanjem navajajo na učno snov prvega razre-

da ali se pripravljajo odkrivati skrivnosti drugega razreda. Ostali pa z učiteljico Mirko osvežujejo spomin na predelano snov in opravljajo na(d)loge, ki so jim razredne učiteljice dodelile za počitniške dni. Sicer pa ti dve uri hitro mineta in otroci se po zajetni malici lahko sprostijo na dvorišču, kjer so jim na voljo gugalnice in tobogani, ali v župnijskem parku pod lipami. Tu tekmujejo v "calcettu", namiznem tenisu, se lovijo, skačejo in se lahko tudi veselo potunkajo v bazen, ki jim ga je dala na razpolago Skupnost družin Sončnica. Njihove igre spremljajo šest mladih animatorov in sam župnik. Prejšnji teden je zahajalo v središče 24 otrok, med temi sta bila tudi dva iz italijanske šole. G. Karlo je napovedal, da jih bo naslednja dva vsaj 35. Največ je najmanjših obiskovalcev.

Ko sem jih prejšnji četrtek obiskala, so bili malčki vsi zatopljeni v črke in številke, nekoliko večje šolarke so se ubadale z italijansko slovnično vajjo; večjih obiskovalcev domačega "letovanja" pa ni bilo, ker so sli vadit kajakaštvo na Sočo z izkušenim članom društva Šilec Robertom Makucem.

Učiteljica Majda je razložila, da učni del poteka po običajnih tirnicah. Poleg tega otroci z velikim veseljem izdelujejo ročna dela. Napravili so že raznolike pajčke iz lepenke, pisane metuljčke, kažistrani iz papirja; z narodnimi motivi so okrasili bele prtice, ki jih bodo razstavili ob sklepni prireditvi 6. septembra. Ta teden se bodo preizkusili tudi v barvanju na steklo. Letos si bodo pripravili in pobarvali vsak svojo belo majico, na kateri bodo veselo kolesarile na tandemu rdeče pikapolonice. Ista risbica poživlja tudi mapice, v katere otroci spravljajo že dokončane liste. Alice, Valentina in Beatrice so že ponosno pokazale svoje izpolnjene pole. Tudi Thomas je razkazal svoje risbice, svoj portret, svoje domače, prijatelje, deželo črk, črke pevke in še marsikaj.

Tudi letos imajo na programu brošuro, ki bo morda nosila naslov *Varno poletje*. V spisih so namreč mladi pisci opisali, kako se je treba lepo vesti in paziti na varnost tudi v počitniških krajih na morju in v hribih.

Majda je priznala, da v središču dela res ne manjka, in zato je večkrat v njem prisotna celo jutro. G. Karlo je pristavil, da imajo v načrtu tudi izlet v zabavišče Mirabilandia (2. septembra) in obisk kmetije oz. kornjušnice, kjer bodo otroci lahko zajahali konje. Sicer so dejavnosti kar pestre. Ta teden imajo na programu tudi športne dneve; telovadbo vadijo v bližnji telovadnici s člani Vala. Najbolj razigrano pa bo v tretjem tednu, v katerem bodo kraljevale le sproščenost in igre vseh vrst.

IK

ŠTEVERJAN / PREDSTAVITEV KNJIGE O BENEŠKI KUHINJI

FRIKA IN GUBANCA POD LIPO

MARJAN DRUFOVKA

V počitniškem času svežega avgustovskega dne, 23. t.m., so se sladokusci, domačini, prijatelji in znanci zbrali ob 19. uri na lepo urejenem vrtu Pod lipo Terpinovega doma na Klancu v Števerjanu. Prav lepa množica ljudi je pazljivo spremljala predstavitev knjige Vesne Leskovic in Dina del Medica *Dežela frike in gubance*, kako so kuhale naše none, v kateri so zbrane stare kuhinjske navade beneških Slovencev.

Večer je uvedel Tamburaški ansambel, skupina veselih domačinov, ki radi popestrijo z glasbo družabne večere. Prisotne je nato nagovorila tajnica Svetovnega slovenskega kongresa za Italijo Franka Padovan, zatem pa je hišni gospodar in ob enem predsednik SSK za Italijo Marjan Terpin pozdravil številne goste ter se zahvalil vsem, ki so na katerokoli način pomagali pri izpeljavi prijetnega večera.

Knjigo je najprej predstavila Vesna Leskovic, ki je že sredi sedemdesetih let začela zbirati gradivo kot novinarka Radia Koper. Vprašanju, kaj so jedli naši predniki, sledi skoraj vedno eden in isti odgovor, saj takrat

hrane ni bilo. "Pomanjkanje je bilo tako, da niti miši ni bilo pri hiši." Zanimivo pa je, da so kljub revščini znale spretno gospodinjice iz nič napraviti veliko in dobro. Tako je gubanca zelo stara slaščica, ki so jo pripravljale žene v božičnem času in večjih praznikih. Že leta 1601 se npr. zasledi priimek Gubana, leta 1612 pa ime Gubanca. To je torej avtohtona jed oz. slaščica. Zname so tudi beneške salame, ki imajo res poseben okus, saj so kmetje dajali jesti prašičem krstanj, zato ima salama svojevrstno aromo in duh. Mesne izdelke so sušili v kletah ali jamah, redkokdaj so jih okadili. Hranili so jih v kamnitih posodah. V

glavem pa so doma jedli skuto in sir, polento, mineštro, ki jo je včasih od bližje pogledala tudi kaka prašičja kost. Če je družina pričakovala kako pomembno osebo, so v peči spekli kruh in takoj skrili polento. Njoki so bili na mizi ob praznikih.

Soavtor knjige Dino del Medico se je najprej zahvalil ustanovam, ki so nudile finančno podporo knjigi, da je sploh lahko izšla, in sicer predsedstvu odbora dežele F-Jk in Zvezi slovenskih izseljencev. Predstavil je zanimivosti ter posebnosti knjige, saj je prva, ki specifično obravnava beneško kuhinjo. Žene so namreč v času pazljivo čuvale svoje recepte in smo

jih danes lahko vsi deležni. Zbranih je deset receptov vsake občine Beneške Slovenije. Tako je v Bardu znana polenta "occl'kana", ki je polita z maslom, sirom in mlekom. Na straneh, kjer je obravnavana tipanska kuhinja, dobimo recept, kako okusno pripraviti medveda v peči. Eden najboljših receptov iz Nema je mineštra s pirom. V Podbonescu imajo jazbečvo župo, ki jo v Čenavarhu imenujejo tudi župa zdravja.

Poleg tega so večer počastili številni častni gostje, med katerimi naj omenimo, poleg podžupana občine Števerjan Dominika Humarja, še generalnega konzula v Črni gori Štefana Čigoja, do pred kratkim ambasadorja pri Sv. sedežu Karla Bonuttija, člana upravnega odbora SSK iz Italije Maria Breganta, zastopnika konference SSK iz Ljubljane, predsednika beneških Slovencev Danteja del Medica, junaka desetdnevne vojne v Sloveniji Srečka Lisjaka s sodelavci in bojevniki. Ob koncu je Srečko Lisjak podelil spominsko medaljo Marjanu Terpinu ob desetletnici konca vojne za zedinjenje Slovenije.

Za zaključek je avtor knjige Dino del Medico navzočim pokazal malo prakse in v živo pripravil friko. Sledila je še zakuska, za katero so poskrbeli gostitelj in domačini.

IN MEMORIAM

SILVANO FERLETIČ

Naše življenje ni, brez izjem, samotarsko življenje. Živimo namreč v družbi, v skupnosti ljudi, ki narekujejo našemu življenju ritem, botrujejo naši sreči in nesreči ter prispevajo k temu, da je naše življenje sploh to, kar je. Teh ljudi, s katerimi delimo na katerikoli način naše življenje, je nešteto. Mnogo je priložnostnih srečanj z osebami, ki se neopazno dotaknejo naše stvarnosti in prav tako neopazno odidejo svojo pot naprej. Naša družina, naši bližnji sorodniki, prijatelji, znanci ter morda nekatere izvenredne osebe pa nas pobliže spoznajo in nas neizpodbitno in neizbrisno zaznamujejo. Ko odidejo, začasno ali trajno, pustijo za seboj v nas praznino, ki je nihče drug ne more zapolniti.

Tako praznino je za seboj brez dvoma zapustil Silvio Ferletič, ki smo ga 20. avgusta pospremili na zadnjo pot. Silvio, ali, kot smo ga vsi po domače klicali, Silvano, se je rodil v Dobreddo 21. aprila 1932, kot drugorojenec v družini Rože in Jožefa Ferletič. Že iz mladih nog je moral preizkusiti tegobe življenja: pomanjkanje, vojno in z njo povezano očetovo smrt. To ga je, kot seveda vso družino, zaznamovalo za vse življenje. Čeprav ni bilo lahko, je Silvano odraščal s trdnimi vrednotami

in vrlinami, po katerih je tudi živel. Spoštoval je starše, čeprav mu je od teh ostala le mama, in imel je globok čut dolžnosti do družinskih potreb, ki jih takrat ni bilo malo.

Po opravljenem vojaškem roku l. 1951 se je zaposlil v tržiški ladjedelnici, kjer je ostal do l. 1971, ko je prevzel trgovino jestvin v vasi, ki jo je že pred tem upravljala družina Ferletič. Delal je vedno rad, ne iz pohlepa ali iz navade, toda iz prepričanja, da "življenje ni praznik" in da si je treba vsakdanji kruh prislužiti. Veliko mu je pomenila poštenost in vedno se je držal dane besede, kar je tudi privedlo do tega, da je nekaj let opravljal civilno službo ljudskega sodnika (giudice di pace). Vedno je rad zahajal k maši, ki je ni nikoli zamudil. Tudi v dogajanje vaške skupnosti se je rad vključeval in ni nikoli odrekal, če so ga vprašali za pomoč ali za prispevek. Njegovo včasih zadržano in resno obnašanje ni izhajalo le iz njegovega redkobesednega značaja, ampak tudi iz prepričanja, da je treba našega sočloveka spoštovati in ga sprejeti takšnega, kakršen je, ne da bi se spuščali v prazne govorce ali ceneno obrekovanje. Nasvete je dajal le, kadar je bil za te vprašan, in nikoli ni vsiljeval svojega mnenja. Od življenja ni pričakoval ne slave ne hvaležnosti. Brez ugovaranja se je prilagajal vsakdanjemu življenju in ga sprejemal z vsemi težavami, ki nikomur ne prizanašajo. Pred kratkim je hudo zbolel. Tudi tokrat ni hotel zaradi boleznih bremeniti drugih in je sam prenašal vso bolečino. Vedno je bil vesel, ko ga je kdo obiskal, čeprav so mu moči dan za dnem pojemale. Sedaj počiva, upamo, v božjem miru. Manjkali nam bodo njegova prisotnost, skromnost in pokončna drža poštenega in ugodnega moža, ki so v današnjem svetu prava redkost. Stric, hvala ti za vse!

MP

IN MEMORIAM

MARJAN ŠPACAPAN

Nedavno je v Gorici v 80. letu starosti umrl Marjan Špacapan, eden izmed bratov in vodilnih oseb iz tiskarn Budin, v kateri se tiska tudi naš list. Prav tako sta se tu tiskala že od prvih povojnih časov dalje naša prehodnika, namreč Slovenski Primorec in Katoliški glas.

Dva izmed njih Julij Budin in Zdenko sta že več let med pokojniki, mlajši brat Jurij pa je še do nedavnega vodil celotno tiskarsko podjetje, ki ga sedaj upravlja mlajši rod, in sicer Ivo in Pavel. Tudi brat Simon, ki živi v daljnji Avstraliji deluje na tiskarskem področju. Pokojni Marjan je dolga leta bival s sestro Otilijo.

Pokojnik je dolga leta aktivno deloval v tej znani goriški tiskarni, ki je bila še do nekaj let nazaj na Placuti 18 (kot tudi naš list). Marjan Špacapan je bil prijaznega značaja in zelo vesten v svojem poklicnem delu, rad se je pogovarjal in se zanimal za vsa vprašanja naše goriške slovenske skupnosti. Vedno se je tudi udeleževal slovenskih verskih obredov in kulturnih prireditev.

Sestri in bratu ter ostalim sorodnikom pokojnika izrekamo prav iskreno sožalje, njemu pa želimo večni pokoj.

RUPA: SLOVO OD PRIJATELJA

Zadnje, različne besede "Marija, ... prosim za nas grešnike zdaj in ob naši smrtni uri. Amen" je naš Tine izgovoril 22. avgusta, ko je zaključil svoje trpljenje. Težka bolezen, brezuspešna operacija, nazadnje še kap so ga preizkusile kot zlato v toplicni.

Valentin, po domače Tine, se je rodil na Ušjah, ki spadajo pod Rubije in so nosile številko 13, pred dobriimi 65 leti. Ušje so štele samo eno hišo, ki je bila dolga leta porušena. Štela pa je kopicco Devetakovih otrok. Zelo so bili navezani na farno cerkev v Gabrjah. Tu, v družini in cerkvi, se je mali Tine navzel ljubezni do vere in Cerkve. Zato je vedno rad pomagal vsaki cerkvi, še posebno, odkar so se preselili v Gabrje k cerkvi. Po domače so jim rekli "Brekčevi". Tudi ko se je poročil z Lojzko Durčik v Rupo, ni pozabil matične fare Gabrij. Bil je mož preproste, otroške vere. Ljubil je cerkevne slovesnosti. Pri maši je sodeloval in prejemal sv. obhajilo.

V zadnjem letu sta mu umrla brata in sestra. Žena in otroci, dve hčerki in sin so mu stregli dan in noč dolge štiri tedne, tudi oba zeta. Dali so nam prelep zgled družinske ljubezni. Hvala.

Veličastni pogreb z ogromno množico, petje zbora Rupa-Peč, okrepljenega s pevci iz drugih zborov, nato še moški zbor, oba pa pod vodstvom Zdravka Klanjščka, so pričali o priljubljenosti našega Tineta. Hvala predsedniku Ivotu za brezhilno organizacijo zadnjega slovesa. Ker je pa bil Tine dolga leta šolski sluga na slovenski šoli v Gorici, je bil deležen hvaležnega spomina tudi bivših dijakov naših šol.

Zaslужil si je tudi zahvalo župnijskega pastoralnega sveta, katerega član je bil dolga leta. Zato nam bo manjkal, zlasti družini. A upamo, da je zdaj rešen trpljenja.

Ženi, hčerkama z družinama in sinu izrekamo še enkrat iskreno sožalje!

DOBERDOBSKI PEVCI V ŽABNICAH

ZASLUŽEN ODDIH V GORAH

Avgustovski dnevi so nedvomno najbolj pričakovani čas v celem letu. Po junijski in julijski soparici, ki mnoge muči na delovnem mestu, nastopi toliko pričakovano obdobje poletnih počitnic. Mnogi se odpravijo na morje, veliko ljudi pa se odloči tudi za "napornejšo" počitnico v gorah. Člani MePZ Hrast so se že osemnajsto leto zapored odločili, da bodo teden Velikega šmarna preživeli v koči sv. Jožefa v Žabnicah, nad katero se dvigajo mogočni vrhovi Julijcev. Doberdobski pevci so na slovensko-italijansko-avstrijski tromeji preživeli teden od 11. do 18. avgusta v dveh "izmenah".

Prvi dnevi so bili namenjeni predvsem družinskim izletom. V koči v Žabnicah se je zbralo nekaj pevcev in pevk z družinami, da bi otrokom ponudili drugačen, bolj dinamičen in naraven način preživljanja počitnic. Pester program je predvideval veliko sprehodov in nekaj manjših vzponov. Kot naročeno je po dolgih dneh dežja izza oblakov pokukalo sonce, ki je nato cel teden spremljalo pevce na vseh turah. Izleti, ki so bili predvideni tudi za manjše otroke, so se sklenili na planinah v bližini Žabnic, kjer so si malčki lahko odpočili in se nato skupaj igrali.

V sredo zvečer (dan pred Velikim šmarnom) je v koči sv. Jožefa prispela druga izmena: "neporočeni" pevci. Na Veliki šmarnen je sledilo že tradicionalno romanje za odrasle in otroke na Sv. Višarje. Večina se je odločila, da bo vzpon opravila peš iz Žabnic, posebno pogumen pevec pa se je odločil, da se bo na Višarje pripeljal s kolesom po stezi iz doline Zajzere. Zbor je s petjem sodeloval pri trojezični opoldanski maši, med katero je bila cerkev, kot vsako leto ob tem prazniku, napolnjena do zadnjega kotička. Doberdobski so si na Višarjah ob lepem vremenu privoščili daljši postanek, ki je vključeval tudi slastno (a zelo drago) kosilo. V poznih popoldanskih urah so se pevci vrnili v dolino in v veselju združili praznični dan.

Program naslednjega dne je

bil nekoliko lahkotnejši. Po jutranjem nogometu in opoldanskem kosilu so se pevci MePZ Hrast odpravili na kopanje (in predvsem sončenje) k bližnjemu Rabelskemu jezeru. Hladni vodi navkljub so se nekateri pognali v vode jezera, ki je v znani legendi poplavila vas neprijaznih ljudi.

V soboto, 17. avgusta, je bil na sporedu najtežji vzpon tedna na Veliko in Srednjo Ponco. Prva huda težava, ki je "hribolazcem" prekrizala račune, je bila zgodnja ura zbijanja. Rana ura, zlata ura: ob polosmih so pevci že dospeli na startno točko pohoda, do gornjega Fužinskega jezera. Od ondod so se začeli vzpenjati in z dobrim ritmom hoje v slabi uri dosegli kočo Zachi. Ker je bila načrtovana tura precej dolga, so po kratki pavzi doberdobski pevci spet vzeli pot pod noge. Pohod je postajal vse napornejši zaradi strme steze. Le-ta se je občasno spreminjala v zavarovano pot, posebej se zadnjih dvesto metrov. Po petih urah vzpenjanja so pohodniki končno prispeli na vrh Velike Ponce (na sliki). Tam so Doberdobski zapeli priložnostno *Signore delle cime*. Vzpon se je nadaljeval po grebenu proti Srednji Ponci. Vseskozi se je doberdobskim pevcem odpiral razgled na slovensko, italijansko in avstrijsko stran. Po obrednem vpisu v spominsko knjigo na vrhu je sledil hitrejši, a zato nič manj utrudiljši spust v dolino. Dan se je sklenil s slavnostno večerjo in prijetnim klepetom. Naslednji dan so doberdobski pevci pospravili šila in kopita in se odpravili proti domu: poletnega oddiha pod Julijci je bilo konec. Slovo od koč sv. Jožefa pa velja le do naslednjega leta, ko se bo MePZ Hrast spet podal v gore na zaslužen oddih po naporni sezoni.

AC

KULTURNE ZNAMENITOSTI IN NARAVNE LEPOTE

ŠVICA JE NAVDUŠILA DOBERDOBSKE ROMARJE

DARIO BERTINAZZI

Župnija sv. Martina v Doberdobi že osem let organizira večdnevna romanja. Letošnje je imelo naslov: "Švica - gore, jezera, prelazi in mesta". V tem času je bil naš dom v znanem švicarskem božjepotnem kraju Einsiedeln. Benediktinski samostan iz 10. stoletja, baročna Marijina bazilika in kip čudodelne Marije z detom iz 15. stoletja, vse to je bilo v središču našega tamkajšnjega bivanja. V kripti bazilike smo imeli redno mašo. Občudovali smo dnevno liturgijo benediktincev in vsaj delno poslušali njihov enkratni koral.

ru smo zapustili Konstanco, znano po koncilu, in se vrnili v Švico.

Tretji dan je bilo na vrsti največje švicarsko mesto Zürich. Stolnica, mestna hiša, železniška palača, sprehod do jezera in še pogled na znani vodomet so nam napolnili dopoldan. Kmalu za tem smo se podali na renske slapove. Enkratna poezija deroče vode, ki drvi prek kamnite gmote, in prijeten hlad sta nas očarala. Skok v mestce Stein am Rhein s poslikanimi hišami in mirnim Renom je ta dan sklenil naše potepanje.

Četrty dan je bil na vrsti kanton Luzern. Skozi Schyz smo prispeli v Sachseln. Tu počiva sv.

V Einsiedeln smo prispeli mimo Bocna in Merana čez prelaz Passo Resia. Ob poti vse do Engadina in St. Moritza nas je spremljala reka Inn. Sprehod po svetovno znanem smučarskem središču ob tihem jezeru je bil nepozaben tudi zaradi prisotnosti živahnih letoviščarjev. Pot smo nadaljevali preko 2.284 metrov visokega prelaza Julier mimo Tifencastla v sotesko Via Mala. Kdor je prebral roman *Via Mala* švicarskega pisatelja Johna Cn'ittelna, ki so ga Švicarji ovekovečili z velikim spomenikom pred žüriško železniško postajo, mu je bil ta kraj še toliko bolj dragocen. Soteska malega Rena je naredila na nas enkratni vtis.

Drugi dan smo se odpravili v državico Liechtenstein. Mesto Vaduz smo si ogledali s turističnim vlakcem. Nad mestom je grad, kjer že 250 let domujejo vladarji kneževine. Sedanja sta princ Hans-Adam II. in princeza Maria.

V Appenzellu smo si ogledali etnografski muzej in izdelovanje sira. Ustavili smo se še v mestu St. Gallen. Tu je bilo stoletja najpomembnejše versko in kulturno središče Švice. Pomembni sta čudovita knjižnica in baročna stolnica s prečudovitimi orglami. Pot smo nadaljevali v Nemčijo na otok Mainau. Otok na Bodenskem jezeru z milo klimo imenujejo tudi "otok cvetja", o čemer smo se tudi sami prepričali. Proti več-

Nikolaj iz Fluae, ki ga ljudje imenujejo "brat Klaus" (v Italiji poznani kot brat Nicola). Mistik je umrl 21. marca 1487 in ga je papež Pij XII. leta 1949 razglasil za zavetnika Švice. V spominu nam je ostala zelo lepo oblikovana maša s izredno lepim nagovorom, ki ga je pripravil g. Nico. Svetnik počiva v župnijski cerkvi pod glavnim oltarjem, kjer se vrstijo male romarske skupine iz vse Evrope. Poljubili so relikvije in se dotaknili svetnikove kute. Iznenadila sta nas lepo urejeno vaško pokopališče z enkratnimi nagrobniki in grob svetnikove žene z velikim kipom. Popoldan smo se z gorsko železnico povzpeli na goro Pilatus. Z najvišjega vrha, ki se dviga 2.118 metrov nad morjem in se imenuje Osel, smo se prepustili enkratnemu razgledu. Dan smo zaključili z ogledom Luzerna. Znana pokrita lesena mosta (eden je pred leti pogorel in so ga obnovili) imata v ostrejših zanimive podobne, ki predstavljajo smrt pri različnih poklicih.

Zadnji dan smo slovo iz Marijinega kraja začeli z mašo. Še zadnjič smo se srečali z benediktinci, njihovim koralom in tihoto svetišča... Pot smo nadaljevali prek prelaza St. Gotthard do Lugana. Čudovita gorska narava s slapovi nam je krajšala čas.

Hvala vsem, ki ste nam pripravili to lepo doživetje.

Dan pred Vnebovzeto, 14. avgusta, je Bog poklical k sebi dragega brata, svaka in strica

SILVANOTA FERLETIČA

Žalostno vest sporočajo brata Miloš, Slavko z ženo Marino, sestra Adela s Francem, nečaki Damijan z Eleno, Paolo s Claudio, Myrta in Bogdan ter pranečaki Jasmin, Tamara in Jakob. Vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin na dragega brata, iskrena hvala!

Doberdob-Gorica

KATOLIŠKA KNJIGARNA

nudi vsem odjemalcem s tem kuponom

10% popusta

na veliki izbiri šolskih potrebščin.

Obiščite nas v prenovljenih prostorih!

Od 9. do konca meseca septembra bo v obnovljenih prostorih Galerije Ars na Travniku razstavljal svoje slike

ANDREJ KOSIČ.

Dela iz raznih obdobji, ki so napredaj, je goriški umetnik poklonil za obnovitvena dela na Travniku.

Od 9. septembra dalje dobite v Katoliški knjigarni

VELIKO IZBIRO KNJIG GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE

po zelo ugodnih cenah.

OBVESTILA

GORIŠKO-TRŽAŠKO romanje na Barbano bo 2. septembra. Maša bo ob 11. uri. Sveto spoved opravimo doma, čeprav bodo duhovniki na razpolago v spovednicah, vendar je čas odmerjen; zato se spovedovanje zaključí ob 10.45. Po želji lahko sporočimo plovni družbi v Gradžu uro odhoda z motornim čolnom oz. s parnikom. Romanje je tudi uvod v novo pastoralno leto. Vabljeni!

VNEDELJO, 8. septembra, bo v Rupí (pod cerkvijo) Srečanje bolnikov in ostarelih. Vodil ga bo g. Eferm Mozetič, Mirenski rojak v Šmartnem. Ob 14.30 bo spovedovanje, ob 15. uri sv. maša s sv. maziljenjem in sv. obhajilom; po maši pa družabnost. Srečanje je namenjeno vsem, še posebej za Sovodnje, Rupo, Peč, Gabrje in Vrh sv. Mihaela. Prisrčno vabljeni!

Državna srednja šola Ivana Trinka obvešča, da se pouk na šoli začne v ponedeljek, 9. septembra.

DRUŠTVO SLOVENSkih upokojencev za Goriško obvešča člane in prijatelje, da bo vpisovanje za izlet na Elbo (od 3. do 6. oktobra) v dneh 4. in 11. septembra od 10. do 11. ure, zaradi razporeditve mest na avtobusu, samo na sedežu društva v Goriči, ul. Croce 3. Predujem ob vpisu 100,00 evrov. Za informacije lahko kličete v večernih urah na tel. št. 0481 882024.

VGALERIJI Kulturnega doma v Goriči je do konca meseca na ogled razstava ex-tempore Sonce miru 2002, pri kateri so sodelovali mladi goriški umetniki poletnega središča dijaškega doma Simon Gregorčič.

DAROVI

OB TRIINDVAJSETI obletnici smrti s. Ahacije Kacin darujejo Marija, Janez in Metka 150 evrov za Zavod sv. Družine.

ZA MISIJON p. Kosa: N.Z. 100,00 E.

ZA CERKEV v Rupí: Katja Brajnik 20,00; Marica Tomasig 15,00; druž. Čotar iz Gorice 30,00; Alma Pavletič 10,00 E za cvetje.

ZA CERKEV v Gabrjah: Otilija Florenin 30,00 E.

ZA CVETJE v cerkvi na Peči: mama Milka v spomin na hčerko Vido 25,00; N.N. 20,00; druž. Pavletič P. 2, namesto cvetja na grob Pepita Pavletiča 50,00; druž. Ivota Florenina namesto cvetja na grob strica Jožefa Paolletija 50,00; N.N. 15,00 E.

SOŽALJE

Ob žalostni izgubi dragega **Marjana Špacapana** izražajo vsi sodelavci Tiskarne Budin, ki so v številnih letih lahko spoznali velike človeške in strokovne vrline pokojnega Marjana, sestre Dori, bratu Juriju, nečakoma Ivo in Pavlu ter njihovim družinam občuteno sožalje.

Ob izgubi drage mame, žene in neveste **Božice Gruden por. Maraž** izreka letnik '75 iz Števerjana družini in svojcem občuteno sožalje.

ČESTITKE

Naša kolegica Erika je v torek, 26. t.m., možu Marku povišla malo **Vanjo**. Staršem iskrene čestitke, Vanji pa veliko dobrega! Sodelavci Novega glasa.

Mala Jana je privekala v družino Štekar na Jazbinah in osrečila mamico Mojco in očka Maria. S srečnimi starši se skupno z dušnim pastirjem veselijo celotno versko občestvo z Jazbin.

V soboto, 24. avgusta, je zagledala luč sveta mala **Gaia**. Srečnim staršem Mirjam in Davidu iskreno čestitajo, novorojenki pa želijo obilo lepega v življenju vsi, ki jih imajo radi.

Eriki in Marku se je pridružila

VANJA

Z njimi se veselijo nonoti Vera, Gracielita, Ivo in Zdenko ter teta Nadja.

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV

ŠTIRIDNEVNI IZLET NA ELBO

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja izlet na Elbo od 3. do 6. oktobra. Prvega dne bo najprej voden ogled pomembnega toskanskega mesta Pise in njenih zgodovinskih ter umetnostnih posebnosti. Popoldne bo pot vodila do Piombina, kjer se bomo vkricali na trajekt za Portoferraio na Elbi. Drugega dne bo voden ogled zelo lepega otoka, ki privlačuje turiste s svojimi krasnimi obalami, tipičnim rastlinstvom in zanimivimi zgodovinskimi ter letoviškimi kraji (Napoleonova vila, Porto Azzurro, Marciana Marina itd.). Na vzhodni obali so vidni ostanki starih rudnikov železa. V mestu Porto Azzurro lahko vidimo zbirko rudnin in trdih kamenin. Ogledala si bomo torej najzanimivejše

kraje vzhodne, zahodne in južne obale. Okusili bomo tudi kulinarčne specialitete. Tretjega dne bo še voden ogled drugih zanimivosti Elbe. Nato se bomo s trajektom vrnili v Piombino in nadaljevati pot proti Grossetu. Zadnjega dne bo sledil ogled mesta Masse Marittime, ki spada k najlepšim srednjeveškim toskanskim središčem, to namreč slovi po neprecenljivih umetninah, zlasti romansko-gotske arhitekture.

Ponuja se torej lepa priložnost za ogled čudovitih toskanskih mest in otoka Elbe. Vpisovanje bo samo na sedežu društva v Goriči, v ul. Croce 3, 4. in 11. septembra od 10. do 11. ure. Za informacije kličite v večernih urah na tel. št. 0481 882024.

BENEŠKA SLOVENIJA

SKUPNI EVROPSKI PROSTOR V LUČI ČEDAJSKE LISTINE

STARODAVNA LUČ ZA NOVO EVROPO

MATJAŽ RUSTJA

Mladi želijo Evropo, ki bi temeljila na spoštovanju vseh svojih identitet: kulturnih, jezikovnih, verskih in etničnih. To so glasno zahtevali na trodnevnem srečanju v Čedadu, ki je od 16. do 18. avgusta privabilo lepo število mladih iz Srednje in Vzhodne Evrope, da bi postavili evropsko združevanje, predvsem kulturno in ne ekonomsko, na trdne temelje dialoga, vrednot medsebojnega spoštovanja, varovanja človekovih pravic in spodbujanja integracije, ki ohranja identiteto naroda in štiti pravice manjšin. In prav zato so se zbrali mladi različnih kultur in veroizpovedi: krščanske, židovske in muslimanske.

Izzive in izhodišča za razmišljanje je mladim postavila vrsta predavateljev, profesorjev, časnikarjev, politikov, sociologov ter državnih in evropskih funkcionarjev. Evropa prihodnosti raste namreč v mladih, katerim sta dialog in soočanje resnični vrednoti za boljši jutri.

Srečanje je pisno pozdravil predsednik evropske komisije Romano Prodi, ki je označil Pavla Diakona in sv. Pavlina za prva zagovornika skupne evropske ideje. Pod žezlom Karla Velikega je v zgodnjem srednjem veku nastala Evropa, ki je želela živeti v medsebojnem

miru s svojimi različnih komponent in pod streho edine vere. Z njima je torej nastala zamisel skupne evropske hiše, ki se danes še odločneje pojavlja v zahtevi po spoštovanju vseh različnosti in bogastve. V dobi divje globalizacije je širjenje

pravice: narodov, manjšin ali posameznikov, da bi tako Evropa zaživela z vsemi komponentami, ki jo oblikujejo. Med uglednimi gosti prvega dne je bil tudi Lojze Peterle, nekdanji slovenski premier in član predsedstva evropske konvencije. Nje-

evropskih meja najsvetlejši dokaz pravične regionalne integracije, ki temelji na konsenzu narodov in na varovanju človekovih pravic, je dejal še Prodi. Pismo je zaključil z željo, da bi Evropska unija postala celemu svetu zgled stabilnosti in uspešnih načrtov v skupno dobro. Pozdravne besede zasedanju je poslal tudi Amos Luzato, predsednik židovskih skupnosti v Italiji, in še posebno poudaril skrb za človekove

gov poseg je temeljil na delovanju in življenju sv. Pavlina Oglejskega, ki je med prvimi pokristjanjeval Slovence ter se odlikoval po izredni tolerantnosti in spoštovanju domačega jezika. Oglejski patriarhat je takrat združeval velika ozemlja srednje in vzhodne Evrope, tako da ga lahko upravičeno imamo za prvo evropsko skupnost pravičnih temeljev. In prav zato je zasedanje v Čedadu potekalo pod geslom *Starodavna luč za novo*

Evropo, ki se rojeva okroglih 1200 let po smrti sv. Pavlina Oglejskega.

Po dvodnevem zasedanju, ki je pogledalo na različne plati spoštovanja človekovih pravic (npr. vloga in vidnost ženske, ovrednotenje manjšin, vključitev priseljencev v aktivno družbeno tkivo, krščanstvo kot vrednota medsebojnega spoštovanja itd.), je bila Čedajska listina sprejeta v soboto zvečer. Mladi so izjavili, da se v Čedadu pripravljajo na način mišljenja in delovanja v smislu skupne Evrope, ki temelji na solidarnosti, tolerantnosti in sprejemanju različnosti. Svoboda razmišljanja je nedotakljivi izraz dostojanstva vsakega človeka in pogoj za sožitje in napredek. Ob tem pa ne gre pozabiti na odnos človeka do narave, ki nam lahko edina ohranja zdravje okolje za rast družbe in civilizacije. Pomen izobrazbe in formiranja novega evropskega kadra so mladi še posebno izpostavili z željo, da bi skupne evropske korenine in tisočletno zgodovinsko dogajanje v Evropi postalo del skupnega mišljenja in kulture. Podlaga vsemu temu pa morata biti pokončna etična drža in iskanje skupnega dobrega.

Čedajska listina, h kateri je pristopilo 35 evropskih univerz, med katerimi ljubljanska, mariborska in reška, bodo organizatorji še enkrat pregledali in dopolnili na podobnih jesenskih srečanjih mladih v naši deželi in v Venetu, nato pa jo bodo poslali v Bruselj, kjer je v pripravi evropska ustava.

OBČUTKI STORJENE DOBROTE SO NOV IZZIV

DIJAKI ZA KARITAS

Tudi letos so dijaki Škofijske gimnazije iz Vipave z delovnim taborom pomagali sezidati hišo družini Žilič, ki v župniji Ivanjska pri Banjaluki živi v nemo-gočih razmerah s staro, bolno in slepo staro mamo, majhnimi otroki in očetom invalidom. Dobrotniki ŠKK in dijaki ŠGV mesečno zbirajo (t.i. "posvojitve na domu") po 5000 SIT za socialno šibke otroke iz banjaluške škofije za pomoč pri šolanju.

Koprška škofija letos že drugič sodeluje pri karitativni pomoči v pobrateni banjaluški

ni v okviru banjaluške škofijske karitas, dijaki in spremljajoči iz gimnazije pa so pomagali zlasti z raznovrstnim fizičnim delom, od kopanja jarka za vodovod do mešanja in nošnje malte na zidarske odre, raztovaranja opeke, strešnikov in drugega gradbenega materiala. Na zadnje pa so se tako vživel v to delo, da so tudi oni pomagali pri pokrivanju strehe.

Kljub občasno nagajivemu vremenu so s prizadevanjem nadoknadili vse zamude in domačini so ocenili, da so opravi-

škofiji. Kot je povedal njen rektor msgr. Vinko Lapajne, so tene vezi vzpostavili v času, ko so bile potrebe po pomoči in sodelovanju najnujnejše: vojno nasilje, val beguncev in pregnancev...Prav ta neposredni stik je omogočil oblikovanje najboljših, vedno novih idej o pomoči in njih kvalitetno realizacijo. Tako so se pred dvema letoma, ko je bil v škofijski gimnaziji na obisku banjaluški škof Franjo Komarica, dogovorili, da organizirajo v sodelovanju med karitasoma obeh škofij delovni tabor mladih. Tako je letos že drugič odšlo na ta delovni tabor v župnijo Ivanjska pri Banjaluki 12 mladih, skupaj z direktorjem Škofijske karitas Koper Matejem Kobalom, rektorjem Škofijske gimnazije Vipava Vinkom Lapajnem in profesorjem Andrejem Vovkom.

Razen dveh dijakinj so bili vsi iz Škofijske gimnazije v Vipavi. Pomembno je, da so se za tabor odločili prostovoljno in prišli nazaj še bolj navdušeni. Kot zapisano, so letos pomagali graditi novo družinsko hišo in delali od ponedeljka, 5. avgusta, do sobote, 10. avgusta. Strokovno delo so vodili zidarski in tesarski mojstri, zaposle-

li veliko delo, saj bo družina Žilič sedaj tudi po njihovi zaslugi že to zimo v svojem novem domu.

Obe škofijski gimnaziji sta dogovorjeni, da bi postali ti koristni in vzgojni tabori tradicionalni, saj dela in pomoči potrebni ne bo nikoli zmanjkalo. Ob odhodu so se domačim zahvalili za znano gostoljubnost, ki ni upadla kljub hudim preizkušnjam in pomanjkanju. Še posebno so hvaležni g. škofu Franju Komarici. Veseli so bili tudi dvodnevnega obiska koprškega škofa msgr. Metoda Piriha. Na poti domov so v nedeljo zjutraj šli na zaslužen oddih na morje, pri Zadru.

Ob vrnitvi so dijaki povedali naslednje: "Stanje, ki smo ga videli, nas je globoko pretreslo. Veliko se nas je zaobljubilo, da bomo šli pomagat tudi naslednje leto in k temu bomo povabili še druge, saj so bile to naše edinstvene, zelo lepe izkušnje z nepopisno prijetnimi občutki pomoči potrebnim. Tega prej nismo doživeli v takšni meri, saj smo omogočili družini novo upanje, da tudi v bodoče ne bodo sami v okolju in srcih ljudi, ki se jim rane tako lažje celijo".

MM

GLOSA JURIJ PALJK

O ZNANJU

Pred kratkim mi je prijatelj Danilo Čotar, ki je eden največjih izvedencev za sirarstvo pri nas, sicer pa po izobrazbi odlični agronom, v pogovoru prav grenko omenil, da je ena od stvari, ki ga zadnje čase najbolj moti, če že ne boli, dejstvo, da se danes znanje nerado razdaja, da ga strašno moti, ko vidi, kako tisti ljudje, ki imajo določeno znanje, sila neradi to znanje posredujejo drugim.

"Ne vem, zakaj se to dogaja. Vem, da je znanje bilo vedno pomembno, da so ljudje tudi vedno skrivali določena znanja, a nikdar tako, kot to počno danes. Ne vem, kaj je to, ali gre za sebičnost ali kaj drugega, a vem, da je to skrivanje znanja splošno. Zgodilo se mi je, da me je neki kmet iz slovenske vasi, kjer sem pred leti veliko ljudi že naučil izdelovanja sira, vprašal, če bi tudi njega naučil te preproste, a plemenite stvari, kar vsekakor je izdelovanje sira.

Pa gre pri tem za sila preprosto stvar, ki ni nova v človeški zgodovini. Za sebičnost gre. Tisti, ki znanja noče deliti s sočlovekom, je gol sebičnež, ki se boji, da mu bo znanje ukradeno. Tak človek ni velik človek in taki ljudje ničesar ne prispevajo za dobrobit človeške družbe. In ve se, da taki in podobni ljudje ne prispevajo ničesar za splošno rast in razvoj družbe. Majhna bitja so, ki skrivajo svoje revno znanje in pri tem mislijo, da bodo tako zase več pridobili. Pa se motijo, kajti vedno se bo našel tak človek, ki bo svoje znanje radodarno delil z drugimi, ki bo velikodušno odprl svojo zakladnico znanja drugim, da bo sam po

Če pa že to ni, vsaj v taki meri ne, kot sam trdim, da je, potem gre za pomanjkanje velikodušnosti, ki je tako označevalo naše velike učitelje.

Samo pomisli, Danilo, na kate-re svoje učitelje se najraje spominjaš danes, ko jih več ni in si sam drugim že bil učitelj! To so bili velikodušni, veliki ljudje, ki so ti posredovali vse svoje znanje, ki so si v bistvu prizadevali, da bi ti presegl njihovo znanje in prav v tem tiči njihova veličina, njihovo velikodušje, ki ga danes skorajda ni več," sem rekel.

"Poglej, mene najbolj moti, da nekdo, ki nekaj zna, tega drugemu ne pove. Za preprosto stvar gre," je še dodal Danilo, ki je v Karniji in na Tolminskem naučil nešteto kmetov in živinorejcev pravilnega izdelovanja sira in je eden tistih zaslužnih ljudi, katerim gre pripisati zaslugo, če se danes na Tolminskem in drugod za mejo danes ponovno izdeluje odlični domači sir.

Pa gre pri tem za sila preprosto stvar, ki ni nova v človeški zgodovini. Za sebičnost gre. Tisti, ki znanja noče deliti s sočlovekom, je gol sebičnež, ki se boji, da mu bo znanje ukradeno. Tak človek ni velik človek in taki ljudje ničesar ne prispevajo za dobrobit človeške družbe. In ve se, da taki in podobni ljudje ne prispevajo ničesar za splošno rast in razvoj družbe. Majhna bitja so, ki skrivajo svoje revno znanje in pri tem mislijo, da bodo tako zase več pridobili. Pa se motijo, kajti vedno se bo našel tak človek, ki bo svoje znanje radodarno delil z drugimi, ki bo velikodušno odprl svojo zakladnico znanja drugim, da bo sam po

človeški plati postal bogatejši in bo srečen, ko bo med svojimi učenci našel tistega, ki ga bo z znanjem prekosil, ki bo več vedel kot on in bo to svoje znanje posredoval drugim.

Za kristjana bi moralo biti jasno, da je dolžan svoje znanje deliti z drugimi, saj tako zahteva od njega evangelij. Vsakemu človeku, ki hoče biti zares človek, bi moralo biti jasno, da mora svoje znanje z drugimi deliti, ker bo le tako lahko prispeval svoje delež pri razvoju in uspehu družbe, sredi katere živi.

Že res, da je danes poleg komunikacije znanje tisto, ki največ velja, kar se najbolj preprosto vidi iz dejstva, da imajo skoraj vedno najboljša delovna mesta in najboljše plače ljudje, ki imajo visoko, najvišjo izobrazbo, najbolj dokumentirano znanje, če smemo tako reči. A je prav tako res, da je srečen le tisti, ki svoje znanje deli z drugimi, da je srečen le tisti, ki ima rad sočloveka, da je velik le tisti učitelj, ki med svojimi učenci išče takega, ki ga bo v znanju prekosil.

Naša, zahodna družba sloni na dobičku in tekanju za vedno večjim dobičkom, sloni na kapitalu in ne na človeku. To je dejstvo, o katerem pa danes javno govori le še sveti oče Janez Pavel II., za katerega pa vemo, da je star in bolan in spada v tisto vrsto ljudi, ki ne igrajo pomembne vloge v naši družbi, pravzaprav naša družba ne ve točno, kaj bi z njimi. Govorimo seveda o starih in bol-

nih ljudeh, govorimo seveda o otrocih in invalidih, o vseh tistih, ki ne morejo ustvarjati dobička, po katerem tako strašno hlepi vsa naša družba. Da je to zgrešeno, vemo nekateri, pa bomo vseeno zapisali, da je bogat, gotovo najbogatejši tisti človek, ki samega sebe razdaja, da še verjamemo v to, da je velik človek tisti, ki razdaja svoje znanje in sebe, da je človeka vredno dejanje le iskanje poti do sočloveka, ki je tudi v tem, da sočloveku ponudi svoje znanje in se veselijo, ko vidiš, kako nekdo drug tvoje znanje nadgradi, ga izpopolni in ga seveda z drugimi deli.

Samo pomislite na to, koga imate okrog sebe najraje: ali tistega, ki je velikodušen človek, ki rad pomaga, ali pa tistega, ki je vase zavrt človek, ponavadi še skopuški in odbijajoči! Še nikdar nihče ni rad imel ob sebi skopuha, sebičneža, ki skrbi le za lastno korist in še nikdar noben sebičnež ni mogel postati velik človek!

Hvala Bogu, da so v naši družbi še ljudje, ki imajo radi soljudi in same sebe tako, da svoje znanje delijo z drugimi, da se veselijo znanja drugih. Samo ti prispevajo veliko za dobrobit vsakega izmed nas, samo ti svoje talente dobro izkoristijo in jih ne zapravijo, kot lepo piše v evangeliju, samo ti v polnosti živijo svoje življenje. Samo ti ljudje so vredni naše pozornosti in ugleda v naših očeh. Preprosto zato, ker so samo taki ljudje velikodušni, odprti in srečni!

DOŽIVET KONCERT

RUSKI DEČKI V TOLMINU

Že v lanskem letu so v tolminski cerkvi Marije Vnebovzete v mesecu avgustu nastopili ruski dečki zborovske šole M. I. Glinka, ki so poleg du-najskih dečkov fenomen v glasbenem svetu.

Letos so se nastopili na Bledu, nato v Adergasu, Črnomlju, Šentvidu pri Stični in 25. avgusta v Novi Gorici. Ruska umetniška šola je znana po svoji strogosti in veliki profesionalnosti in včasih se nam zdi, da si niti predstavljati ne moremo, koliko truda in od-povedi pomeni sodelovati v tako vrhunskem pevskem ansamblu.

Pomeni se učiti od 6 let naprej glasbenih disciplin, od sofeggia do vokalne tehnike, kompozicije in vse to vnašati v doživljanje glasbe različnih glasbenih mojstrov, seveda skladateljev različnih stilov in narodnosti. V Tolminu so 18. avgusta peli fragmente iz liturgije sv. Janeza Zlatoustega skladatelja P. Česnokova, nadalje so bili izvedeni Duhovni koncert D. Bortnjanskega in za konec še izbrani duhovni spevi avstrijskega romantičnega skladatelja A. Brucknerja.

Slišali smo veliko lepe glasbe v čudoviti izvedbi zbora, ki je nedvomno v svetovni špi-ci priznanih pevcev. Hvaležni smo vsem, ki so nam v Tolminu omogočili ta koncert. Izvajalce smo nagradili z bučnim aplavzom.

ADA KLINKON

NA HRVAŠKEM LETOVAL SKORAJ MILIJON SLOVENCEV

MARJAN DROBEŽ

V mesecu avgustu so skoraj vse, kar se je dogajalo v Sloveniji, vključno z nadaljevanjem zadeve o Zavarovalnici Triglav, zasenčili ribiški incidenti v Piranskem zalivu. Nastali so predvsem zaradi različnih razlag in stališč o tem, kje tam poteka državna meja med Slovenijo in Hrvaško. Po desetih letih, odkar so slovenski in hrvaški ribiči v celotnem zalivu lovili skoraj nemoteno, kljub temu da državna meja ni bila in še zmeraj ni določena, so hrvaški policijski čolni iz Umag 5. avgusta začeli opozarjati slovenske ribiče, da ne smejo pluti in loviti čez sredino Piranskega zaliva, ker da tam poteka morski del meje med Slovenijo in Hrvaško, ki ga ni dovoljeno prečkati. Incidenti so se ponavljali do 14. avgusta, pri čemer je slovenske ribiče s svojimi plovili ščitila slovenska policija.

O vzrokih za nenadno zaostroitev hrvaških stališč o meji na morju v Piranskem zalivu si politični opazovalci in izvedenci za odnose s Hrvaško in Ljubljani še niso povsem na jasnem. Morda so v Zagrebu poskušali izničiti sporazum o meji med državama, ki sta ga lani poletni dosegla premierja dr. Janez Drnovšek in Ivica Račan, ki pa je sicer samo parafiran in torej ne velja. Tudi veljavni sporazum o malem obmejnem prometu in sodelovanju med državama, po katerem bi v hrvaškem morju do Limskega ka-

nala oz do Vrsarja lahko lovilo 25 slovenskih ladij, prav toliko hrvaških posadk pa v slovenskih vodah, je naletel na odločen odpor hrvaških ribičev. Najbolj razboriti ribiči so celo zahtevali, naj hrvaška svojo suverenost v Piranskem zalivu, torej tudi morsko mejo, kot jo utemeljujejo v Zagrebu, zagotovijo s silo, namreč s posredovanjem vojne ladje Petar Krešimir IV. To zahtevo so sicer podprli v nekaterih skrajno nacionalističnih okoljih in gibanjih na Hrvaškem, toda več je bilo tistih, ki so poudarjali, "da intervencija z vojaško ladjo ne bi prinesla miru".

Spor o meji v Piranskem zalivu izhaja iz različnega tolmačenja 15. člena Konvencije Združenih narodov o pomorskem pravu, ki je bila podpisana leta 1982 v Kingstonu na Jamajki. Omenjeni člen predvideva razmejitev po sredinski črti, vendar dopušča izjeme zaradi zgodovinskih ali drugih posebnih okoliščin. Slovenska mednarodnopravna stroka zatrjuje, da takšne okoliščine obstajajo, hrvaška pa da jih ni. Zdi se, da je napetost med Slovenijo in Hrvaško zaradi dogodkov v Piranskem zalivu nekoliko popustila, kljub temu pa burji duhove tudi aretacija slovenskega državljanca Joška Jorasa iz zaselka blizu Sečovelj. Bil je obsojen na trideset dni zapora, ker je na svoji hiši, za katero poudarja, da stoji na slovenskem ozemlju, domnevno protizakonito izobesil slovensko

zastavo. Proteste zoper to dejanje so izrekli slovenski zunanji minister dr. Dimitrij Rupel, SLS, katere član je Joško Joras, in tudi druge politične stranke. Zanj se je zavzela tudi piranska županja Vojka Štular, saj je Joško Joras občinski svetovalec v Piranu.

V obdobju največje napetosti med državama v tem mesecu so zadeve poskušali umiriti predsednik Slovenije Milan Kučan, premier dr. Janez Drnovšek in zunanji minister dr. Dimitrij Rupel s posredovanjem pri vodilnih predstavnikih Hrvaške. Toda potrebno bo veliko potrpežljivosti, pogajanj in dobre volje, preden bi se nemara lahko sporazumeli o bistvenih vprašanjih glede meje med Slovenijo in Hrvaško, zlasti morske meje v Piranskem zalivu. Na Hrvaškem se čedalje bolj nagibajo k temu, da bi spore predložili v rešitev mednarodnemu razsodišču. Slovenija nima nič proti takšni arbitraži, vendar opozarja, da bi takšen postopek trajal dolgo časa, nemara več let, dotlej pa bi se na morski meji lahko ponavljali incidenti. Kot je v četrtek, 22. t.m., poročal tržaški časnik *Il Piccolo*, v Zagrebu menijo, da bi vlogo arbitra o vprašanju meje na morju med Slovenijo in Hrvaško lahko uspešno odigrala Vatikan ali sam papež Janez Pavel II.

RAZLOGI ZA ZAPLETE MED DRŽAVAMA

Morda bo v naslednjih dneh hrvaški zunanji minister Anto-

nino Picula obiskal Ljubljano, kjer bi s slovenskimi sogovorniki obravnaval možnosti za izboljšanje odnosov in rešitev odprtih vprašanj. Poleg državne meje na morju, ki še ni določena, so to tudi dolgovni nekdanje Ljubljanske banke v Zagrebu hrvaškim varčevalcem. Po mnenju nekaterih ti dolgovni pomenijo izvorni greh Slovenije za to, da odnosi s Hrvaško niso boljši. Sicer pa je politika Slovenije do sosednje države še zmeraj načelna in obrambena. Slovenija, denimo, ni ničimer ovirala počitnic slovenskih državljanov na Hrvaškem. V turistični sezoni, ki mineva, je hrvaško Istro, Dalmacijo in hrvaške otoke obiskalo kar okoli milijon gostov iz Slovenije. Slovenija Hrvaški na razne načine tudi pomaga v njenem prizadevanju za vstop v EU. Zaslužna je nadalje za sprejem sosednje države v Svetovno trgovinsko organizacijo.

V nekaterih okoljih menijo, da je eden od vzrokov za zaplete med državama lahko tudi težnja, da bi ovirali vključevanje Slovenije v EU in zvezo NATO. Pri tem ne gre pozabiti, da se tudi v sedanjem času pri posameznikih ohranja teorija, ki jo je nekoč razvila hrvaška znanost, da naj bi bili Slovenci pravzaprav le podalpski Hrvati. Hrvati naj bi Slovencem zavidali tudi višji življenjski standard in dejstvo, da smo se brez večjih žrtev izvili iz jugoslovskega objema.

SLOVESNO BOGOSLUŽJE V KROMBERKU

V nedeljo, 1. septembra, bo v cerkvi v Kromberku slovesno bogoslužje, s katerim bodo zaznamovali petdeseto obletnico smrti prvega kromberškega župnika in skladatelja Vinka Vodopivca. Umrli je 29. julija 1952 v naročju svoje sestrične Marije Vodopivec v vipavski bolnišnici. Vzorni in požrtvovalni duhovnik in skladatelj je že dolgo kulturna in narodna legenda Slovencev na zahodu. Primorski človek in še posebej Goriška sta v njem imela svojega domačega, plodovitega skladatelja za zборе in vse druge glasbene oblike in nastope, hkrati pa je bil vzor narodne zavesti in vztrajanja v slovenstvu tudi v najhujših časih.

Slovesnosti v čast in spomin na Vinka Vodopivca so se začele s koncerti in zapisi v *Oznanilih*, glasilu župnij na območju Nove Gorice, že 1. julija in se

bodo zaključile s slovesnim bogoslužjem v nedeljo, 1. septembra. Mašo bo vodil koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak, začela se bo ob 10. uri, državna televizija Slovenije pa jo bo na svojem prvem programu neposredno prenašala. Cerkevni mešani pevski zbori iz Črnič, Kamenj, Cerknice in Kromberka, kjer je Vinko Vodopivec služboval, bodo med slovesnim bogoslužjem predvajali njegove pesmi. V imenu slovenskih cerkvenih pevskih zborov iz zamejstva v Italiji, ki je bilo med obema svetovnjima vojnama del skupnega kulturnega prostora na Goriškem, bo sodeloval tudi cerkveni mešani pevski zbor iz Štandreža.

Na slovesno bogoslužje vse prisrčno vabi župnik v Kromberku (in letošnji zlatomašnik), Stanko Medvešček.

M.

OB ZAČETKU NOVEGA ŠOLSKEGA LETA

ŠOLA VSE DRAŽJA

V Sloveniji se bo novo šolsko leto v osnovnih in srednjih šolah pričelo v ponedeljek, 2. septembra. Po podatkih, ki nam jih je posredovalo Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, bo število učencev oz. dijakov nekoliko nižje kot prejšnje šolsko leto, kar je ena izmed posledic upadanja števila rojstev in zmanjševanja števila prebivalcev Slovenije. Po omenjenih podatkih bo osnovne šole obiskovalo 176.437 učencev, od tega jih bo 12.701 v prvih razredih osemletke ter 9.028 v prvih razredih devetletnih osnovnih šol, ki jih v skladu z reformo osnovnega šolstva razvijajo v Sloveniji. Srednje strokovne in druge šole, med katerimi so tudi gimnazije raznih vrst in usmeritev, bo v šolskem letu 2002/2003 obiskovalo skupaj 106.689 dijakov, od tega se jih je v prve razrede vpisalo 31.587.

Osnovne šole so v Sloveniji v pristojnosti občin, ki morajo skrbeti tudi za njihovo financiranje. Pri tem ni večjih težav, saj, denimo, tudi manj razvite občine omogočajo brezplačen prevoz učencev iz oddaljenih krajev v šolo, ki so praviloma v središčih, ter jim plačujejo del ali pa celotne stroške za malico oz. topli obrok, ki ju dobivajo v šolah. Toda šolanje je tudi na osnovni stopnji drago, ker morajo starši sami nabavljati knjige in vse druge pripomočke, čeprav slovenska ustava zagotavlja brezplačno javno šolstvo. Pri tem poudarjamo, da šolarji v večini držav članic EU dobivajo knjige in včasih tudi druge učne pripomočke brezplačno.

Založbe, ki izdajajo šolske knjige zatrjujejo, da cene učbenikov niso previsoke, starši pa menijo drugače. Nekateri morajo za učbenike, recimo za prvi razred srednje šole, odšteti toliko denarja, kolikor imajo mesečne plače. To pa ni edini izdatki, saj morajo imeti šolarji še vse druge potrebščine, kot so peresnice, svinčniki, različna pisala, barvice, ravnila, papir za risanje, torbice in še marsikaj drugega. Rdeči križ Slovenije in

človekoljubna organizacija z verskim navdihom Caritas socialno ogroženim družinam ob začetku vsakega šolskega leta poravnata vsaj del stroškov za najnujnejše potrebščine. Ob začetku šolskega leta znaša strošek za enega soloobveznega otroka povprečno 40.000 tolarjev. Najdražji je sedmi razred osnovne šole, saj je za njim predpisanih največ učbenikov in delovnih zvezkov.

V Sloveniji ima skoraj vsaka osnovna in srednja šola svoj t.i. učbeniški sklad. Prek njih si starši in učenci lahko sposodijo učbenike in jih ob koncu šolskega leta vrnejo šoli. Učenci za izposojeno učbenikov plačajo letno izposojevalnino, ki lahko znaša največ tretjino nabavne cene, po kateri je šola kupila posamezni učbenik. V primerih, ko gre za učence iz zelo revnih družin, se jim oprosti plačilo izposojevalnine. Predstavnica službe za odnose z javnostmi ministrstva za šolstvo, znanost in šport je za *Novi glas* pojasnila, "da si je lani prek učbeniškega sklada učbenike priskrbelo 80% učencev na osnovnih šolah in 84% učencev vključenih v devetletni program osnovnega šolanja. Tako si je zagotovilo šolske knjige tudi 53% srednješolcev". Seveda pa tudi v omenjenih skladih pogosto ne gre brez težav. Ponekod nimajo vseh knjig in drugih šolskih pripomočkov, zato jih morajo starši sami nabaviti. Dogaja se, da kupijo deset ali celo več predpisanih učbenikov, pozneje pa se izkaže, da jih otroci pri pouku sploh ne potrebujejo. Učitelji in profesorji se namreč kar pogosto premislijo in pri pouku uporabljajo drugo knjigo, starši pa morajo ponovno v knjigarno.

Svoj sklad učbenikov ima tudi Škofijska gimnazija v Vipavi. Žal pa zaradi naraščanja števila dijakov (letos bo to gimnazijo obiskovalo okrog 280 dijakov), ne morejo zagotoviti zadostnega števila učbenikov za vse zainteresente, ki bi jih potrebovali.

M.

VELIKO ZANIMANJE V JAVNOSTI

IZBIRA PREDSEDNIŠKIH KANDIDATOV

V Sloveniji se bodo skladno z odlokom predsednika državnega zbora Boruta Pahorja v ponedeljek, 2. septembra, začela volilna opravila za izbor novega predsednika države in lokalnih organov oblasti. Postopke za volitve državnih svetnikov pa bodo začeli izvajati sedem dni pozneje. To sta tudi datuma, ki štejeta kot dneva razpisa volitev. Volilci od začetka septembra na upravnih enotah (organih državne uprave) lahko oddajajo glasove, podpre možnim kandidatom za novega predsednika Republike Slovenije.

V javnosti je največje zanimanje za volitve novega državnega poglavarja, v občinah pa tudi za volitve novih županov. Za izvolitev za predsednika države je doslej znanih deset možnih kandidatov. Lažje bo tistim kandidatom, ki bodo za svojo kandidaturu morali zbrati pet tisoč glasov (podpisov) podpore volilcev. Medtem ko so do nedavnega dr. Franceta Arharja, nekdanjega guvernerja centralne banke omenjali kot osebnost, ki ima ob dr. Janezu Drnovšku in Barbari Brežigar največ možnosti za iz-

volitev na najvišjo predstavniško funkcijo v Sloveniji, se mu je po razkritju, da ima kot direktor Vzajemne, zavarovalnice za prostovoljno zdravstveno zavarovanje, najvišjo plačo v državi, podpora hitro in občutno zmanjšala. Javnost mu zlasti zameri, da je plačo (znaša okoli 3 milijone tolarjev mesečno) prikrival, in to, da jo je prejemal v zavodu oz. dejavnosti, ki bi morala svoj morebitni dobiček v celoti nameniti zavarovancem.

Po zadnji telefonski javnomnenjski anketi, ki jo je opravil časnik *Dnevnik* v Ljubljani, bi dr. Francetu Arharju na volitvah za predsednika republike v mesecu juniju dalo svoj glas 30,2% volilcev. V juliju je podpora še narasla, tako da bi na volitvah podprlo 31,2% volilcev. V mesecu avgustu pa bi dr. Franceta Arharja, ki je vsaj doslej užival tudi podporo Slovenske ljudske stranke, na volitvah novega državnega poglavarja podprlo le še 13,6% volilcev. Spričo znižanja podpore nekateri napovedujejo, da bi dr. Franceta Arhar lahko celo umaknil svojo kandidaturu za volitve v nedeljo, 10. novembra.

M.

SVETOVNI SPLET

UPORABA INTERNETA SE HITRO ŠIRI

Uporaba najmodernejšega sredstva obveščanja in komunikacije, interneta oz. svetovnega spleta, se v Sloveniji hitro širi. Sodeč po nedavno opravljeni raziskavi Fakultete za družbene vede v Ljubljani, je v Sloveniji zdaj nad 600 tisoč uporabnikov. Menijo, da se bo število tudi v prihodnje hitro širilo, tako da bi bilo junija leta 2003 že 740.000, junija 2006 pa že več kot milijon uporabnikov. Glede na strukturo uporabnikov je med njimi skoraj dve tretjini moških, ki so stari povprečno med petindvajset in trideset let. Več kot polovica uporabnikov brska po spletu vsak dan, skoraj vsak dan slaba tretjina, ostali pa le nekajkrat na mesec. Dobra polovica v svetovni splet vstopa predvsem doma oz. z domačega računalnika, nekaj manj kot polovica pa jih internet uporablja v službi.

Največ uporabnikov interneta v Sloveniji na svetovnem spletu išče splošne informacije, kot so tekoče novice, vremenske napovedi, razmere na cestah in podobno. Sledijo tisti, ki internet uporabljajo v službene namene, tako tudi za raziskovalno delo, pomoč pri izobraževanju in podobno. Mlajša generacija ga uporablja predvsem za zabavo, največ pa se zadržujejo v "klepetalnicah". Če bi sodili

po raziskavi Fakultete za družbene vede uporabnike iz Slovenije na internetu ne zanimajo kaj dosti spletne strani s pornografsko vsebino. Najbolj obiskani strani na slovenskem spletu sta imenik Mat'kurja in iskalnik Najdi.si. Baza tega iskalnika obsega več kot milijon slovenskih spletnih strani, skoraj milijon slik in tristo tisoč drugih datotek.

M.

OBVESTILI

GRAD RIHEMBERK. V soboto, 31. t.m., ob 21. uri bo na sporedu zaključni koncert Kulturnih prireditev 2002. Nastopila bosta Črtomir Šiškovič (violina) in Simona Mallozzi (harfa). Izvajala bosta skladbe A. Vivaldija, J.B. Krumpholtza, V. Kreka, A. Rolaja, C. Saint-Saensa in Ch. De Beriota. Koncert bo na grajskem dvorišču grada Rihemberk v Braniku, v primeru slabega vremena pa v vhodnem stolpu gradu za omejeno število obiskovalcev.

VNEDELJO, 1. septembra, od 9. do 19. ure bo na gradu Rihemberk Sejem umetne obrti s predstavitvami izdelave za določeno področje Slovenije značilnih izdelkov umetne obrti. Sejem bo potekal na grajskem dvorišču, ob slabem vremenu pa prireditev odpade. Vstop prost.

ITALIJANSKO PRAVO

"UPRAVIČEN SUM" IN VROČE POLITIČNO POLETJE

DAMJAN HLEDE

Brez dvoma predstavlja živahna in polemična razprava okrog predlagane uvedbe "upravičenega suma" v italijanski kazenski postopnik najostrejši spor, ki je označeval italijansko zakonodajno politiko tega, z meteorološkega vidika, ne preveč vročega poletja. Temperatura v parlamentu in v civilni družbi pa je bila v prvi polovici avgusta zaradi omenjenega vprašanja izredno visoka.

Razprava zadeva po eni strani sam pojem upravičenega suma, po drugi pa konkretna določila novega zakonskega predloga in sodno-političnih okoliščin, v katere se posredno ali neposredno ta predlog vključuje.

Z ozirom na pojem upravičenega suma gre povedati sledeče. Gre za pravni institut z dolgo tradicijo. Italijansko pravo ga pozna vse od zakonika iz leta 1865, predviden je bil tudi v zakonikih iz leta 1913 in 1930, vse do leta 1988. Poznajo ga pravne ureditve tudi drugih evropskih držav, v nekoliko drugačni obliki pa celo države anglosaškega prava. Gre za institut, katerega namen je varstvo nepristranskosti sodnika. Ta značilnost jurisdikcije mora biti zagotovljena z dveh vidikov: na ravni sodnika - posameznika in na ravni sodnika - organa (teritorialno pristojnega sodnega urada). Medtem ko nepristranskost sodnika - posameznika zagotavlja instituta rekuacije in sodnikove odpovedi, ki privedeta do zamenjave sodnika - osebe, je nepristranskost sodnika kot organa zagotovljena z institutom prenosa sodnega postopka (translatio iudicii), s katerim pride do prenestitve sodnega postopka k vsebinsko pristojnemu sodniku

nekega, s teritorialnega vidika, drugega sodišča. Leta 1988 je bila splošna formulacija upravičenega suma (suma o nepristranskosti) kot takega izločena iz kazenskega postopnika, ravno zaradi polemik o njegovi krivi in vsebinsko preveč raztegnjeni uporabi. Nadomestili so ga z dvema konkretnima slučajema - ki sta bila razbrana prav iz sodne prakse - v katerih je možno prositi za prenestitev pristojnega sodnika (kadar huda krajevna situacija ogroža javno varnost in neposkodovalnost ali svobodo odločanja oseb, ki so vpletene v sodni postopek).

Z ozirom na sodno-politične okoliščine pa je situacija taka. Dejstvo je, da se zakonski predlog neposredno naslanja na dobro znani sodni postopek, ki je še v teku. V tem procesu je bil z zahtevo po prenosu postopka sprožen povezan postopek, ki se je zaključil s tem, da je kasacijsko sodišče predložilo ustavnemu sodišču zadevo o neustavnosti člena 45 kazenskega postopnika zato, ker slednji ne predvideva upravičenega suma kot možnega razloga za prenos sodnega postopka. Ta odredba je bila objavljena 4. julija 2002. Razprava na ustavnem sodišču pa je že napovedana za mesec oktober. Zakonski predlog se torej z določeno silo vrinja v ta prostor (navsezava s to zadevo je izrecno omenjena tudi v samem poročilu, ki spremlja zakonski predlog). Senat je zakonski predlog odobril, vstevši z najbolj dvomljivo in "sumljivo" določbo, po kateri bo zakonska novost veljala tudi za sodne postopke, ki so še v teku. Videli bomo, kaj se bo sedaj zgodilo v poslanski zbornici.

SLOVENIJA-EVROPSKA UNIJA

KMETIJSTVU VEČ DENARJA

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije Franc But je minuli teden pred kmetijsko-živilskim sejmom v Gornji Radgoni poročal, da bo za slovensko kmetijstvo v prihodnjih letih na voljo še več denarja, ker se slovenska država po evropskem vzoru usmerja v vzdrževanje zdravega in kultiviranega okolja. Tako bo v prihodnjem letu za kmetijstvo v Sloveniji na voljo približno 62 milijard tolarjev, za neposredna plačila na površino in na živali (ECO 0) pa naj bi bilo leta 2003 razpisanih že 16,2 milijarde tolarjev (letos je razpisanih 12,3 milijard tolarjev). Obenem je But tudi pojasnil, da se bodo slovenski kmetje kljub večji državni pomoči morali soočiti s trgov, v okviru katerega bodo morali pridelovati po tržnih cenah.

"Da bo Slovenija ostala kultivirana, da bo mogoče razvijati gospodarske dejavnosti na podeželju, bo morala država nameniti kmetijstvu še več denarja," je pojasnil kmetijski minister. Hkrati pa je poudaril, da se država umika s trga, kar pomeni, da se ne bo več vmešavala v določanje tržnih cen in da se bodo kmetje morali začeti obnašati kot podjetniki. Večjo državno pomoč bodo kmetje namreč dobili na račun razvoja podeželja in vzdrževanja zdravega okolja.

Kot je znano, se Slovenija, podobno kot druge države, ki čakajo na bližnji vstop v Evropsko unijo, že dlje časa ubada s težavami v kmetijstvu. Prav kmetijstvo in vse, kar je z njim v zvezi, je tudi največja ovira za vstop nekaterih držav v Evropsko unijo, med njimi gotovo na

prvem mestu Poljske. Poročali smo že o znanih težavah, ki jih bodo imeli slovenski kmetje, ko bo Slovenija postala članica Evropske unije, še posebej živinorejci, ki bodo prvi na udaru, saj majhni slovenski živinorejci na noben način ne bodo mogli biti konkurenčni ostalim iz Evropske unije. Glede slovenskih pogajalskih izhodišč na bližnjih pogajanjih z Evropsko unijo o kmetijstvu je minister But povedal, da slovenski pogajalci ne bodo privolili v raven pridelave, ki je nižja od sedanje in da je Slovenija doslej "edina od držav kandidatka za polnopravno članstvo, ki ji je uspelo izjemno povečati bazne površine, predvsem pa referenčne količine pri kravah dojljah in drobnici." Veliko dela naj bi bilo sicer potrebnega še na področju mleka in sladkorja.

Načrtovana sprememba skupne kmetijske politike Evropske unije, o kateri med članicami potekajo burne razprave, bo usmerjena v ohranjanje tradicionalnega podeželja in okolja ob hkratni liberalizaciji trgov. Pri tem bo več denarja namenjenega za večnamenske kmetije, prav tako naj bi se povečala podpora manjšim kmetijam, s čimer bo omogočena ohranitev evropskega načina kmetovanja. Po Butovem mnenju bodo s to usmeritvijo slovenski kmetje zaradi strukturnih in naravnih danosti dobili več, kot bi s staro kmetijsko politiko Evropske unije.

"Natančnejša analiza posledic za slovenske kmetije še ni izdelana, na podlagi prvih podatkov pa ocenjujemo, da večje število slovenskih kmetij, vsaj 85%, ne bo prizadeto, ker prejemajo manj denarja od postavljenih mej, je še za Slovensko tiskovno agencijo povedal But.

SLOVENIJA

NAKUP ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKEGA PODJETJA

MARIBORČANI KUPILI NOVO MAKEDONIJO

Konzorcij Jug storitve iz Maribora je v sredo, 21. t.m., sklenil pogodbo z makedonsko vlado o nakupu časopisno-založniškega podjetja Nova Makedonija, ki je najstarejše in največje v državi. Konzorcij je zanj položal 2,3 milijona evrov, ob nakupu pa je prevzel tudi nekatere druge obveznosti. Po dolgih in napornih pogajanjih so se dogovorili, da bodo obdržali v službi vseh 1.427 zaposlenih, toda pri tem bo le 600 zaposlenih opravljalo sedanje delo, drugi pa bodo odšli bodisi v pokoj ali pa jih bodo prekvalificirali. Novi lastniki bodo v podjetju razvili tudi nekatere nove dejavnosti,

s katerimi bi podjetje finančno utrdilo oz. odpravilo izgubo v tekočem poslovanju.

Gre za prvi primer nakupa časopisno-založniškega podjetja s strani interesenta in katere druge države na območju nekdanje SFRJ. Časopisno-založniško podjetje Nova Makedonija izdaja istoimenski dnevni časnik v Skopju, nadalje dnevnik Večer, športni časopis Skok, časopis v albanskem jeziku Fljak in več revij. Konzorcij Jug storitve iz Maribora je z nakupom prevzel tudi 450 trafik, ki jih ima omenjeno časopisno-založniško podjetje po vsej Makedoniji.

GEODETSKA MERJENJA

V SLOVENIJI JE POLDRUGI MILIJON STAVB

Nemara se zdi neverjetno in nenavadno, da v Sloveniji doslej niso vedeli koliko stavb imajo v državi. V nekdanji skupni državi oblastnikov to ni zanimalo, ker je družbeno

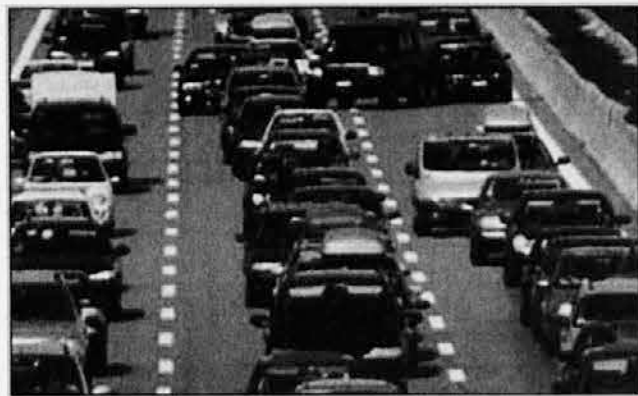
lastništvo po pomembnosti bilo pred zasebnim.

Po osamosvojitvi Slovenije pa Geodetska uprava določila obdobje ni imela tehničnih sredstev in ne denarja, da bi stavbe preštela in o tem vzpostavila potrebno evidenco. Domnevali so, da je stavb okoli milijona, zdaj pa je Geodetska uprava ugotovila natančno število. V Sloveniji je skupaj 1.401.962 stavb, višjih od dveh metrov in s streho, večjo od štirih kvadratnih metrov.

Z Ministrstva za okolje, prostor in energijo so sporočili, da je Geodetska uprava stavbe preštela v okviru projekta posodobitve evidentiranja nepremičnin, ki ga je s posojilno sofinancirala tudi Mednarodna banka za obnovo in razvoj. S tem je bil izpolnjen prvi pogoj za vzpostavitev katastra stavb, v katerem bodo evidentirane vse stavbe in stanovanja. Anton Kupic, vodja projekta posodobitve evidentiranja nepremičnin v Sloveniji, je ob tem opozoril, "da včasih ni bilo preveč pomembno, ali je stavba vpisana v lastniško knjigo ali ne. V novi državi pa je evidenca zelo važna bodisi za lastnike ali najemnike poslopij in drugih nepremičnin, evidentiranje nepremičnin pa je pomembno tudi za nemoteno delovanje države, posebej za vodenje zemljiške, stanovanjske in davčne politike".

ZA VEČJO VARNOST NA CESTAH

NOVOSTI V CESTNEM ZAKONIKU

Z zakonom št. 168 z dne 1. avgusta 2002 je bil, z nekaterimi spremembami, potrjen v zakon odlok št. 121 z dne 20. junija, ki vnaša precejšnje novosti v cestni zakonik (zakon št. 285/92) in anticipira vstop v veljavo nekaterih predpisov, ki jih je uvedel zakon št. 9/2002. Poglejmo samo pglavitne novosti, ki zadevajo vse voznike: 1) Luči: zakon potrjuje najnost vožnje vseh dvokolesnih vozil z odprtimi lučmi po katerikoli cesti. Predvidena kazen za kr-

šitev znaša od 32 do 131 evro. Poleg tega je uvedena najnost vožnje z odprtimi kratkimi lučmi za vsa motorna vozila po vseh avtocestah in "glavnih izvenmestnih cestah". Ta naziv je sprožil še največ spraševanja med vozniki, saj gre za zakonsko definicijo, ki jo je pred tem novim zakonom malokdo poznal. Sedaj je treba vedeti, da so "glavne izvenmestne ceste" samo dvo- ali več-pasovne ceste, ki so med sabo neodvisne ali imajo na sredi varnostno

pregrado. Kazen za kršitev znaša od 32 do 131 evro.

2) Vožnja pod vplivom alkohola: dovoljena stopnja alkohola v krvi je po novem le 0,5 grama za liter (doslej 0,8 grama). Če stopnja presega to mejo, se pojmuje, da je voznik v stanju opojnosti. Vožnja v tem stanju pa je kaznivo dejanje, za katerega sta predvideni kazen pripora do enega meseca (ki je ponavadi spremenjen v nadomestno denarno kazen) in denarna globa od 285 do 1.032 evro, tema se pridruži še sankcija upravne narave prekinitve vozniškega dovoljenja za dobo od 15 dni do treh mesecev.

3) Preseganje dovoljene hitrosti in prehitavanje: zakon določa, da bo možno nastavljanje tehničnih naprav za ugotavljanje kršitev. Prisotnost le-teh naprav bo morala biti najavljena in ne bo potrebna takojšnja ustavitve kršitelja.

4) Uporaba prenosnih telefonov: njihova uporaba med vožnjo je dovoljena z napravami, ki omogočajo pogovor v živo ali s slušalko in mikrofonom. Raba prenosnih telefonov med vožnjo pa je prepovedana osebam, ki imajo težave s sluhom.

DH

PO VREMENSKI UJMI V DEŽELI

ČEDAJSKA BANKA ZA KMEČKI SEKTOR

Urad za stike z javnostjo Čedajske banke je sporočil, da je zavod takoj priskočil na pomoč kmetovalcem, ki so utrpeli gmotno škodo zaradi hude vremenske ujme, ki je oškodovala našo deželo. V ta namen ja banka nakazala vsoto petih milijonov evrov, ki jih bodo prizadeti kmetovalci lahko izkoristili v obliki olajšanega posojila za dobo šestih mesecev, z možnostjo dveh podaljškov za enako dobo.

Posebno zaskrbljujoče je stanje vinogradništva na območju vzhodnih Brd, ki ga je prizadela huda toča.

Postopek za izplačilo posojil je zelo hiter in zainteresirani kmetje lahko prejmejo vsa ustrezna pojasnila na vseh podružnicah banke. Ta poseg potrjuje pozornost, ki jo Čedajska banka posveča teritoriju, na katerem deluje. Tudi v preteklosti je takoj in učinkovito posegla v podobnih primerih.

V kolikor bodo nastale dodatne potrebe na območju proizvodnega sektorja, bo banka ocenila možnost pode-

litve novih finančnih podpor. Ravnateljstvo Čedajske banke sporoča tudi, da je še vedno mogoče zaprositi za posebno dolgoročno financiranje (do 30 let) za naložbe v vinogradništvo in na področju prehranbenih izdelkov, ki jih banka nudi v sklopu ekskluzivnega dogovora za našo deželo, ki ga je sklenila z zavodom Banca Verde iz Firenc.

M.

APOKALIPSA ITALIJANSKEGA NOGOMETA

NA POMOČ, NOGOMET UMIRA! (3)

ANDREJ ČERNIC

Cesarjeva nova oblačila za Gallianija

Nogometna kriza v Italiji je v dneh po Velikem šmarnu dosegla svoj višek. Predsednik nogometne zveze Galliani je uradno zaprosil vlado za pomoč, ker je italijanska nogometna industrija tik pred zlomom. Cesar je torej koder: tega se je končno lahko na svoje oči prepričalo vseh 60 milijonov italijanskih podložnikov njihovega veličanstva Nogometa. Predznak minus "krasi" poslovne obračune mnogih društev. Bogatejši predsedniki so se v prejšnjih sezonah otepal negativnih bilanc s povečanjem društvenega kapitala, a danes to ni več mogoče, ker so vsote previsoke. Od tod sklep zveze profesionalnih klubov *Lega calcio*, da se obrne na izvršno vejo oblasti s prošnjo, naj le-ta razglasi krizno stanje italijanskega profesionalnega nogometa. Tak ukrep bi posledično pripeljal do občutnega zmanjšanja davčnega bremena nogometnih veljav in raznih drugih olajšav za klube.

Po vsem tem izpade paradoksalno ugotovitev, da vlade v "normalnih" okoliščinah razglašajo krizna stanja in dode-

lujejo ustrezno finančno pomoč v primeru naravnih ujm, ko ljudje ostajajo brez strehe nad glavo. Galliani (na sliki), predsednik zveze *Lega calcio*, je prejšnji teden v intervjuju za medije "zelo nedolžno" dejal, da se glede načrtov o državni pomoči nogometu dviga veliko nepotrebnega prahu. "Navsezadnje," je nadaljeval, "mi smo državni dobrotniki". Dnevnik *La Repubblica* poroča, da profesionalni nogomet prinaša v državne blagajne res čedno vsotico, 1.200 milijonov evrov. *Totocalcio* in podobne igre na srečo obogatijo državo "zakladnico" za 300 milijonov evrov, ostalih 900 pa jih država "izterja" od klubov v obliki raznih davkov. 660 milijonov evrov znaša davek IRPEF za nakupe nogometišev A-lige in B-lige, 31 milijonov staneta klube davka IRAP in IRPEG, ostalih 200 milijonov morajo nogometni meceni odšteti kot davek na dodano vrednost (IVA) za prodajo vstopnic in letnih abonmajev, za oglaševanje in sponzorstva ter za pravice prenosa tekem po televiziji. Galliani meni, da so omenjene cene pretirane, in se zato zavzema za spremembe v urejanju izdatkov zveze *Lega calcio*. Gallianijeve zahteve lahko strnemo

v štiri točke. Najpomembnejši je seveda zahtev po znižanju davčnega bremena: italijanska zveza nogometnih društev se zavzema za 20% znižanje davkov IRPEF in IRAP in za to, da bi slednje plačevala v več obrokih. Društva so nato izrazila željo po zmanjšanju obrestnih mer (do 1%) denarnih posojil za izgradnjo privatiziranih športnih igrišč (takih, katerih lastnik ni občina, ampak zasebnik ali delničarji). Tretja točka Gallianijevega programa zadeva neizprosen boj proti ponarejanju izdelkov, vezanih na nogometno industrijo. Predsedniki nogometnih društev zahtevajo posebej strogo zakonodajo proti ponarejevalcem t.i. *smart cards*, oz. tistih magnetnih kartic, s katerimi sledimo prenosom tekem na "zasenčenih" televizijskih postajah (Telepiu', Stream). Po Gallianijevih željah naj bi z novimi zakoni pozorneje nadzorovali in kaznovali tudi ponarejevalce blagovnih znamk in tržnih proizvodov. Četrta in zadnja zahteva zveze *Lega calcio* je možnost 15% znižanja že podpisanih in še veljavnih pogodb z nogometaši.

Čigava je odgovornost?
Športna bomba poletja, ki je razdejala italijanski nogometni

sistem je seveda sprožila plaz kritik ter izjav za javnost in medije. Galliani je, kot že omenjeno, dejal, da je nogomet državni dobrotnik, in to izjavo naknadno potrdil z ugotovitvijo, da je pravzaprav država dolžnik nogometnim društvom. Zaradi tega naj bi bilo zmanjševanje davkov v svetu nogometa upravičeno. Predsedniki klubov trdijo, da davčno breme daleč presega finančne zmožnosti njihovih klubov. Pri tem se opirajo na primer Velike Britanije, kjer so "davki na nogomet" nižji za dobro četrtino. Ničeh pa ni omenil, da "žrtev" italijanskega fiskalnega sistema ni samo nogomet. Pozabili so na podrobnost, da je Italija v Evropi med tistimi državami, ki od svojih državlja-

nov terja izredno visok delež prihodkov v obliki davkov. Vsak italijanski državljan (in ne samo nogometna društva) plačuje torej razmeroma več davkov kot skoraj vsi ostali Evropejci. In navsezadnje, denarna vsota, ki jo mora vsaka fizična in pravna oseba "žrtvovati" v državno blagajno, je sorazmerna z vsotami denarja, ki jih ta fizična ali pravna oseba "obrača". V zvezi *Lega calcio* se vrti na tisoče milijonov evrov, zato ni čudno, da država od predsednikov klubov izterja 900 milijonov evrov.

Resnost krize je očitna tudi v primerjanju italijanskega nogometa z evropskim. Italija je bila dalj časa na čelu evropske nogometne industrije: nadvladovala je nad drugimi država-

mi. Stanje se je v zadnjih letih spremenilo. Na stari celini prevladuje danes Anglija, ki proizvede 24% evropskega nogometnega prihodka, na drugem mestu je Italija (17%), takoj za njo pa Španija (14%) in Nemčija (13%). Močan padec na tej posebni lestvici kaže na zgrešeno strategijo, ki jo je *Lega calcio* ubrala v zadnjih letih. Predsedniki klubov so se pretirano zanašali na prihodke, ki jih prinašajo televizijski prenosi (54% vseh društvenih prihodkov), premalo pa na zveste navijače (od prodaje vstopnic in abonmajev so društva iztržila 16% vseh prihodkov). Italijanski klubi so nazadnje premalo vložili v sponzorje, ki so v društvene blagajne prispevali le 13% prihodkov. Angleži so ubrali popolnoma drugačen način delovanja. Največji delež prihodkov sicer še vedno predstavljajo televizijski prenosi (39%). Razlike z drugimi viri dohodkov pa so neprimerno manjši kot v Italiji. Angleški klubi iztržijo kar 30% prihodkov od prodaje vstopnic in abonmajev. Isti delež dohodkov prinašajo društvom v monarhiji kraljice Elizabete sponzorji. Italijanski klubi so torej napačno ravnali v tem, da so skoraj izključno stavili na televizijo in v nekaj letih ta vir v celoti izrabili. Druge molzne krave so predsedniki italijanskih klubov nekoliko "zanemarili": mnogi viri dohodkov so tako ostali neizkoriščeni.

DALJE

15

ČETRTEK,
29. AVGUSTA
2002

NOGOMET / PO "DVOBOJU" MED SLOVENIJO IN ITALIJO

SLOVENIJA (ŠE VEDNO) GRE NAPREJ!

Letošnji avgust je bil izredno vlažen in mestoma hladen. Soparna vročina se je v naše kraje vrnila šele po 15. avgustu. Posebno vroče je bilo v Trstu, a ne samo zaradi visoke temperature, temveč predvsem zaradi "prijateljske" tekme Italija-Slovenija. Obe reprezentanci sta imeli odprte račune s svojimi navijači: Slovenci zaradi nepotrebnih težav v slačilnici, ki so privedle do takojšnje izločitve na letošnjem SP-ju, Italijani pa zaradi slabih nastopov na istem tekmovalju. Svoj neuspeh so Trapattonijevi varovanci v očeh javnosti le delno zmanjšali s sklicevanjem na slabo sojenje sodnika Byrona Morena v tekmi osmine finala proti Južni Koreji. Izbrani vrsti sta torej imeli na razpolago popravni izpit.

Popolnoma prenovljena Slovenija je to možnost zgrabila z obema rokama in tako v matični domovini ponovno vžgala nogometno vročico, ki je po prijetljajih na SP-ju nekoliko vpadla. Novopečeni reprezentančni selektor Bojan Pršnikar, ki je v sezoni 1999/2000 pripeljal Maribor v 2. krog pokala prvakov, je v slovensko ekipo vnesel precej novosti. Najpomembnejše so zadevale igralski kader. Zaradi prostovoljnih "odstopov" nekaterih nogometašev in zaradi tehničnih izbir sta se glede na SP skoraj v celoti spremenili obramba in

vezna vrsta. Kljub vsem tem spremembam je vajeti slovenske igre v roke ponovno prijel Zlatko Zahovič, nogometaš, ki v dobrem in slabem kroji usodo reprezentance že vrsto let. V napadu je Cimerotiču, najbolj

ljšemu Slovincu v Južni Koreji, pomagal stari maček slovenskega nogometa, Ermin Šiljak.

Slovenci so v prvem polčasu prikazali zelo atraktivno igro. Odlično (čeprav nekoliko agresivno) so odigrali v obrambi. Največje presenečenje pa sta bila izredno učinkovito grajenje igre in napad, ki sta bila od vedno šibki točki slovenskih nogo-

metašev. Zahovič, Šiljak in Cimerotič sta večkrat zelo resno zaposlila italijanskega vratarja Buffona. Dobro slovensko predstavo je v 32. minuti z izrednim zadetkom kronal Cimerotič. Drugi polčas je bil nekoliko bolj umirjen. Italijani so si sicer priigrali nekaj priložnosti (vratnica Donija), a so si s prikazano igro poraz zaslužili. V nasprotju z blestečo predstavo Pršnikarjevih reprezentantov so bili Italijani nevigri in neučinkoviti. Dvomi o kakovosti italijanske reprezentance, ki so se porodili ob sklepu SP-ja, so se še okrepili. Trapattoni je sicer po tekmi dejal, da je opazil nekaj dobrih potez svojega moštva. Njegova izjava je izpadla kot krik vpijočega v puščavi kritik in splošnega nezadovoljstva. Po tržaški tekmi bi torej lahko zaključili, da se slovenska nogometna pravljica nadaljuje, italijanski nogometni *Risorgimento* pa je še daleč.

Ob sklepu ni mogoče mimo dogajanja na tribunah. Prišlo je do neredov, ki s športom nimajo nič skupnega in so vredni obsodbe. Pri tem pa ne gre pozabiti na nesrečno izbiro mesta, ki je tekmo gostilo. Trst je iz vsem razumljivih razlogov najmanj primerno mesto na Apeninskem polotoku za nogometni "dvojboj" med Slovenijo in Italijo.

AČ

NOGOMET / PO TEKMI ITALIJA-SLOVENIJA

MALO ŠPORTA, DOSTI VSEGA DRUGEGA

IVAN ŽERJAL

Lahko bi bila ena od številnih poletnih prijateljskih tekem. Lahko bi bila dala ponoven zagon slovenski nogometni pravljici po ne ravno lepi predstavi na svetovnem prvenstvu. Pa ni bilo nič od vsega tega. Tržaško prijateljsko srečanje med reprezentancama Italije in Slovenije je sicer videlo zgodovinsko slovensko zmago z 0 proti 1, a bo v analizi nogometa in krajevnega dogajanja ostalo zapisano bolj zaradi izgrediv slovenskih (pa tudi italijanskih) "navijačev" pred tekmo, med njo in po njej ter po političnih polemikah v dneh po tekmi na stadionu Rocco.

Lahko rečemo, da je bilo v sredo, 21. avgusta, in v naslednjih dneh malo športa, a dosti vsega drugega. Ne moremo mimo dejstva, da je marsikomu prišel že pred časom dvom o primernosti, da se taka tekma priredi v Trstu. A recimo, da je bil ta poletni športni dogodek priložnost za bolj sproščeno doživljanje narodno pisane stvarnosti obmejnega območja in odnosov med Italijo in Slovenijo v pristnem športnem duhu. Priložnost je bila zapravljena zaradi skupine slovenskih "ultrasov", ki so nakuhal "hudiča in pol", kot bi se temu reklo, pred tekmo in po njej pa so obračunali še med sabo. Pri

tem pa ne moremo mimo dejstva, da bi pristojni organi (polijski, a tudi nogometni) obeh držav lahko predčasno ukrepali, saj vsi točno vedo, kdo so tisti, ki povzročajo incidente. Slovenske huligane bi bili

lahko mirne duše zadržali v Sloveniji, italijanska policija pa, ki je gledala pod prste slovenskim tržaškim skavtom in jim zaplenila nedolžni transparent, bi bila morala biti ravno tako vestna s huligani, ki so na tribune lahko nemoteno prinesli rakete, petarde in podobno. Pri tem si človek lahko postavi vprašanje huliganstva v nogometu tudi nekoliko širše. V raznih prvenstvih (državnih in mednarodnih) vsi vedo, kdo povzroča izgrede na tekmah, pa vendar se ti divjaki vedno znova lahko pojavljajo na stadionih, tako da se lahko upravičeno vprašamo, kje tiči zajec.

V primeru tekme Italija-Slovenija so izgredivi zelo prav prišli

krajevni politični desnici (lahko bi rekli, da so prišli kot naročeni), ki je zopet prišla na dan s tezo o "slovanski nevarnosti". Pa četudi, upoštevajoč mentaliteto tukajšnjih desnih krogov, nas to ne čudi preveč, lahko vendar rečemo, da so krajevni politiki, levi in desni, na tem izpitu padli, saj so izgubili priložnost, da bi ostali tihi in nam prihranili izjave o mladi in nezreli slovenski demokraciji, o zahtevi po uradnem opravičilu države Slovenije in - sicer v drugem kontekstu - o potrebi po spravnem srečanju predsednikov obeh držav. Padli so tudi krajevni mediji (predvsem italijan-

ski), ki so že tedne pred tekmo svarili pred etničnimi spopadi ter postavljali nekaterim izvoljenim predstavnikom naše manjšine neprijetna vprašanja, kot npr. za katero ekipo bodo navijali ipd. in tako prispevali k dodatnemu naelektrjenju ozračja. Vendar moramo na koncu vsekakor reči, da je bilo tržaško nogometno srečanje zelo slaba vizitka za Slovenijo in ves slovenski narod. Divjanje peščice prenapetežev je dalo alibi določnim krogom, da so lahko niti ne toliko prikrito širili teze, da smo Slovenci divji in necivilizirani narod. Posledice vsega tega pa bomo nosili v prvi vrsti tisti, ki živimo v zamejstvu.

PRIČEVANJE UDELEŽENKE

ENKRATNA IZKUŠNJA V KANADI

MATEJA ČERNIC

Še zadnji pozdrav na ronškem letališču in že smo bili na letalu, navdušeni nad enkratno izkušnjo, ki nas je čakala, čeprav v resnici sama nisem vedela, kaj naj si pričakujem od teh treh tednov. Amerika, velika masa mladih ljudi, papež: odločila sem se, da bom odpotovala z odprtim srcem, da bom uživala vsak trenutek, ki mi bo dan, in sprejemala čimveč izkušenj, ki mi jih bo potovanje ponudilo.

Montreal: komaj smo zjutraj stopili iz avtobusa, so nas ljudje iz gostujočega župnišča (nasledniki italijanskih priseljencev) sprejeli, kot se mi ni zgodilo še nikoli. Poskrbeli so, da bi se mi počutili čimbolje, kot doma; poleg balončkov, zastav in napisov, ki so nosili barve italijanske zastave (skupaj s prvo gorisko, s tržaško in s pordenonsko skupino smo bili del italijanske romarske skupine), je v spremljavi italijanskih melodij polnilo zrak posebno vzdušje: vzdušje ljudi, ki so bili nečakani, da bi ti lahko čimbolje postregli, vzdušje starih, ki so nas pozdravljali, kot bi bili njihovi sinovi, ker smo jim prinašali pozdrave iz dežele, ki so jo nekoč zapustili. Toplina montrealških ljudi se je še bolj pokazala, ko smo gostovali pri družinah. Kako so se malemu Stefanu blestele oči, ko so nas sprejeli v hišo! Darovali so nam dosti več kot samo hrano in prenočišče. V vsakem njihovem pogledu sem čutila bližino in srčno vabilo, da se odzovem njihovi želji po darovanju. Vzdušje, ki se je ustvarilo med nami, ko smo zvečer skupaj srebali kavo, ob enostavnih in včasih (zaradi jezika) smešnih klepetih med vožnjo v avtomobilu, ko smo skupaj zrlji v zvezdno nebo, na katerem so ognjemeti risali nenavadno velike in čudovite figure... tako vzdušje nas je povežalo, da smo postali kot prava družina - pravzaprav, v prvem tednu so bili oni naša "adoptive family". V Montrealu je višek zaznamovala nedeljska maša. V molitvi in branju božje besede so se prepletali trije jeziki: angleščina, francoščina in italijanščina; v

pesmih in pozdravih je naša svoje mesto tudi slovenščina. Občuteno darovanje maše se je dotaknilo srca vseh prisotnih. Še enkrat me je presenetila enostavnost. V njej je bilo čuti ljubezen, pristno in brezpogojno ljubezen, ki se je v tistem tednu spletla med nami posebne vezi: ko smo si zaželeli mir, smo se ob rokovanju tudi objeli, med očenamem smo se prijeli za roko in ustvarili verigo, ki se je vila od oltarja do konca cerkve. Če ne bi tega sama poskusila, ne bi verjela, kako lahko ljudi v molitvi približa enostaven fizični dotik, ki spremeni molitev v skupno prošnjo in ki izraža ljubezen do bližnjega, na kateri sloni vera sama.

Na Exhibition place v Torontu je vsak dan mrgolelo na stotine mladih. Prihod papeža je pustil v meni najgloblje občutke. Mladi so silili k odru ali proti zgrajeni stezi in že se je oglasila melodija letošnjega svetovnega dneva mladih. "Lumiere du Monde, Sal de la Terre...": sv. oče s svojim preprostim znakom križa deli blagoslov med ganjene mlade. Vsak trenutek polnijo močna čustva: neverjetno, kako se more trpeči, a vendar ponosni in zadovoljni papežev obraz dotakniti duš 800.000 mladih! Sreča in nepričakovana toplina pustijo na marsikaterem obrazu svoje znamenje v solzi, ki se spuščajo po mladem, od sonca zagorelem licu. Papežev prihod je kronal vedro razpoloženje, ki se je ustvarilo med množico: 800.000

mladih, ki so pred papežem povezani s skupnim namenom in željami, s katerimi so se odpravili na potovanje.

Petje himne je bil zame zelo važen trenutek. Glasba je še bolj neposredna od besed, glasba se dotakne tvoje duše in te spremlja v globlje in intimnejše doživljanje. In prav to se je zgodilo, ko je med plapolanjem zastav odmevala naša himna, himna, ki so jo v enem glasu peli vsi mladi in ki je zmogla združiti 800.000 src. Tudi sobotno bdenje in nedeljska maša v Down's view sta v meni pustila take občutke. V soboto zvečer so se po papeževi molitvi začele zbirati skupine mladih, ki so uprizorili svoje tipične plese ali peči narodne pesmi. Največje pozornosti so bili delezni Afričani s svojimi ritmiziranimi plesi in Poljaki s svojim živim petjem. Še enkrat je glasba pod svojimi krili združila ljudi, ki se med sabo niso niti poznali in so si brez velikih besed segli v roke s ponižno željo po bližini.

Kljub dežju je naslednjega dne večina romarjev prisostvovala maši, ki jo je daroval papež. Ustvarili smo si zasilna zavetišča, ki so nas varovala pred dežjem in vetrom. "John Paul II, we love you!" se je ob koncu maše razleglo po Down's viewju, potem ko je sonce že skoraj posušilo pokrivala in pelerine mladih romarjev, ki so z zadovoljstvom in s tihim ponosom pozdravljali papeža. Niti dež ni mogel ugasniti luči sveta ali stopiti soli zemlje; mladi so v nedeljo pričali o vztrajnosti in moči v svoje prepričanje.

Potovanje smo skavti sklenili s potovalnim taborom (ostali del skupine si je ogledal Toronto). Taborili smo s skupino slovenskih kanadskih skavtov in doživeli drugačen potovalni tabor, kot smo ga bili vajeni. Predvsem v Algonquin parku smo lahko okusili kanadski "wildlife". Listje bujnega zelenja se je zrcalilo v vodah jezera, ki se ponašajo v svoji mogočnosti. Ko smo veslali s kanuji, se je v ozračju ustvaril občutek sanjske umirjenosti. V tistem glasu narave je bilo slišati samo šum vode, ko so se vesla potapljala v globino jezera.

njihovih izdelkov. Ob 20h bo na sporedu zabavni koncert znanega harmonikarja Aleksandra Ipvaca, ki ga bo na violino spremljal violinist Antonio Kozina. Oba glasbenika imata za seboj že pomembno glasbeno delovanje, tako sama kot v sodelovanju z drugimi. Ipvaca smo v zadnjem času spoznali tudi kot interpreta argentinskega tanga, Kozina pa se še posebej posveča flamencu. V skupnih nastopih se z Ipvacem rada poigravata z zvoki od ciganske glasbe do tanga Astorja Piazzolle.

Večer bo vsekakor namenjen solidarnostnemu duhu in družabnosti, kjer si bo vsak ob prigrizku lahko privoščil dobro kapljico, predvsem pa pomeneč z znanecem, sosedom ali prijateljem. Ljudje s posebnimi potrebami bodo hvaležni, če jim boste stali ob strani tudi v zabavnih trenutkih, ki jih pripravljajo za vas.

Drugi dan, torek 3. septembra, bo posvečen celodnevni posvetu. Ljudje, predstavniki ustanov in društev, ki so dejavna na tem področju iz tržaške, goriske in videmske pokrajine ter iz Slovenije bodo razgrnili občinstvu svoje izkušnje. Veliko bomo lahko izvedeli tudi iz življenjskega pričevanja posameznikov. Posvet je razdeljen na jutranji del od 9. do 12. ure, ko bo na vrsti problematika predšolske in šolske dobe, ter na popoldanski del, med 14. in 19. uro, ko bo govor o soočanju z življenjem: Kje naj preživlja težko obremenjena oseba svoj čas? Kako jo lahko vključimo v svet dela? Kam, ko ostari? Kam, ko ji umrejo starši? Kaj že delamo in kaj bi še molgi storiti?

Pridite, pričakujemo vas prijatelji!
(jec)

KAR NAJBOLJE

V drugem delu svojega posega je deželni načelnik SZSO-ja podčrtal pomembno vlogo, ki jo skavtsko gibanje še vedno opravlja med mladimi. Ključ uspeha, ki je pripomogel k širjenju skavtizma pri nas, je po Sosičevem mnenju zavezanost določenim vrednotam: "Res je, da so se družbene razmere spremenile. Spremenil se je standard življenja, današnji stil je vedno bolj različen. Zahteve mladine so se spremenile, živimo v izobilju in postajamo vedno bolj zbirčni. V skavtskih vrstah pa ostajajo ideali vedno isti". Sledila je maša, pri kateri so sodelovali gorški nadškof msgr. De Antoni, tržaški škof msgr. Ravignani, namestnik koprškega škofa g. Kobal ter duhovniki, ki so jim bili skavti vedno pri srcu in ki še danes radi sodelujejo pri skavtskih dejavnostih. Gorški nadškof v uvodnem pozdravu in tržaški škof v pridigi sta poudarila pomen skavtizma danes in, navezujoč se na geslo Svetovnega dneva mladih v Torontu, opozorila, kako se skavti že od same ustanovitve trudijo biti sol zemlje in luč sveta. Poseben trenutek svetega obreda je bila predstavitev simbolov. S pomočjo slednjih so se predstavile vse pokrajine in vsa tipična območja, kjer se je udomačilo skavtsko gibanje. Po skavtskem kosilu iz vrečke je bil lahkotnejši del programa, taborni ogenj. Najprej se je publiki predstavila skupina mož, ki so pred petdesetimi leti sestavljali enega od prvih zamejskih skavtskih vodov in ki so se udeležili prvega tabora l. 1952 na Sv. Višarjah. S škeči, pesmi in bansi so se predstavile različne generacije skavtov s Tržaškega in Goriskega. Pesem slovesa je pozno popoldne zadelo kot zadnji pozdrav, a hkrati kot čimprejšnji nasvidenje vsem bratom skavtom in sestram skavtinjam. Geslo organizacije in rdeča nit nedeljske proslave kar najbolje - vedno pripravljeno - služiti pa je v vseh (aktivnih in neaktivnih) skavtskih ponovno porajalo spomine na tabore in skavtska srečanja, ki so bili za vsakogar nepozaben trenutek njegovega odrasčanja.

Prva skavtska skupina v zamejstvu se je začela zbirati leta 1951 v Šklednju pri Trstu. Za Baden Powellova načela se je takrat zavzel duhovnik Lojze Župančič. Sam je tudi naslednje leto (1952) peljal skupino fantov - prvih zamejskih skavtov - na tabor na Sv. Višarje, ki so jih zaradi tega organizatorji zbrali za kraj osrednje slovesnosti ob 50. obletnici skavtske organizacije. Malo za tem se je skavtskemu gibanju pridružil še prof. Ivan Theuerschuh, ki je v organizaciji ostal aktiven vse do 80. let. Leta 1959 so se pod vodstvom dr. Jožeta Prešerna in gospe Vere Lozej začele zbirati tudi tržaške skavtinje. Skavtizem se je iz leta v leto širil, leta 1964 je zajel tudi gorisko pokrajino. Prve goriske skavte sta začela zbirati dr. Kazimir Humar in prof. Martin Kranner. Tri leta kasneje so se na Goriskem pojavile tudi prve skavtinje. Začetek delovanja koroških skavtov sega v leto 1956, prvi obred obljub je bil leta 1959 na pobudo g. Rovana. Prelomno je v zgodovini zamejskega skavtizma leto 1976, ko je formalno nastala SZSO, ki je utrdila povezave med gorškimi in tržaškimi skavti. Višek skupnega delovanja so jamboreeji-skupni tabori.

Prvi je bil že leta 1976 v Pinedu, naslednji leta 1979 v Logu pod Mangartom. Leta 1984 je potekal 3. jamboree v Globasnici na avstrijskem Koroškem. Zadnji skupni tabor je bil leta 1995 v Cezsoči. Na vseh jamborejih so sodelovali tudi koroški skavti, leta 1995 so se zamejskim skavtom pridružili tudi skavti iz matične domovine, ki so začeli delovati pod okriljem organizacije ZSKSS po slovenski osamosvojitvi.

Na nedeljski svečanosti se je SZSO posebej spomnila 80. obletnice skavtskega gibanja na Slovenskem. Leta 1923 se je namreč prva skavtska skupina (župa skavtov) odpravila na tabor v Kamniško Bistrico.

S 5. STRANI

MARIJA, ZGLED

Naj navedem tri področja, ki posebej kličejo po krščanski zavzetosti.

Tu je najprej področje družine. Prav družina, ki je odprta za življenje in živi svoj poklic v zavesti odgovornosti pred Bogom, ima nalogo, da podaja bistvene vrednote naše kulture in je najbolj trden temelj prihodnosti našega naroda in Cerkev. Če pogledamo od bliže, pa opazimo, da je ta temelj hudo razmajan. Stalno upadanje števila rojstev namreč resno ogroža prihodnost naroda. Ne samo pri nas, ampak po vsej Evropi. Evropsko prebivalstvo, ki je leta 1960 predstavljalo 25% svetovnega prebivalstva, bo sredi našega stoletja - če se stvari ne spremenijo - štel samo še 5% prebivalcev našega planeta. Spričo tega lahko govorimo o demografskem samomoru Evrope. Tako neodgovorno stališče do življenja je pogosto posledica sebičnega, nedoraslega, neresnega, površnega in končno morečega pojmovanja spolnosti, ki ga sirijo ljudje brez moralnih načel in zastrupljajo ozračje. Navsezadnje pa je znamenje, da ni več prave volje do življenja in vere v prihodnost. Se more kristjan, ki izpoveduje vero v večno življenje, strinjati s tem in podleči tej neodgovorni propagandi?

Drugo področje, ki terja spremembe, je področje šolstva. Naj se govori karkoli, naša šola ni nevtralna, ampak je ideološko pogojena in dejansko širi ateistični pogled na svet in na življenje. Ne samo, da ne daje poštene in objektivne informacije o veri in Cerkvah, ampak celo pospešuje negativen odnos in utrjuje predsodke do njuj. Zato moramo na tem področju z najširšim možnim konsenzom pravičnih in pametnih ljudi doseči določene premike: ker ta šola ni bila nikoli odraz narodovega konsenza, ampak je stvaritev ožje skupine levih ideologov; ker nas nasilno ločuje od naših kulturnih in duhovnih korenin; ker bo naredila iz nas narod brez zgodovinskega spomina, narod kulturnih izkoreninjenecov; ker ogroža našo istovetnost in nam vsiljuje nekaj tujege; ker je nesprejemljiva in nerazumljiva anomalija v evropskem prostoru; ker je - če bo obstala - najbolj jasen dokaz ponigličnosti in hlapčevstva slovenskih kristjanov, ki nič ne naredijo, da bi jo spremenili.

Tretje področje, ki zbuja skrb in vse večje ogorčenje, je področje medijev. Naj navedem samo nekaj izjav ljudi, ki proučujejo to področje.

"Enosmerni in izrazito indoktrinacijski članki... onemogočajo nastajanje objektivnega in pluralnega javnega mnenja... Tako smo izpostavljeni enosmerni propagandi, kot je ne pozna nobena evropska država" (Dignitas, št. 13-14, str. 70).

"V pismih bralcev (Dela) so bili objavljeni članki, ki so bili pod kakršnim koli kulturnim niivojem. Vtis je, da je vse to načrtovano, članki pa naročeni" (prav tam, str. 262).

"Sovražen, nekulturen, nespodoben odnos do nadškofa. Takšnega pisanja v svetovnem tisku ne moremo srečati" (prav tam, str. 133-134).

Spričo tega žalostnega stanja, pred katerim smo nemočni, vas prosim samo: Mislite s svojo glavo, ne pustite se zavajati in ostanite trezni, držite določeno razdaljo do tega, kar berete in slišite, in ne nasedajte sovražni propagandi proti Cerkvah. Pa molite za zdravo pamet!

Recimo, da nas zdrava pamet in neodvisna drža pred pritiskom medijev - za kar se moramo truditi - že približuje Evropi, ki naj bi bila naslednja etapa v naši zgodovini. "Že zato si želimo evropskega povezovanja, da bi v moji domovini vsaj na področju medijev in političnega življenja premagali svojo totalitarno preteklost in začeli živeti normalno" (Drago Jančar, Brioni, Lj. 2002, str. 19).

Vključitev v skupni evropski dom nas bo namreč ponovno povežala z narodi in kulturami, s katerimi smo bili v preteklosti že povezani. Tako je naš vstop v Evropsko zvezo na neki način vrnitev domov. Vračamo se tja, kjer smo nekoč že bili.

V tej Evropi, ki seveda ni obljubljena dežela, ki pa stoji na trdnih humanističnih in duhovnih temeljih, se bodo naša obzorja razširila in marsikakšno naše pojmovanje se bo spremenilo. V bolj neposrednem stiku z evropsko kulturo bomo spoznali in sprejeli drugačno videnje zgodovine, drugačna pravila politične igre, drugačna načela informiranja. Tudi drugačno podobo Cerkev. V poglobljanju v evropsko zgodovino nam bo dano umeti, da je evropska istovetnost nerazumljiva brez krščanstva, da sta Cerkev in Evropa med seboj intimno povezani in da se med seboj bogatita z vrednotami, ki so hkrati krščanske in človeške, kot so človekovo dostojanstvo, izostren čut za pravičnost in svobodo, zavzetost pri delu, podjetnost, ljubezen do družine, spoštovanje življenja, strpnost in želja po sodelovanju in miru. Te skupne vrednote evropske civilizacije niso nikoli dokončno osvojene, zato se moramo zanje stalno boriti in jih uveljavljati. V prvi vrsti mi, kristjani. Od nas je odvisno, ali se bo Evropa zapirala v svoje malenkostne zemeljske ambicije, v svojo sebičnost in bo zapadla v tesnobo in nesmisel, ali pa bo našla svojo dušo v civilizaciji življenja, ljubezni in upanja. Vsekakor Evropa ne more zapustiti krščanstva kot sopotnika, ki ji je postal tuj, tako kot noben človek ne more zapustiti svojih razlogov za življenje in upanje, ne da bi zapadel v dramatično krizo.

Naj nas Devica Marija ohranja v tej veri in naj nas potrjuje v zvestobi svojemu Sinu Jezusu Kristusu danes in v prihodnje, ko bomo našli zavetje pod njenim modrim plaščem z vrtcem dvanajstih zvezd.

2. IN 3. SEPTEMBRA NA OPČINAH

DNEVA SKLADA MITJA ČUK

Osebe s posebnimi potrebami so v naši zavešti največkrat tiste, ki jih zaradi usodnega naključja trajne težave ovirajo pri osebnem razvoju in na splošno v življenju. Le malokrat pomislimo, da bo morebiti kdorkoli izmed nas, v katerem koli trenutku lahko potreben posebne pomoči in naklonjenosti soljudi.

Nekatere vrste težav lahko odpravimo, ker so le začasna značaja - npr. težave v šoli, v družini, v okolju ter nekatere zdravstvene težave - druge pa so take, da zahtevajo nenehno posebno obravnavo, pa naj bodo prirojene ali pridobljene.

Sklad Mitja Čuk Onlus bo ponedeljek, 2. septembra, in torek, 3. septembra 2002, posvetil dva dni razmisleku o opisani problematiki. V park Finžgarjevega doma na Opčinah so vabljeni vsi, ki jih taka vprašanja zanimajo, pa tudi tisti, ki bi s svojo navzočnostjo radi pokazali svojo solidarnost, svojo naklonjenost ali pa - ljudem s posebnimi potrebami in ustanovam, ki si prizadevajo za njihovo boljše življenje, - vsaj vlili zavest, da niso v svojih prizadevanjih sami.

V ponedeljek se bo začel solidarnostni večer - družinski dan (velike človeške družine) ob 18. uri z nastopom gojencev Vzgojnozaposlitvenega središča Mitja Čuk, na ogled bo tudi razstava